ੴ

॥ ਜਪੁ ॥

ਸਟੀਕ

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ)

ਲੇਖਕ

ਡਾ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ

(ਸੋਲਨ)

ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਆਈ. ਪੀ. ਐਸ. (ਰਿਟਾ.)

॥ ਜਪੁ ॥

ਸਟੀਕ

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ)

ਲੇਖਕ
ਡਾ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ
(ਸੋਲਨ)

ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਆਈ. ਪੀ. ਐਸ. (ਰਿਟਾ.)

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ :-

ਗੁਰਿ ਸੰਗਤਿ

ਰਾਹੀਂ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ

ੴ ਸਤਿਸੰਗ

1119, ਫੇਜ਼-1, ਅਰਬਨ ਅਸਟੇਟ, ਜਲੰਧਰ-144022

E-mail : ikoankarsatsang@rediffmail.com

Website : www.ikoankarsatsang.com

ਮੁੱਲ	**:**	**''ਵੀਚਾਰ''**
ਮੰਤਵ	**:**	**''ਪ੍ਰਚਾਰ''**

ਪ੍ਰਭੂ ਰੂਪ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਿਆਰੇ ਡਾ: ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਦੀ ਪਿਆਰ ਭਰੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਸ ਨੂੰ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਵਲ ਮੋੜਿਆ।

ਅਨੁਵਾਦ ਮੂਲਮੰਤ੍ਰ

ਰੱਬ ਜੀ ਇਕ ਹੈ, ਸਦਾ ਸਦਾ ਹੈ, ਸਭ ਕੁਛ ਕਰਦਾ ਆਪੇ ।
ਸਾਰੇ ਸਮਾਇਆ, ਡਰਦਾ ਕਦੇ ਨਹੀ, ਵੈਰ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਥਾਪੇ ।
ਅਮਰ ਹਸਤੀ, ਜੂਨੀ ਨਹੀਂ ਜੰਮਦਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਆਪੇ ।
ਐਸਾ ਰੱਬ ਜੀ, ਲਭਿਆਂ ਨਹੀਂ ਲਭਦਾ, ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਜਾਪੇ ।

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ
ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ
ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਅਰਥ :

ਰੱਬ ਇਕ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਇਕ ਹੈ। ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਮ ਸਤਿ ਹੈ, ਸਦਾ ਰਹਿਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਰੱਬ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ਹੈ, ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਰੱਬ ਜੀ ਨਿਰਭਉ ਹਨ। ਰੱਬ ਜੀ ਨਿਰਵੈਰ ਹਨ। ਰੱਬ ਜੀ ਅਮਰ ਹੋਂਦ ਹਨ। ਰੱਬ ਜੀ ਜੂਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਰੱਬ ਜੀ ਸੁਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹਨ। ਰੱਬ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਗੁਰੂ ਦਵਾਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ"। ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦਵਾਰਾ ਰੱਬ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਤੇ ਰੱਬ ਇਕ ਹੈ। ਬਾਣੀ ਨਾਮ ਇਕ ਹਨ।

IK OANKAR SATNAM KARTA PURAKH NIRBHO
NIRVAIR AKAAL MURAT AJUNI SAIBHANG
GUR PARSAD.

TRANSLATION

God is one and only one. True (eternal) is His Name. Creator, Prevading in the creation. Fearless, Revengless, Immortal entity. Unborn, Self-illuminated. By the Guru's grace (He is obtained). Guru means divine knowledge i.e. Shabad (Word). God is obtained through His Word i.e. Gurbani. God and His Word (Gurbani) are merged in each other.

॥ ਜਪੁ ॥
ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ ॥
ਹੈ ਭੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ ॥੧॥

ਅਰਥ :

ਜਪ/ਜਾਣ

ਜਪੁ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜਪੁ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸਨੂੰ ਜਪਨਾ ਹੈ ?

ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ॥ ਹੈ ਭੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ॥1॥ ਇਹਨੂੰ ਜਪਨਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਆਦਿ ਵਿਚ ਵੀ ਸਚੁ ਸੀ, ਜੁਗਾਦਿ ਵਿਚ ਵੀ ਸਚੁ ਸੀ ਹੁਣ ਵੀ ਸਚੁ ਹੈ, ਤੇ ਹੇ ਨਾਨਕ, ਅਗੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਚੁ ਹੀ ਰਹੇਗਾ।

JAP.

AAD SACH JUGAAD SACH.

HAI BHI SACH NANAK HOSI BHI SACH.1.

TRANSLATION

RECITE / KNOW

Whom to recite/know. Who was True in the prime, was True in the begining of creation. Is True now and verily shall be True in future, O' Nanak.

ਸੋਚੈ ਸੋਚਿ ਨ ਹੋਵਈ ਜੇ ਸੋਚੀ ਲਖ ਵਾਰ ॥
ਚੁਪੈ ਚੁਪ ਨ ਹੋਵਈ
ਜੇ ਲਾਇ ਰਹਾ ਲਿਵ ਤਾਰ ॥
ਭੁਖਿਆ ਭੁਖ ਨ ਉਤਰੀ
ਜੇ ਬੰਨਾ ਪੁਰੀਆ ਭਾਰ ॥
ਸਹਸ ਸਿਆਣਪਾ ਲਖ ਹੋਹਿ
ਤ ਇਕ ਨ ਚਲੈ ਨਾਲਿ ॥
ਕਿਵ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਐ ਕਿਵ ਕੂੜੈ ਤੁਟੈ ਪਾਲਿ ॥
ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ਚਲਣਾ ਨਾਨਕ ਲਿਖਿਆ ਨਾਲਿ ॥੧॥

ਅਰਥ :

(ੳ) ਤਨ (ਜਿਸਮ) ਦੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮਨ ਸੁੱਚਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਭਾਵੇਂ ਲੱਖਾਂ ਵਾਰ ਪਏ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰੀਏ।

(ਅ) ਚੁਪ (ਮੋਨ) ਧਾਰਨ ਨਾਲ ਮਨ ਚੁਪ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਭਾਵੇਂ ਇਕ ਤਾਰ ਬੈਠ ਕੇ ਚੁਪ ਧਾਰੇ। ਚੁਪ ਕਰ ਕੇ ਬੈਠਣ ਨਾਲ ਮਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੇ ਵਿਕਲਪ (**wave thoughts**) ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

(ੲ) ਭੁੱਖੇ ਮਨ ਦੀ ਭੁੱਖ ਨਹੀਂ ਉਤਰ ਸਕਦੀ ਭਾਵੇਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪੁਰੀਆਂ ਦੇ ਪਦਾਰਥ ਬੰਨ ਕੇ ਮੰਨ ਦੇ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਦੇਈਏ। ਫਿਰ ਵੀ ਮਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਰੱਜ ਗਇਆ, ਕਹੇਗਾ ਹੋਰ, ਹੋਰ।

(ਸ) ਹਜ਼ਾਰ ਸਿਆਣਪਾਂ (ਅਕਲਮੰਦੀਆਂ, **wisdom**, ਬੁੱਧੀਆਂ) ਨਹੀਂ, ਭਾਵੇਂ ਲੱਖਾਂ ਹੋਣ, ਇਹ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚਲਣਗੀਆਂ, ਇਹ ਤਾਂ ਵਿਦਤਾ ਦੇ ਚਮਤਕਾਰ ਹਨ।

(ਹ) ਹੁਣ ਇਹ ਚਾਰ ਸਾਧਨ ਇਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਪਰਵਿਰਤ ਹਨ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਪਰਵਿਰਤ ਸਨ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵੇਲੇ)। ਇਹਨਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਖੰਡਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਮਨ ਦੀ ਪਵਿਤਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਤਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਸਵਾਲ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਕਿਵੇਂ ਸਚਿਆਰੇ ਹੋਈਏ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਕੂੜ ਦੀ ਕੰਧ ਟੁਟੇ ?

(ਕ) ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ਫੁਰਮਾਇਆ ਕਿ ਰਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੁਰਿਆਂ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਰਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਨੇ ਹਰ ਇਕ ਆਦਮੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਲਿਖ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸੋਝੀ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਆਪ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਹ ਗੁਰੂ ਦਵਾਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਹੁਕਮ ਤੇ ਤੁਰਿਆਂ ਹੀ, ਨਾਮ ਜਪਿਆਂ ਹੀ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧੁਰੋਂ ?

ਸਿਮਰਿ ਗੋਬਿੰਦੁ ਮਨਿ ਤਨਿ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ॥ (ਪੰਨਾ ੧੯੯)

ਮਨ ਕਰਕੇ, ਤਨ (character) ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਦੁਨੀਆ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਿਮਰ, ਇਹ ਤੂੰ ਲਿਖਾ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈਂ।

ਭਈ ਪਰਾਪਤਿ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੁਰੀਆ ॥
ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਣ ਕੀ ਇਹ ਤੇਰੀ ਬਰੀਆ ॥
ਅਵਰਿ ਕਾਜਿ ਤੇਰੇ ਕਿਤੈ ਨ ਕਾਮ ॥
ਮਿਲੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਭਜੁ ਕੇਵਲ ਨਾਮੁ ॥ (ਪੰਨਾ–੧੨)

(ਖ) ਸੋ ਰਜ਼ਾ ਵਾਲੇ (ਹੁਕਮੀ) ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਾਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਹੁਕਮੀ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਤੇ ਤੁਰਿਆਂ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਦਾ ਹੈ।

SOCHEY SOCH NA HOVAYEE JAY SOCHEE LAKH VAAR.

CHUPPEY CHUP NA HOVAYEE

JAY LAAYE RAHA LIV TAAR.

BHUKIYAA BHUKH NA UTTREE

JAY BANAA PURIYA BHAAR.

SAIHAS SIYANAPAA LAKH HOHEY

TA IK NA CHALLEY NAAL.

KIV SACHIYARA HOYEA KIV KUDE TUTE PAAL.

HUKAM RAJAI CHALNA NANAK LIKHYA NAAL.1.

TRANSLATION

(a) By washing the body the mind is not purified, even if one washes the body lakhs of times (even at holy places).

(b) If one remains silent and does not speak at all he obtains not mind's silence and the wave thoughts continue.

(c) The desire (hunger) of the mind departs not, even though loads of the world's valuables maybe piled up before it. The mind is not satiated and always wants more and more.

(d) One may obtain thousands and lacs of wits/wisdoms and knowledge of different sciences/subjects, not even one goes with him i.e. avails him in the Lord's court. By these one can only impress others.

(e) All the four methods, which were prevalent at that time (during the Guru's time i.e. fifteenth/sixteenth Century AD) and are prevalent even now were rejected by Sri Guru Nanak Dev. These methods cannot purify the mind and cannot help the soul merge in the Lord. Naturally the question arises that then how can the mind be purified/cleansed and how can the screen of untruth be removed/detroyed.

(f) Satguru says that the screen of untruth is destroyed by obeying the preordained order of the Lord of Will, which is ingrained in the soul. One cannot know that order through one's own intelligence. It is known from the Guru (the enlightened soul, who directly receives instruction from God). Satguru says that God has ingrained in every soul, "Recite with love and affection the Name of the Lord Creator through word's and deeds".

"You have obtained this human body. This is your trun to meet the Creator. Other deeds are of no avail. Joining the company of saints, contempale over the Name alone".

(g) The order of the Creator is mentioned/explained in Gurbani, as enshrined is Sri Guru Granth Sahib and this order has been given by the Creator and told to us by his saints. By obeying this order, the mind is purified/cleansed of ego and the screen of untruth is removed/destroyed.

ਹੁਕਮੀ ਹੋਵਨਿ ਆਕਾਰ ਹੁਕਮੁ ਨ ਕਹਿਆ ਜਾਈ ॥
ਹੁਕਮੀ ਹੋਵਨਿ ਜੀਅ ਹੁਕਮਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ॥
ਹੁਕਮੀ ਉਤਮੁ ਨੀਚੁ
ਹੁਕਮਿ ਲਿਖਿ ਦੁਖ ਸੁਖ ਪਾਈਅਹਿ ॥
ਇਕਨਾ ਹੁਕਮੀ ਬਖਸੀਸ
ਇਕਿ ਹੁਕਮੀ ਸਦਾ ਭਵਾਈਅਹਿ ॥
ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੋ
ਬਾਹਰਿ ਹੁਕਮ ਨ ਕੋਇ ॥
ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੈ ਜੇ ਬੁਝੈ
ਤ ਹਉਮੈ ਕਹੈ ਨ ਕੋਇ ॥ ੨ ॥

ਅਰਥ :

(ੳ) ਹੁਕਮ ਕੀ ਹੈ ? ਹੁਕਮੀ ਤੇ ਹੁਕਮ ਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਤੇ ਉਸਦਾ ਹੁਕਮ ਦੋ ਨਹੀਂ, ਇਕ ਹਨ।

(ਅ) ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਹੁਕਮੀ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਹੁਣ **science** ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਰਬਾਂ ਖਰਬਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਧਰਤੀਆਂ ਹਨ, ਸੂਰਜ ਹਨ, ਚੰਦਰਮੇ ਹਨ ਤੇ ਇਕ ਨਹੀਂ ਕਰੋੜਾਂ ਅਰਬਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਜਿਨਾਂ ਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ ਆਕਾਰ ਹੈ, ਇਹ ਹੁਕਮੀ ਤੋਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਹੁਕਮੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ? ਕਿ ਅਸੀਂ ਅੰਤਕੀ ਜੀਵ ਹਾਂ, ਹੁਕਮੀ ਬੇਅੰਤ ਹੈ। ਅੰਤਕੀ ਜੀਵ ਬੇਅੰਤ ਦੀ ਬੇਅੰਤਤਾਈ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੀ ਬੁੱਧੀ ਲੂਲੀ ਲੰਗੜੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਡੀ ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਕੁਛ ਵਣਗੀਆਂ, ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ, ਹੁਕਮ ਦੀਆਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਸਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਸੰਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ (**complete**) ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਏ) ਇਹ ਜੀਵ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਡਿਆਈ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਅਸੀਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਉੱਤਮ ਤੇ ਨੀਚ ਆਦਮੀ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਦੁਖ ਤੇ ਸੁਖ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੰਨੇਵਾਹ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਤੁਰ ਰਹਿਆ। ਸਾਡੇ ਕਰਮਾਂ ਤੇ ਹੁਕਮੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਲਮ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹੁਕਮਿ ਚਲਾਏ ਆਪਨੇ ਕਰਮੀ ਵਹੈ ਕਲਾਮ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੪੧)

ਇਹ ਅਖੌਤ ਨਹੀਂ, ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲੀਅਤ ਹੈ। ਕਿ

ਜੈਸਾ ਕਰੇ ਸੁ ਤੈਸਾ ਪਾਵੈ ॥
ਆਪਿ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਵੈ ॥(ਪੰਨਾ-੬੬੨)

(ਸ) ਇਹ ਵੀ ਉਸ ਦਾ **law** ਹੈ। ਇਕਨਾਂ ਦੇ ਕਰਮ (ਲੇਖੇ-ਪੱਤੇ) ਵੇਖਦਾ ਨਹੀਂ, ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਆਪਣੇ ਕਰਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੀ ਭਵਾਟੀਆਂ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ।

(ਹ) ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅੰਦਰ ਹੀ ਸਭ ਕੁਛ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਸ਼ੈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹੇ ਨਾਨਕ, ਜੇ ਕੋਈ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬੁੱਝ ਲਵੇ। 'ਬੁਝ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਘਟਾ ਲਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹਉਮੈ ਨਾ ਕਹੇ।

(ਕ) ਹੁਣ ਕਈ ਲੋਗ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦ **ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੋ ਬਾਹਰਿ ਹੁਕਮ ਨ ਕੋਇ ॥** ਤਾਂ ਨਾਮ ਜਪਨ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ ? ਅਸੀਂ ਜੋ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਜਪ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਾਂ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਹੈ ਕਿ ਤੁਕ ਅਧੀ ਨਹੀਂ, ਪੂਰੀ ਪੜਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਤੁੱਕ ਇਹ ਹੈ। **ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੈ ਜੇ ਬੁਝੈ ਤ ਹਉਮੈ ਕਹੈ ਨ ਕੋਇ ॥** ਹੇ ਨਾਨਕ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬੁਝ ਲਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਹਉਮੈ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਹਦੀ ਹਉਮੈ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਨਾਮ ਨਾ ਜਪਣ ਵਾਲੇ ਹਉਮੈ ਦੇ ਮਾਰੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਮ ਕਰਤੇ ਹੈਂ, ਹਮ ਐਸਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ, ਹਮ ਵੈਸਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਉਸ ਤਰਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮੌਲਵੀ ਦੇ ਗਵਾਂਢ ਵਿਚ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸ਼ਰਾਬੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਰੋਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦਾ ਸੀ। ਮੌਲਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਿਆ ਕਰੇ ਕਿ ਨਾਪਾਕ, ਉਹ ਪਾਪੀ, ਤੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾ ਪੀਆ ਕਰ। ਉਹ ਉੱਤਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹ ਵਾਹ ਮੌਲਵੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਉ। ਉਹਨੇ ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ ਦੀ ਅੱਧੀ ਆਯਤ (ਤੁੱਕ) ਪੜ੍ਹ ਦਿਤੀ ਕਿ ਦੇਖੋ ਜੀ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਹੈ "ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਨਾ''। ਮੈਂ ਤਾਂ ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰ ਰਹਿਆ ਹਾਂ। ਮੌਲਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਓ ਨਾਪਾਕ, ਬੇਈਮਾਨ ਤੂੰ ਬਾਕੀ ਅੱਧੀ ਤੁੱਕ ਵੀ ਪੜ੍ਹ। ਅੱਧਾ ਫਿਕਰਾ ਤਾਂ ਤੂੰ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ, ਬਾਕੀ ਅੱਧਾ ਹੋਰ ਵੀ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹ। ਬਾਕੀ ਅੱਧਾ ਫਿਕਰਾ ਕੀ ਹੈ "ਮਮਨੂਨ ਹੈ''। "ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਨਾ ਮਮਨੂਨ ਹੈ''। ਭਾਵ ਮਨ੍ਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਸ਼ਰਾਬੀ ਕਹਿਨ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੌਲਵੀ ਸਾਹਿਬ, ਉਹ ਬਾਕੀ ਅੱਧੀ ਤੁਕ ਤੁਸੀਂ ਪੜੋ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਪੜਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਨਾ'' ਤੇ ਅਸੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦੇ ਹਾਂ। ਸੋ ਉਹ ਲੋਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ **ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੋ ਬਾਹਰਿ ਹੁਕਮ ਨ ਕੋਇ ॥** ਪਰ ਅਗਲੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਕਿ **ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੈ ਜੇ ਬੁਝੈ ਤ ਹਉਮੈ ਕਹੈ ਨ ਕੋਇ ॥** ਫਿਰ ਉਹਦੀ ਹਉਮੈ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਉਹ ਰਜ਼ਾ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੁਣ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨਹੀਂ ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਤੂੰ ਨਾਮ ਜਪ। ਜੋ ਕੁਛ ਵੀ ਹੋ ਰਹਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹਿਆ ਹੈ। ਹੁਕਮ ਕੀ ਹੈ ? ਹੁਕਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ : **ਜੈਸਾ ਕਰੇ ਸੁ ਤੈਸਾ ਪਾਵੈ ॥ ਆਪਿ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੬੨)** ਇਹ ਵੀ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਫਿਰ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ : **ਪੁੰਨੀ ਪਾਪੀ ਆਖਣਿ ਨਾਹਿ ॥** "ਆਖਣਿ'' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਅਖੌਤ ਨਹੀਂ, **so called** ਨਹੀਂ, **reality** ਹੈ। **ਪੁੰਨੀ ਪਾਪੀ ਆਖਣਿ ਨਾਹਿ ॥ ਕਰਿ ਕਰਿ ਕਰਣਾ ਲਿਖਿ ਲੈ ਜਾਹੁ ॥** ਜੇ ਕੁਛ ਕਰਮ ਇਨਸਾਨ ਕਰ ਰਹਿਆ ਹੈ ਉਹ ਲਿਖ ਕੇ ਆਪਨੇ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਦਰ **computer** ਵਿਚ ਸਭ ਕੁਛ **record** ਹੋ ਰਹਿਆ ਹੈ। ਸੋ **ਕਰਿ ਕਰਿ ਕਰਣਾ ਲਿਖਿ ਲੈ ਜਾਹੁ ॥ ਆਪੇ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਹੁ ॥ ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੀ ਆਵਹੁ ਜਾਹੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੪)** ਸੋ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਲਮ ਅੰਨੇ ਵਾਹ ਨਹੀਂ ਚਲਦੀ, ਕਰਮਾਂ ਤੇ ਟੁਰ ਰਹੀ ਹੈ। **Base** ਸਾਡਾ ਕਰਮ ਹੈ। ਸੋ ਜੋ ਕੁਛ ਵੀ ਹੋ ਰਹਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ (**law**) ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋ ਰਹਿਆ ਹੈ। ਇਹ **law** ਉਸ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮਝ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦਸਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਹਉਮੈ ਦਾ ਪੜਦਾ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਵਿਚ **merge** ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਸੋਝੀ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਦਸਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਜੋ ਕੁਛ ਵੀ ਹੋ ਰਹਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਖ) **ਭੈ ਵਿਚਿ ਪਵਣ ਵਹੈ ਸਦਵਾਉ॥**
ਭੈ ਵਿਚਿ ਚਲਹਿ ਲਖ ਦਰੀਆਉ॥
ਭੈ ਵਿਚਿ ਅਗਨਿ ਕਢੈ ਵੇਗਾਰਿ ॥
ਭੈ ਵਿਚਿ ਧਰਤੀ ਦਬੀ ਭਾਰਿ ॥
ਭੈ ਵਿਚਿ ਇੰਦੁ ਫਿਰੈ ਸਿਰ ਭਾਰਿ॥
ਭੈ ਵਿਚਿ ਰਾਜਾ ਧਰਮ ਦੁਆਰੁ॥
ਭੈ ਵਿਚਿ ਸੂਰਜੁ ਭੈ ਵਿਚਿ ਚੰਦੁ ॥
ਕੋਹ ਕਰੋੜੀ ਚਲਤ ਨ ਅੰਤੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੬੪)

ਸੋ ਜੋ ਕੁਛ ਵੀ ਹੋ ਰਹਿਆ ਹੈ ਉਹ ਭੈ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹਿਆ ਹੈ। "'ਭੈ'' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਹੁਕਮ। ਸੋ ਜੋ ਕੁਛ ਵੀ ਹੋ ਰਹਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹਿਆ ਹੈ। ਸੋ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸੋਝੀ **fundamentally** ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਂਦੇਂ ਹਨ। ਕਿ : **ਜੈਸਾ ਕਰੇ ਸੁ ਤੈਸਾ ਪਾਵੈ ॥ ਆਪਿ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੬੨)** ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਇਹਨੂੰ ਮਨ **ignore** ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹਦੀ ਆੜ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ : **ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭ ਕੋ ਬਾਹਰਿ ਹੁਕਮ ਨ ਕੋਇ ॥** ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ :-

ਜੈਸਾ ਕਰੇ ਸੁ ਤੈਸਾ ਪਾਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੬੨)

ਕੀਤਾ ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਆਪੇ ਹੀ ਲੇਖਾ ਸੰਡੀਏ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੭੩)

ਆਪੇ ਲੇਖਾ ਭਰੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਉਹ **ignore** ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਜੋ ਕਰ ਰਹਿਆ ਹਾਂ ਉਹ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਹੈ। ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਅਸੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਦੇ **law** ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਾਂ, ਚਾਹੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ **law** ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਯਾ ਉਸ ਦੇ **law** ਦੇ ਉਲਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਦਾ **law** ਕੀ ਹੈ।

ਜੈਸਾ ਕਰੇ ਸੁ ਤੈਸਾ ਪਾਵੈ ॥
ਆਪਿ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੬੨)

ਕੀਤਾ ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਆਪੇ ਹੀ ਲੇਖਾ ਸੰਢੀਐ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੭੩)

"'ਸੰਢੀਐ'' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਭਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਆਦਮੀ ਆੜ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਤੁਕ ਪੜਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿ **ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੋ ਬਾਹਰਿ ਹੁਕਮੁ ਨ ਕੋਇ ॥** ਜੋ ਕੁਛ ਵੀ ਸੰਸਾਰ ਬਣਿਆ ਹੈ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੰਸਾਰ। ਪਰ : **ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੈ ਜੇ ਬੁਝੈ ਤ ਹਉਮੈ ਕਹੈ ਨ ਕੋਇ ॥** ਹੇ ਨਾਨਕ, ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬੁਝ ਲਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ **mould** ਕਰ ਲਵੇ, ਢਾਲ ਲਵੇ, ਫਿਰ ਉਹ ਹਉਮੈ (ਅਭਿਮਾਨ, ਖੁਦੀ, **egoism**, **duality**, **dualism**) ਦੇ ਬਚਨ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ, ਹਉਮੈਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਉਹ ਉਸ ਹੁਕਮੀ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਇਹ ਕਦੀ ਆੜ ਨਾ ਲਈਏ। ਇਹ ਵੀ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ :

ਜੈਸਾ ਕਰੇ ਸੁ ਤੈਸਾ ਪਾਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੬੨)

ਸਹੁ ਵੇਹ ਜੀਆ ਅਪਣਾ ਕੀਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੬੭)

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ, ਆਪਣਾ ਕੀਤਾ ਭਰ ।

ਦਦੈ ਦੋਸ ਨ ਦੇਊ ਕਿਸੈ ਦੋਸ ਕਰਮਾ ਆਪਣਿਆ ॥
ਜੋ ਮੈ ਕੀਆ ਸੋ ਮੈ ਪਾਇਆ ਦੋਸ ਨ ਦੀਜੈ ਅਵਰ ਜਨਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੩੩)

ਇਹ ਵੀ ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਜੀਵ ਇਹਨੂੰ **ignore** ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਬਸ ਚੁਪ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਫਿਰ ਕੀ ਕਹਿਨਾ ਸੀ। ਸੋ

(ਗ) **ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭ ਕੋ ਬਾਹਰਿ ਹੁਕਮਿ ਨ ਕੋਇ ॥**

ਜੋ ਕੁਛ ਉਸ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕਦੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ? ਅਗਰ ਪਵਨ ਕਹੇ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ, ਅਰਬਾਂ, ਖਰਬਾਂ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਵਗਦੇ, ਮੈਂ ਵੀ ਜ਼ਰਾ ਠਹਿਰ ਕੇ ਵੇਖ ਲਵਾਂ, ਨਹੀਂ ਠਹਿਰ ਸਕਦੀ। ਪਾਣੀ ਕਹੇ ਕਿ ਨਿਵਾਣ ਨੂੰ ਹੀ ਚਲ ਰਹਿਆ ਹਾਂ, ਜ਼ਰਾ ਉਤੇ ਨੂੰ ਚੜ ਜਾਵਾਂ, ਨਹੀਂ ਚੜ ਸਕਦਾ। ਕੀ ਚੜ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਬਨਸਪਤੀ ਕਹੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਖਲੋਤੇ ਹਾਂ, ਜ਼ਰਾ ਤੁਰ ਕੇ ਵੇਖ ਲਈਐ, ਕੀ ਤੁਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ? ਧਰਤੀ ਕਹੇ ਕਿ ਹੁਣ ਮੈਂ ਵੀ ਜ਼ਰਾ ਸਾਹ ਲੈ ਲਾਂ, ਕੀ ਧਰਤੀ ਇਧਰ ਉਧਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਏ ? ਇਹ ਵੱਡੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈਏ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਹਨ। ਸੋ ਜੋ ਕੁਛ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅੰਦਰ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੋ ਅਸੀਂ ਜੀਵ ਹਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਜੀਵਾਂ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਜੋ **law** ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੈ, ਆਪਣਾ **law** ਉਸ ਨੇ ਗੁਰੂਆਂ, ਪੀਰਾਂ, ਪੈਗਬੰਰਾਂ ਦੇ **through** ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਦਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਕਰੋ। ਜੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਵੋਗ, ਸੁਖੀ ਹੋਵੋਗੇ ਤੇ ਜੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਵਿਛੁੜ ਜਾਵੋਗੇ ਤਾਂ ਦੁਖੀ ਹੋਵੋਗੇ। ਸੋ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸੋਚ, ਹੁਕਮ ਦੀ ਸੂਝ ਤੇ ਬੂਝ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦਸਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਘ) ਹੁਣ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਨੂੰ ਦਸ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਈ :

ਜੈਸਾ ਕਰੇ ਸੁ ਤੈਸਾ ਪਾਵੈ ॥
ਆਪਿ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੬੨)

ਭਾਈ, ਕਿਸੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਨਾ ਦੇ।

ਦਦੈ ਦੋਸ ਨ ਦੇਓ ਕਿਸੈ ਦੋਸ ਕਰਮਾ ਆਪਣਿਆ ॥(ਪੰਨਾ-੪੩੩)

ਇਹ ਤੇਰੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦਾ **law** ਹੈ ਕਿ ਜੈਸਾ ਕਰੋਗੇ ਵੈਸਾ ਪਾਉਗੇ। ਤੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆ, ਭੈੜੇ ਕਰਮ ਕਰਨੇ ਛਡ ਦੇ, ਨਾਮ ਜਪ, ਆਪਣਾ ਆਚਾਰ ਬਣਾ। ਸੋ :-

ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੋ ਬਾਹਰਿ ਹੁਕਮ ਨ ਕੋਇ ॥
ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੈ ਜੇ ਬੁਝੈ ਤ ਹਉਮੈ ਕਹੈ ਨ ਕੋਇ ॥

ਜੇ ਕੋਈ ਉਸ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬੁਝ ਜਾਵੇ (ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਲਵੇ) ਤਾਂ ਉਹ ਫਿਰ ਹਉਮੈ ਦੇ ਬਚਨ ਨਹੀਂ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕਰ ਰਹਿਆ ਹਾਂ। ਉਹ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਬਸ ਠੀਕ ਹੋ ਰਹਿਆ ਹੈ।

HUKAMI HOVAN AAKAAR HUKAM NA KAHYA JAAYE.

HUKAMI HOVAN JEE HUKAM MILE VADIYAEE.

HUKAMI UTTAM NEECH

HUKAM LIKH DUKH SUKH PAAYEEA.

IKNA HUKAMI BAKHSEES

IK HUKAMI SADA BHAVAIYAE.

HUKUMAI AANDAR SABH KO

BAHAR HUKUM NA KOYE.

NANAK HUKAMAI JAE BUJHEY

TA HAUMAY KAHAE NA KOYE.2.

TRANSLATION

(a) What is the order ? The order and entity giving the order are merged in each other and are one and not different from each other.

(b) Satguru says that all forms are emanating from the Lord under his fiat. Now science says that there are billions and billons of worlds in which there are earths, suns, moons, stars etc. etc. All forms, animate and inanimate have been created by the Lord's order. His order cannot be narrated. Why? Bacause our understanding, intellect and experience is limited and the Lord is unlimited. A limited entity cannot understand an unlimited entity. The unlimited infinite Creator has created our finite/limited intelligence and so we cannot understand/narrate His order. Satguru narrates some of His virtues. With His fiat. He created the worlds and the bodies/forms but He and His fiat cannot be narrated completely.

(c) All souls obtained their bodies under His fiat and with His fiat greatness is obtained by individuals. By His command the mortals are made high/good and low/bad. The individuals obtain woe and weal under His fiat as written by Him. His command is not issued whimsically but on the basis of our actions."All individuals move under His order but His order is issued on the basis of one's actions/deeds." It is a fact that "As one acts so he gets a reaction. As one sows, so shall one reap."

(d) It is also His law that some get salvation under His order due to His grace, as He does not make them accout for their actions and others are ever made to wander in trasmigration under His fiat according to their actions.

(e) All are subject to His fiat and none is exempt form His order. If one obeys His order and lives accordingly, O' Nanak then one does not indulge in ego/pride.

(f) Some people say that when every one acts under His order, then why should one recite His Name. If one does not recite His Name, he is not reciting it under His order. Such persons do not read the complete lines. The complete lines are "All are subject to His fiat and none is exempt from it. If one obyes His order and lives accordingly, O' Nanak then one does not indulge in ego/pride." As his ego is destroyed. But those who do not recite Naam are full of ego/conceit and always claim that I do this and I do that and indugle in self praise. The following anecdote explains their situation. One muslim, who indulged in drinking daily was neighbour of a Maulvi (Muslim priest). The Maulvi would instruct him not to indulge in drinking as it is a sin. He replied that it is written in Quran Sharif (Muslim Holy Book) that one should drink. He quoted half a line from the Quran Sharif "Drink (ing) Liquor". The Maulvi said "O' sinner, read the second half of that line also which says "is banned". The complete line is "Drinking liquor is banned." That drunkard replied that he obeys the first half of the line and need not read the second half. Such people do not understand the totality of the guru's thoughts and read only half of it. Who obey that order their ego is destroyed and they live under His will. The will of the Lord is "As one acts so he gets a reaction. As one shows, so shall one reap." Then Satguru says that "Good and bad deeds/actions are not just so called. What ever one does it it printed in the mind (like in a computer). and its effect goes with the soul. As one sows, so one reaps and under His fiat the soul remains in transmigration (to undergo the reaction of his actions)." God's fiat is not issued whinsically

but on the basis of our actions/deeds and things are happening under His order as per His law. This law is explaned to us by Guru (the enlightened soul), who has destroyed his ego and has merged with God. We do not understand this law and guru tells us that every thing is happening under His fiat.

(g) Under His Fiat/Control the wind moves. Under his control/command flow lacs of rivers. Under order the fire serves others. Under His fear the earth carries all the weight. Under His command the rain god moves upside down. Under His control the justicier works. Under His command the sun and moon travel billions of miles" Everything is happening under His command/Control. Guru Nanak explains that under His order "As one acts so he gets a reaction. As one sows so shall one reap". This fact people ignore and say that as everything is happening under His order so they are not to be blamed. They ignore the order. "As one acts so he gets a reaction". "Everyone has to account for his actions and undergo their reaction." This order is ignored & people claim that they are acting as per His order and hence are acting rightly. As they read/understand only part of the order, as the muslim in the anecdote, hence they are mislead. They do not understand that if one obeys the order, i.e. moulds his actions accordingly to the order, then he does not indulge in ego/pride as his ego/egotism/dualism is destroyed and then only his life is moulded/recast as per the order. The order that "As one acts so he gets a reactions." and "Bear the consequences of your actions" and "Don't blame others for your miseries/misfortunes, as these are the result of your own actions. As one has done so one is receiving and others are not to be blamed."

(h) So "All are subject to His fiat and none is exempt from His order." No body can disobey/question His fiat. Air cannot say that I have been traveling billions of years and would like to rest for a while. Water can't say that I have been flowing downwards and would now flow unwards. They are not allowed to do this. Vegetation/trees can't say that they have always been standing at one place and may move around at will. Earth cannot say that I have been carrying the loads since long and may take rest now or move away from the predetermined route. All these are obeying the orders of the Lord and so the individual souls have to live under his command. So all His creation is acting under His fiat and no one is exempt from His fiat. All are born/created under His fiat and His laws applicable to the soul have been explained to us by His saints, guru's, messengers, devouts etc. and they told how to lead/live our life. They declare that if an individual remains attuned to His Name he remains happy and if one forgets His Name, he becomes miserable. This order of the Lord is understood from the Guru, the enlightened soul as we do not receive the order of the Lord directly and the enlightened soul receives the order directly from God.

(i) Guru Nanak tells us that this order is "As one acts so he gets a reaction. As one sows, so shall one reap". So "Do not blame others. it is ones own actions which are creating miseries/misfortunes." Every one has to undergo the reaction of his actions. So one should not indulge in bad actions and should sincerely try to remould/recast his actions/habits as per the order of God and recite His Naam. When one realises His order i.e. experiences His fiat then one comes to know that "All are subject to His fiat and none is exempt from His fiat. O' Nanak if one experiences His order then he would not indulge in ego/pride" Then he would feel that everything which is happening is as per His order/command.

ਗਾਵੈ ਕੋ ਤਾਣੁ ਹੋਵੈ ਕਿਸੈ ਤਾਣੁ ॥
ਗਾਵੈ ਕੋ ਦਾਤਿ ਜਾਣੈ ਨੀਸਾਣੁ ॥
ਗਾਵੈ ਕੋ ਗੁਣ ਵਡਿਆਈਆ ਚਾਰ ॥
ਗਾਵੈ ਕੋ ਵਿਦਿਆ ਵਿਖਮੁ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ਗਾਵੈ ਕੋ ਸਾਜਿ ਕਰੇ ਤਨੁ ਖੇਹ ॥
ਗਾਵੈ ਕੋ ਜੀਅ ਲੈ ਫਿਰਿ ਦੇਹ ॥
ਗਾਵੈ ਕੋ ਜਾਪੈ ਦਿਸੈ ਦੂਰਿ ॥
ਗਾਵੈ ਕੋ ਵੇਖੈ ਹਾਦਰਾ ਹਦੂਰਿ ॥
ਕਥਨਾ ਕਥੀ ਨ ਆਵੈ ਤੋਟਿ ॥
ਕਥਿ ਕਥਿ ਕਥੀ ਕੋਟੀ ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ॥
ਦੇਦਾ ਦੇ ਲੈਦੇ ਥਕਿ ਪਾਹਿ ॥
ਜੁਗਾ ਜੁਗੰਤਰਿ ਖਾਹੀ ਖਾਹਿ ॥
ਹੁਕਮੀ ਹੁਕਮੁ ਚਲਾਏ ਰਾਹੁ ॥
ਨਾਨਕ ਵਿਗਸੈ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ॥ ੩ ॥

ਅਰਥ :

(ੳ) ਕੋਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਬਲ (ਸ਼ਕਤੀ) ਨੂੰ ਵੇਖ ਕਰ ਕੇ ਕਿ ਵਾਹ ਵਾਹ, ਕਿੰਨਾ ਬਲ ਹੈ।

ਕੋਈ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦਾਤਾਂ (**gifts**) ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਗਾ ਰਹਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹ ਵਾਹ, ਕਿਆ ਚੰਦ ਹੈ, ਕਿਆ ਸੂਰਜ ਹੈ, ਕਿਆ ਧਰਤੀ ਹੈ, ਕਿਆ ਪਵਨ ਹੈ, ਕਿਆ ਪਾਣੀ ਹੈ, ਕਿਆ ਸਰੀਰ ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਕਿਆ ਕਮਾਲ ਹੈ।

ਕੋਈ ਉਸਦੇ ਗੁਣਾਂ (ਸਿਫਤਾਂ) ਦੀ ਵਡਿਆਈ (ਸ਼ੋਭਾ) ਕਰ ਰਹਿਆ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਸ਼ੁਭ (ਸੁੰਦਰ) ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਵੀਚਾਰ ਕਰ ਰਹਿਆ ਹੈ।

ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਗਾ ਰਹਿਆ ਹੈ ਕਠਿਨ ਵਿਦਿਆ ਨਾਲ, **philosphies** ਨਾਲ। ਜਿਸ ਦੀ ਵੀਚਾਰ ਬੜੀ ਕਠਿਨ ਹੈ।

(ਅ) ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਗਾ ਰਹਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਚਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਸ਼ (ਖੇਹ) ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਪੱਖ (**aspect**) ਹਨ ਉਸ ਨੂੰ ਗਾਣ ਦੇ। ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਗਾ ਰਹਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਣਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਢਾਹ ਦੇਂਦਾ ਹੈ।

ਕੋਈ ਰੱਬ ਨੂੰ ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਗਾ ਰਹਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜੀਅ ਦੇਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰਾਂ ਗਾ ਰਹਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੇਖੋ, ਉਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਭਾਈ, ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਬੜਾ ਦੂਰ ਹੈ।

ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਗਾ ਰਹਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਜ਼ਰ ਹੈ। ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੜੀ ਦੂਰ ਹੈ। ਇਹ ਗਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪੱਖ (ਪਹਲੂ) ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨੇ।

(ੲ) ਗੁਣ ਗਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਣਾ ਮੱਤ ਦਸਦੇ ਨੇ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਕਥਾਵਾਂ ਦੀ ਕਦੀ ਤੋਟ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿਤਨੀ ਕਥਾਵਾਂ ਕਰੀਏ ?

ਕਰੋੜ ਕਥਨਹਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਰੋੜ ਕਥਾਵਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਵਾਰੀ ਕਥੀਆਂ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਕਿਉਂ ? ਕਥਨਹਾਰੇ ਅੰਤਕੀ ਜੀਵ ਹਨ ਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਥਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਬੇਅੰਤ ਹੈ। ਅੰਤਕੀ ਜੀਵ ਬੇਅੰਤ ਦਾ ਅੰਤ ਕਿਵੇਂ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

(ਸ) ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਦੇ ਰਹਿਆ ਹੈ। ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਥਕ ਥਕ ਕੇ ਟੁਟ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜੁਗਾਂ ਜੁਗੰਤਰਾਂ ਤੋਂ ਖਾ ਹੀ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਦੇ ਰਹਿਆ ਹੈ ਜੁਗਾਂ ਜੁਗੰਤਰਾਂ ਤੋਂ ਤੇ ਜੀਵ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ।

(ਹ) ਹੁਕਮੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਰਾਹ (ਮਰਯਾਦਾ) ਚਲਾ ਰਹਿਆ ਹੈ।

ਹੇ ਨਾਨਕ, ਉਹ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਖਿੜ ਰਹਿਆ ਹੈ ਆਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕਰ ਕੇ ਤੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਰਹਿਆ ਹੈ।

GAAVEY KO TAAN HOVE KISSE TAAN.

GAAVEY KO DAAT JAANEY NISSAN.

GAAVEY KO GUN VADIAAYEAA CHAAR.

GAAVEY KO VIDIYA VIKHAM VEECHAAR.

GAAVEY KO SAAJ KAREY TAAN KHEY.

GAAVEY KO JEE LAI PHIR DEH.

GAAVEY KO JAAPEY DISSEY DOOR.

GAAVEY KO VEKHAE HAADRA HADOOR.

KATHNA KATHI NAA AAVEY TOT.

KATH KATH KATHI KOTI KOT KOT.

DENDA DEH LENDE THAK PAAHEY.

JUGA JUGANTAR KHAAHEE KHAAHEY.

HUKMI HUKAM CHALAYE RAAH.

NANAK VIGSEY VEPARWAHA.3.

TRANSLATION

(a) Some people, seeing His powers, sing about his might and say how great his powers are. Some seeing his bounties, sing about his wonderful gifts such as moon, sun, earth, air, water and bodies of different species. Some chant the Lord's beautiful excellences and magnificences. Some sing Him through arduons knowledge of different philosophies/subjects.

(b) Some sing that He fashions the creation and then reduces it to ashes. People sing His praises observing different aspects. Some sing that he creates and then destroyes everything. Some sing that He

takes away life and again restores it. Some sing that He seems, but appears to be far off. Some sing that His is beholding us just face to face. Different persons sing His different aspects/virtues.

(c) Afer explaining that different people sing His different praises, Satguru tells us that His virtues are countless and all His virtues cannot be enumerated. Billions of people sang and explained His billions of virtues/excellences, billions of times but could not know Him in totally. Why ? As we are finite mortals and He is infinite. How can finite entities know an infinite entity ?

(d) The Giver continues giving. The receipents grow weary and leave this world. All the ages through the partakers partake of His provisions.

(e) The Commander's order is managing all the affairs of the creations. O' Nanak the carefree Master is always happy and remains in bliss.

ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਾਚੁ ਨਾਇ ਭਾਖਿਆ ਭਾਉ ਅਪਾਰੁ ॥
ਆਖਹਿ ਮੰਗਹਿ ਦੇਹਿ ਦੇਹਿ ਦਾਤਿ ਕਰੇ ਦਾਤਾਰੁ ॥
ਫੇਰਿ ਕਿ ਅਗੈ ਰਖੀਐ ਜਿਤੁ ਦਿਸੈ ਦਰਬਾਰੁ ॥
ਮੁਹੌ ਕਿ ਬੋਲਣੁ ਬੋਲੀਐ ਜਿਤੁ ਸੁਣਿ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਸਚੁ ਨਾਉ ਵਡਿਆਈ ਵਿਚਾਰੁ ॥
ਕਰਮੀ ਆਵੈ ਕਪੜਾ ਨਦਰੀ ਮੋਖੁ ਦੁਆਰੁ ॥
ਨਾਨਕ ਏਵੈ ਜਾਣੀਐ ਸਭੁ ਆਪੇ ਸਚਿਆਰੁ ॥ ੪ ॥

ਅਰਥ :

(ੳ) ਉਹ ਮੇਰਾ ਮਾਲਕ ਸੱਚਾ ਹੈ, ਉਹ ਸੱਚੇ ਨਾਮ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਅਪਾਰ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਲੋਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਭਾਵਨਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਰੁਚੀ ਹੈ।

ਉਹ ਮੰਗਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਦੇ ਰਹਿਆ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਦਾਤਾਰ ਦਾਤਾਂ ਦੇ ਰਹਿਆ ਹੈ।

ਜੇ ਉਹ ਦਾਤਾ ਦਾਤਾਂ ਦੇ ਰਹਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਕੀ ਪੇਸ਼ ਕਰੀਏ, ਜਿਸ ਦੇ ਰਖਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਦਰਬਾਰ ਨਜ਼ਰ ਆਏ। ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭੇਟ ਕਰੀਏ ?

ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਕਿਹੜੇ ਬੋਲ ਬੋਲੀਏ ਜਿਹਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਪੈਦਾ ਕਰੇ ਯਾ ਸਾਡਾ ਮਨ ਉਸ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਪੈਦਾ ਕਰੇ।

(ਅ) ਉਤਰ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਫੁਰਮਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠ ਕਰ ਕੇ, ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਸੱਚੇ ਨਾਉ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਵਡਿਆਈ (ਸਿਫਤਿ, ਹਮਦੋਸਨਾ) ਵੀਚਾਰ ਨਾਲ (**with the presence of mind**) ਕਰਿਆ ਕਰ। ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰੇਂਗਾ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਹਉਮੈ ਦਾ ਪੜਦਾ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਏਗਾ।

ਸਵੇਰ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ? ਇਹ ਕਿਉਂ ਹੈ ਸਵੇਰੇ ? ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਤ ਦੇ ਵਡੇ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਦੇ ਬਾਦ (ਮਨ ਤਾਂ ਸੌਂਦਾਂ ਨਹੀਂ, ਮਨ ਤਾਂ ਚਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ) ਪਰ ਸਰੀਰ (**body**) **relax** ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਡੇ **rest** ਤੋਂ ਬਾਦ ਜੋ ਮਨ ਦਾ ਧਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਦਿਨ ਦੇ ਧਉਣੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ (**comparitively**) ਥੋੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ **psychology** ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਕ ਆਦਮੀ ਰਾਤ ਦੀ **duty** ਤੇ ਜਾ ਰਹਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਤਾਂ **duty** ਤੇ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਇਆ। ਉਹ ਆ ਕੇ ਸੌਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੌ ਕੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉੱਠੇ, ਉਹਦੇ ਲਈ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ **climate** ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਇਹ ਸਮਾਂ ਰਖਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਆਦਮੀ ਉਠਦਾ ਹੈ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੇ ਧੰਧਾ

ਤਾ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪੋਹ ਫੁਟਣ ਤੋਂ ਅੱਧ ਘੰਟਾ-ਘੰਟਾ ਪਹਿਲਾਂ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ **season** ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਬਦਲਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਰ ਵੇਲੇ ਦੋ ਵਜੇ ਹੀ ਹੋਵੇ। ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜ ਵਜੇ ਵੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੂਰਜ ਦੇਰ ਨਾਲ ਚੜਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ **change** ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਰਾਤ ਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦਿਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਕੇਹੜਾ ਹੋਏਗਾ ? ਉਹ ਤਾਂ ਘੜੀਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੀ ਚਲਦੇ ਨੇ। ਸੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਕੰਮਾ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੁਚੀ ਘਟਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਕਾਂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਦੌੜ ਭੱਜ ਦੀ ਖਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕੋਈ ਕਰ ਲਵੋ। ਇਸ ਦਾ ਦੂਜਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵੇਲਾ ਉਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਅਸੀਂ ਸੱਚੇ ਨਾਉਂ ਦੀ ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹ ਕਰੀਏ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਕਰੋ।

ਜੋ ਦਮਿ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਈ ਸੁ ਦਮਿ ਬਿਰਥਾ ਜਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ–੭੩੦)

ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਚਿਤ ਵਿਚ ਰਖ ਕੇ ਫਿਰ ਛਡ ਦੇਈਏ। ਸੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਕੀ ਕਰੋ ? ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦਿਨ ਚੜ ਜਾਏਗਾ, ਪੋਹ ਫੁਟੀ, ਲੋਗਾਂ ਦੇ ਤਰੰਗ ਉਠਦੇ ਨੇ ਕਿ ਜਾਉ, ਭਜੋ ਦੌੜੋ। ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਠ ਜਾਉ, ਥੋੜਾ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰੋ, ਉਸ ਦੀ ਸਿਫਤਿ (ਵਡਿਆਈ) ਦੀ ਵੀਚਾਰ ਕਰੋ। ਇਹ ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਜੋ ਰਾਤ ਦੀ **duty** ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਆ ਕੇ ਸੌਂ ਜਾਏਗਾ, 4 ਵਜੇ (ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ) ਉਠੇਗਾ, ਉਹਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਉਹ ਹੋ ਗਇਆ।

(ੲ) ਹਜ਼ੂਰ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਭਾਈ, ਚੰਗੇ ਕਰਮ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਕਪੜਾ (ਸਰੀਰ) ਆ ਜਾਏਗਾ, ਮੰਦੇ ਕਰਮ ਕਰੋਗੇ ਮੰਦਾ ਸਰੀਰ ਬਣ ਜਾਏਗਾ। ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕਤੀ (**salvation**, ਕਲਿਆਨ) ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਰਮਾਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਕਪੜਾ ਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਮੋਕਸ਼ (**salvation**, ਮੁਕਤੀ) ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਹ ਉਹਦੀ ਨਦਰ (ਬਖਸ਼ਿਸ਼, **grace**, ਫਜ਼ਲ) ਨਾਲ ਮਿਲੇਗੀ। ਫਜ਼ਲ ਉਸ ਦਾ ਤਦ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪੋਗੇ, ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਤੁਰੋਗੇ। ਐਵੇਂ **grace** ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ।

(ਸ) ਹੇ ਨਾਨਕ ਏਵੇਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਉਣ ? ਜਿਹੜਾ ਸਚਿਆਰ ਸਾਰੇ ਪਰੀਪੂਰਨ (**All Prevading**) ਹੈ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਕਰੋ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਸਚੁ ਨਾਉ ਵਡਿਆਈ ਵੀਚਾਰੁ ॥ (ਪੰਨਾ–੨)

ਪਰ **with the presence of mind** ਕਰੋ। ਵੀਚਾਰ ਦੇ ਰਾਰੇ ਨੂੰ ਔਂਕੜ ਹੈ, ਵੀਚਾਰ, ਵੀਚਾਰਿਆ ਕਰ। ਵੀਚਾਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ **mind apply** ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ **absent mind** ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

SAACHA SAHIB SAACH NAAYE BHAKHYA BHAO APAAR.

AKHEY MANGEY DEY DEY DAAT KAREY DAATAAR.

PHER KE AGGEY RAKHIYE JIT DISSEY DARBAAR.

MOOHO KE BOLAN BOLIYE JIT SUN DHAREY PYAR.

AMRIT WELA SACH NAO WADIAAEE VEECHAAR.

KARMI AAVEY KAPDA NADRI MOKH DUAAR.

NANAK EVEY JAANIYE SABH AAPEY SACHIAAR.4.

TRANSLATION

(a) The Lord is True (Eternal) and True is His Name. With great affection people remember Him according to their feelings for the Lord. People pray and beg for alms and the bestower bestows His gifts. As all the gifts are given by Him, then what can be offered to Him where by His court may be

seen ? Which words should one say by hearing which He may begin to bear us love or the mind may develop love and affection for Him ?

(b) In answer to the above question, Satguru says, early in the morning remember Him whose Name is True and reflect upon His greatness/virtues with the presence of mind. If you reflect upon his virtues with the presence of mind, your screen of ego will be destroyed. Why eraly in the morning ? Because after a long rest at night the body is relaxed, (though the mind does not take rest when we are asleep or relaxing) and distraction of mind is comparativily less as compared to day time. If a person is on night duty and returns from duty early in the morning or very late at night he should first take rest and sleep and when he gets up after a reasonably long rest, he should reflect on God's virtues. That time would be early morning for him. Early morning time was fixed by Satguru as per conditions prevalent then as per climate of Punjab. When one gets up from sleep he is not to indulge in daily chores immediately. Early morning time is half an hour or an hour before light emerges from the east and the time goes on changing as per seasons. So no time can be fixed for it. It won't always be at 2.00 A.M. or 3.00 A.M. though it can be so in summer and in winter it can be at 5.00 A.M.. Where on earth we have day for six months and night for six months which time will be early morning ? People work there as per watch time. So early moring time is when one gets up after sleep/relaxation and when he is not engrossed in worldly activities/actions and is alone with himself. It means the ealry morning time is when one is relaxed, free from thoughts of creation, not engrossed in any other activity, is alone and indulges in the praises of God and reflects on his virtues. If above conditions are fulfilled any time is good for this activity. Satguru says " When one forgets Him, that time is just wasted without any benefits". So we should not forget Him at any time. Only remembering Him at early morning time won't help, if we forget Him after that. This time was fixed as per weather conditions in Punjab as after getting up one does not indulge in worldly activities immediately and as the day advances other works have to be attended to. So Satguru advised his followers to get up early in the morning and reflect on His virtues/greatness. For people on night duty, the time would naturally be different and it would be when they get up after sleep/rest.

(c) Satguru says by actions/deeds a physical robe is obtained. By good actions/deeds one gets a good physical robe and by bad actions a bad physical robe. By actions one cannot get salvation from transmigration, but only a physical robe. If one wants to get salvation, it is obtained by His grace/benediction. His grace can only be obtained by reciting His Naam and obeying His order and not by any other method(s).

(d) O' Nanak in this way the True (eternal) Lord is known who is All Prevading. So recite His Naam and reflect up on His virtues in the early morning with the total presence of mind i.e. with rapt attention and not absent mindedly. This is the only way to meet Him and merge in Him.

ਥਾਪਿਆ ਨ ਜਾਇ ਕੀਤਾ ਨ ਹੋਇ ॥
ਆਪੇ ਆਪਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸੋਇ ॥
ਜਿਨਿ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨਿ ਪਾਇਆ ਮਾਨੁ ॥
ਨਾਨਕ ਗਾਵੀਐ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ॥
ਗਾਵੀਐ ਸੁਣੀਐ ਮਨਿ ਰਖੀਐ ਭਾਉ ॥
ਦੁਖੁ ਪਰਹਰਿ ਸੁਖੁ ਘਰਿ ਲੈ ਜਾਇ ॥
ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਦੰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੇਦੰ
ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥
ਗੁਰੁ ਈਸਰੁ ਗੁਰੁ ਗੋਰਖੁ ਬਰਮਾ
ਗੁਰੁ ਪਾਰਬਤੀ ਮਾਈ ॥
ਜੇ ਹਉ ਜਾਣਾ ਆਖਾ ਨਾਹੀ
ਕਹਣਾ ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥
ਗੁਰਾ ਇਕ ਦੇਹਿ ਬੁਝਾਈ ॥
ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਕਾ ਇਕੁ ਦਾਤਾ
ਸੋ ਮੈ ਵਿਸਰਿ ਨ ਜਾਈ ॥ ੫ ॥

ਅਰਥ :

(ੳ) ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਥਾਪ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਸ ਤਰਾਂ ? ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਮੱਕੇ (ਕਾਬੇ) ਵਿਚ ਥਾਪ ਦਿੱਤਾ। (ਮੱਕਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕਾਬਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹਰਮੰਦਰਿ ਹੈ)। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਕਹਿਆ ਕਿ ਮੱਕੇ ਵਿਚ ਰੱਬ ਹੈ, ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਜਗੰਨਾਥ ਪੁਰੀ ਵਿਚ ਥਾਪ ਦਿੱਤਾ, ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਰੱਬ ਇਥੇ (ਇਸ ਮੰਦਿਰ ਵਿਚ) ਹੈ, ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਕਿ ਮੂਰਖੋ, ਇਹ ਕੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਤੁਸੀਂ ? ਮੂਰਤੀ ਥਾਪ ਕੇ ਰਖ ਲਉਗੇ ਕਿ ਇਹ ਰੱਬ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਘੜ ਲੈਂਦੇ ਹੋ ਤੇ ਫਿਰ ਥਾਪ ਲੈਂਦੇ ਹੋ। ਉਹ ਤਾਂ **ਥਾਪਿਆ ਨ ਜਾਇ ਕੀਤਾ ਨ ਹੋਇ ॥** ਹੈ। ਤੇ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਾਹਬੇ ਥਾਪਨਾ ਗਲਤ ਹੈ, ਤੇ ਸਾਰਾ ਰਬ ਇਥੇ ਹੀ ਹੈ, ਜਗਨਨਾਥ ਪੁਰੀ ਮੰਦਿਰ ਵਿਚ ਤਾਂ ਉਹ ਤਾਂ ਥਾਪਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਅਜੂਨੀ ਹੈ, ਸੈਭੰ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਥਾਪ ਰਹੇ ਹੋ ਉਸਨੂੰ ? ਤੁਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਜੂਨ ਵਾਲਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਂ ਸੈਭੰ (ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਹੈ)। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਇਹ ਅਸੀਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਨਾ ਉਹ ਥਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ

ਆਪ ਤੋਂ ਹੈ। ਉਹ ਨਿਰੰਜਨ (ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਰਹਿਤ) ਹੈ। ਮੇਰਾ ਰੱਬ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਰੱਬ ਥਾਪਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਮੇਰਾ ਰੱਬ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

(ਅ) ਐਸੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਜੋ ਥਾਪਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਹੈ, **ਜਿਨਿ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨਿ ਪਾਇਆ ਮਾਨੁ ॥** ਜਿਸ ਨੇ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਸੇਵਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ। ਹੁਕਮ ਹੈ ਸਾਰੀ ਬਾਣੀ (ਜੋ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਤੋਂ ਆਈ ਹੈ)। ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ (ਹੁਕਮ ਮੰਨਿਆ ਹੈ) ਉਸਨੂੰ ਮਾਨ (ਇੱਜ਼ਤ) ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਵੀ ਤੇ ਇਥੇ ਵੀ)।

ਨਾਨਕ ਗਾਵੀਐ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ॥

ਹੇ ਨਾਨਕ, ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਨਿਧਾਨ (ਭੰਡਾਰ) ਨੂੰ ਗਾਉ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਗਾਉ ?

(ੲ) ਉਸ ਨੂੰ ਗਾਉ ਤੇ ਸੁਣੋ। ਪਰ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਮਨ ਵਿਚ (ਮਨ ਦੇ ਨੱਨੇ ਨੂੰ ਸਿਹਾਰੀ ਹੈ) ਰਖੀਐ, ਕ੍ਰਿਆ ਹੈ ਭਾਉ (ਪਿਆਰ) । ਮਨ ਵਿਚ ਉਸ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਪਾਉ।

ਸਾਚ ਕਹਉ ਸੁਣ ਲੇਹ ਸਭੈ ਜਿਨਿ ਪ੍ਰੇਮ ਕਿਓ ਤਿਨ ਹੀ ਪ੍ਰਭ ਪਾਇਉ ॥(ਪਾ.੧੦)

ਤਾਂ **ਗਾਵਿਆ ਸੁਣਿਆ ਤਿਨ ਕਾ ਹਰਿ ਥਾਇ ਪਾਇ**

ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਆਗਿਆ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰ ਮਾਨੀ

(ਪੰਨਾ–੬੬੯)

ਤਾਂ ਗਾਇਆ ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਰਵਾਨ ਹੋਏਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸੁਣਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਨਾਲ ਮਨ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਕਰਨ, ਤਦ ਸਫਲ ਹੋਏਗਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ।

(ਸ) ਉਸ ਦਾ ਗਾਣਾ, ਉਸ ਦਾ ਸੁਨਣਾ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਮਨ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਕੀ ਦੇਵੇਗਾ ? ਹਜ਼ੂਰ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਂਦੇ ਨੇ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਗਾਉਣਾ, ਉਸ ਦਾ ਸੁਨਣਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ :-

ਦੁਖੁ ਪਰਹਰਿ ਸੁਖੁ ਘਰਿ ਲੈ ਜਾਇ

ਦੁਖ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਮਨ ਰੂਪੀ ਘਰ ਦੇ ਵਿਚ ਸੁਖ ਆ ਵਸੇਗਾ। ਸਦਾ ਦਾ ਸੁੱਖ (**constant happiess**) ਆ ਵਸੇਗਾ। ਪਰ ਕਦ ? ਜੇ ਗਾਵੀਏ, ਸੁਣੀਏ ਤੇ ਮਨ ਵਿਚ ਰਖੀਏ ਭਾਉ। ਬਸ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਹਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਲਿਤਾ, ਉਹਦਾ ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਹੈ।

ਗਾਵੀਐ ਸੁਣੀਐ ਮਨਿ ਰਖੀਐ ਭਾਉ ॥

ਦੁਖੁ ਪਰਹਰਿ ਸੁਖੁ ਘਰਿ ਲੈ ਜਾਇ ॥

ਦੁਖ ਦੂਰ ਕਰ ਕੇ ਸੁਖ ਘਰ ਵਿਚ ਮੁੜ ਕੇ ਆ ਜਾਣਗੇ।

ਇਹ ਅੱਧੀ ਪਉੜੀ ਹੈ (ਪੰਜਵੀ)। ਹੁਣ ਮਜ਼ਮੂਨ ਬਦਲਦੇ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ (ਅੱਧੀ ਵਿਚ ਹੀ)।

(ਹ) ਗੁਰੂ ਦਾ ਮੁਖ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਾਣੀ। 'ਗੁਰੂ' ਪਦ ਦਾ ਅਰਥ ਇਥੇ ਰੱਬ ਹੈ। ਰੱਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਰੱਬ ਰੂਪ ਹੈ, ਰੱਬ ਤੋਂ ਆਈ ਹੈ। ਇਹ ਰੱਬੀ ਬਾਣੀ ਹੀ ਮੇਰੇ ਲਈ ਨਾਦ ਹੈ, ਇਹ ਰੱਬੀ ਬਾਣੀ ਹੀ ਮੇਰੇ ਲਈ ਵੇਦ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। **ਸਭ ਨਾਦ ਵੇਦ ਗੁਰਬਾਣੀ ॥ (ਪੰਨਾ–੮੭੯)** ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵੇਦ ਯਾ ਨਾਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰੱਬ ਤੋਂ ਆਈ ਇਹ ਬਾਣੀ ਹੀ ਮੇਰੇ ਲਈ ਨਾਦ ਹੈ। ਰੱਬ ਤੋਂ ਆਈ ਇਹ ਬਾਣੀ ਹੀ ਮੇਰੇ ਲਈ ਵੇਦ ਹੈ। ਦੋ ਮਤ ਹਨ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ, ਇਕ ਨਾਦੀ ਤੇ ਇਕ ਵੇਦੀ। ਨਾਦੀ ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਦੇ ਹਨ, ਵੇਦੀ ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਜ਼ੂਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੇਰੇ ਲਈ ਏਹੀ ਵੇਦ ਹੈ ਤੇ ਏਹੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਰੱਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਘਟਾਉਣਾ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥

ਇਸ ਬਾਣੀ ਦੇ ਵਿਚ ਰੱਬ ਸਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਣੀ ਸਾਨੂੰ ਦਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(ਕ) ਜੋਗੀਆਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਹੇ ਨਾਨਕ, ਤੇਰਾ ਗੁਰੂ ਕੌਣ ਹੈ ? ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੇਰਾ ਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਹੀ ਈਸ਼ਰ (ਸ਼ਿਵ ਜੀ) ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ, ਮੇਰਾ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਗੁਰੂ ਹੀ ਗੋਰਖ ਹੈ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਮੇਰਾ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਗੁਰੂ ਹੀ ਪਾਰਬਤੀ ਮਾਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਨਾ ਪਾਰਬਤੀ (ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਦੀ ਪਤਨੀ) ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ, ਨਾ ਬ੍ਰਹਮੇ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ, ਨਾ ਸ਼ਿਵ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ, ਨਾ ਗੋਰਖ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ।

(ਖ) ਜੇ ਮੈਂ ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਉੱਤੇ ਦਸਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਜਾਣ ਵੀ ਲਵਾਂ, (ਅਨੁਭਵ ਵੀ ਕਰ ਲਵਾਂ), ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਰੇ (**unexplainable**, ਅਕਥ) ਹੈ।

ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਬਾਣੀ ਨੇ ਇਕ ਗੱਲ ਬੁਝਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਦਾਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕਦੀ ਨਾ ਵਿਸਰੇ। ਯਾ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਹੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਗਲ ਬੁਝਾ ਦੇ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਤੂੰ ਇਕ ਦਾਤਾ ਹੈਂ, ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਵਿਸਰੇਂ।

THAPIA NA JAAYE KEETA NA HOEYE.

AAPEY AAP NIRANJAN SOYE.

JIN SEWIA TIN PAAYA MAAN.

NANAK GAAVIYE GUNI NIDHAAN.

GAAVIYE SUNIYE MANN RAKHIYE BHAO.

DUKH PARHAR SUKH GHAR LE JAAYE.

GURMUKH NAADAN GURMUKH VEDAN

GURMUKH RAHEYA SAMAAYEE.

GUR ISAR GUR GORAKH BARMA

GUR PARBATI MAAYEE.

JE HO JAANA AAKHA NAAHI

KEHNA KATHAN NA JAAYEE.

GURA IK DEH BUJHAAYEE

SABHNA JEEYA KA IK DAATA

SO MAI VISAR NA JAAYEE.5.

TRANSLATION

(a) Some people have installed/established God. How ? Muslim say that God is in Kabha (central sactorum) in Mecca city. (Kabha is in Mecca city as Harmandir sahib is in Amritsar city) Muslims claim that God is in Kabha (Mecca) only. Hindus installed God in Jagannath Puri in Orissa and say that God is in Jagannath Puri mandir only & not any where else. Satguru says that it is a foolish idea. First you prepare and fashion an idol and then you install it and say that this is God. God cannot be created/fashioned/prepared, nor He can be installed. If you say Hazrat Mohammad was wrong in installing God in Kabha, how you say God is installed in Jagannath Puri only. God cannot be installed/created or fashioned. He is unborn and self existent/self illuminated. How have you installed

Him and say that He was born ? God is self created and you say you have fashioned Him. He cannot be installed, He is unborn and He is self created/self existent. God is detached from creation and is from His ownself. He cannot be created/fashioned or installed.

(b) If some one serves God, who cannot be created/installed and is from His ownself, i.e. if somebody obeys His order then he gets honour in His court. Gurbani, as enshrined in Guru Granth Sahib is His order. By obeying His order one gets honour in His court. O' Nanak sing the praises of the Lord who is treasure of excellence.

(c) Sing Him and hear Him i.e. sing His praises and hear His praises, with love and affection for Him in the mind. Satguru says "I tell you this truth, any body who develops love for Him in his mind, obtains Him." "Singing and Hearing of those is accepted by the Lord who obey His order."

So singing and hearing Him bears fruit if it is done with love and affection for Him in the mind and His order is obyed in practical life.

(d) If one sings and hears Him with love and affection in the mind what would he get ? Satguru guarantees that the miseries/discomforts of that person would be removed/ destroyed and he would obtain constant happiness and bliss. Any one who practically adopts this method would be ferried accross the ocean of creation, if he sings and hears Him with love and affection in the mind. In the remaining half of the Stanza the subject is changed.

(e) Guru's mouth means Guru's word i.e. Gurbani. Guru means God. God's Word is God as it has emanated from God. This God's Word is 'Naad' (Sound of the soul) an 'Beid' (intelligence of the soul). Guru Nanak says "Gurbani is the sound and intelligence of the soul" Satguru does not believe in any other sound/intelligence of the soul. God's Word is the only sound and intelligence of the soul. There are two sects in Hindus. Followers of the one sect try to hear sound of the soul in deep concentration and followers of the second try to obtain knowledge of the scriptures and indulge in discussion of that knowledge with each other. Satguru says God's Word is the sound and intelligence of the soul and life should be lived as per instructions given by the God's Word as God is prevading in the God's Word. God's Word tells us the ways and mean to merge in God .

(f) Yogies asked Guru Nanak, " Who is your Guru". Satguru says "That limitless/Boundless Lord who is greatest of all is my Guru". Him I treat as Shivji, (god of death), Gorakh (founder of Yoga), Brahma (god of creation) and Parbati (consort of Shivji). I believe only in God and none of these entities.

(g) If I were to know/understand/experience that greatest Lord, I cannot describe/explain Him as He is unexplainable and cannot be described. Through God's word I have experienced/understood that He is the only gifter and gives gifts to all creatures/creation and I should never forget Him. In other words it can be said that O' Limitless/Boundless Lord please help me realise/believe that you are the only gifter to give gifts to creatures/creation and I may never forget You.

ਤੀਰਥਿ ਨਾਵਾ ਜੇ ਤਿਸੁ ਭਾਵਾ
ਵਿਣੁ ਭਾਣੇ ਕਿ ਨਾਇ ਕਰੀ ॥
ਜੇਤੀ ਸਿਰਠਿ ਉਪਾਈ ਵੇਖਾ
ਵਿਣੁ ਕਰਮਾ ਕਿ ਮਿਲੈ ਲਈ ॥
ਮਤਿ ਵਿਚਿ ਰਤਨ ਜਵਾਹਰ ਮਾਣਿਕ
ਜੇ ਇਕ ਗੁਰ ਕੀ ਸਿਖ ਸੁਣੀ ॥
ਗੁਰਾ ਇਕ ਦੇਹਿ ਬੁਝਾਈ ॥
ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਕਾ ਇਕੁ ਦਾਤਾ
ਸੋ ਮੈ ਵਿਸਰਿ ਨ ਜਾਈ ॥ ੬ ॥

ਅਰਥ :

(ੳ) ਮੈਂ ਤੀਰਥ ਤੇ ਤਾਂ ਜਾਵਾਂ ਜੇ ਤੀਰਥਾਂ ਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਨਹਾਉਣ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਭਾ ਜਾਵਾਂ। ਜੇ ਮੈਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਭਾਉਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੀਰਥਾਂ ਤੇ ਕਿਉਂ ਜਾਵਾਂ (ਇਹ ਐਵੇ **waste of energy & waste of time** ਹੈ, ਹਜ਼ੂਰ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ)।

ਮਨ ਮੈਲੇ ਸਭ ਕੁਛ ਮੈਲਾ ਤਨ ਧੋਤੇ ਮਨ ਹਛਾ ਨ ਹੋਇ ॥ (ਪੰਨਾ–੫੫੮)

ਜਲ ਕੇ ਮਝਣ ਜੇ ਗਤਿ ਹੋਵੇ ਨਿਤ ਨਿਤ ਮੇਢਕ ਨਾਵੇ ॥
ਜੈਸੇ ਮੇਢਕ ਤੈਸੇ ਉਹ ਨਰ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੋਨੀ ਆਵੇ ॥ (ਪੰਨਾ–੪੮੪)

(ਅ) ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੋਵਰ ਦਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਚੌਥੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਸਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰੂ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਬਣਾਇਆ। ਪਰ ਮਹਿਲਾ ਪਹਿਲਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਜਿਨਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ :-

ਬਿਖਿਆ ਮਲ ਜਾਇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਿ ਨਾਵਹੁ (ਪੰਨਾ–੧੦੪੩)

ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੀ ? ਉਹ ਅੰਮਿਤਸਰ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕਾਇਆ ਅੰਦਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਚਾ (ਪੰਨਾ–੧੦੪੬)

ਤੇਰੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਸੋ ਇਥੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਹੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੋ ਕਸਵਟੀਆਂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆ, ਪਰ ਕਸਵੱਟੀ ਤਾਂ ਇਕੋ ਹੀ ਰਹੇਗੀ। ਤੀਰਥ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜ **define** ਕਰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਤੀਰਥ ਕੀ ਹੈ ?

ਤੀਰਥਿ ਨਾਵਣ ਜਾਉ ਤੀਰਥੁ ਨਾਮੁ ਹੈ ॥
ਤੀਰਥ ਸਬਦ ਵੀਚਾਰੁ ਅੰਤਰਿ ਗਿਆਨੁ ਹੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੮੭)

(ੲ) ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੈਂ ਵੇਖ ਰਹਿਆ ਹਾਂ, ਉਹ ਬਗੈਰ ਕਰਮਾਂ (ਭਾਗਾਂ) ਦੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ **ਸੰਪੈ ਪੁਰਬ ਲਿਖੇ ਕੀ ਪਾਈਐ (ਪੰਨਾ-੯੩੭)** ਇਥੇ ਕਰਮ ਭਾਗ (ਕਿਸਮਤ) ਹਨ। ਇਹਦੇ ਬਗੈਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ (ਭਾਗਾਂ ਬਗੈਰ) ਜਿੰਨੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮੈਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਵੇਖ ਰਹਿਆ ਹਾਂ।

(ਸ) **ਮਤਿ ਵਿਚਿ ਰਤਨ ਜਵਾਹਰ ਮਾਣਿਕ ਜੇ ਇਕ ਗੁਰ ਕੀ ਸਿਖ ਸੁਣੀ॥**

ਤੇਰੀ ਮੱਤ ਵਿਚ ਰਤਨ, ਜਵਾਹਰ ਤੇ ਮਾਣਿਕ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਬਣਾ ਲੈ। ਰੱਬ ਇਕ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਸਿਖਿਆ (ਬਾਣੀ) ਵੀ ਇਕੋ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਖਿਆ ਨੂੰ ਤੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਲੈ, ਤੇਰੀ ਮਤਿ ਅੰਦਰ ਜਵਾਹਰ ਮਾਣਕ ਪਰਗਟ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਭਾਵ ਨਾਮ ਪਰਗਟ ਹੋ ਜਾਏਗਾ।

(ਹ) ਹੇ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਗਲ ਬੁਝਾ ਦੇ। ਤੂੰ ਸਾਰੇ ਜੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਦਾਤਾ ਹੈਂ, ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਵਿਸਰ ਨਾ। ਇਥੇ ਹਜ਼ੂਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ 'ਗੁਰੂ' ਪਦ ਪਰਮਾਤਮਾ (ਪਰਮੇਸ਼ਰ) ਲਈ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਗੁਰੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਹੈ।

ਅਪਰੰਪਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸਰ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਮਿਲਿਆ ਸੋਈ ਜੀਉ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੯੯)

TIRATH NAAWA JE TIS BHAAWA

WIN BHAANE KE NAAYE KARI.

JETI SIRATH UPAAYEE WEEKHA

WIN KARMA KE MILEY LAYEE.

MATT VICH RATAN JAWAHAR MANAK

JE IK GUR KI SIKH SUNI.

GURA IK DEH BUJHAAYEE

SABHNA JEEYA KA IK DAATA

SO MAI VISAR NA JAAYEE.6.

TRANSLATION

(a) I would go to pilgrimages of religious places and wash my body there, if by doing so I would become pleasing to God. When I won't become pleasing to God by visiting different religious places and washing my body there, why should I visit religious places. It would be wastage of time and energy. Satguru Says "If one's mind is soiled then everything is soiled. By washing the body (even at religious places) the mind is not cleansed." If by washing the body at religious place, on specially choosen days, one can be ferried accorss the ocean of creation, then frogs wash their bodies daily in those waters and should have merged in God, but they have not. So like those frogs the men who wash their bodies there remain in transmigration."

(b) The Sarovar (tank) at Amritsar, in which Harmandir Sahib is built also falls in the category. Sri Guru Ram Das founded Amritsar city & the Sarovar there. Sri Guru Arjan Dev constructed Harmandir Sahib in that Sarovar. Sri Guru Nanak Dev, during whose time the city and Sarovar of Amritsar was not there, says "The filth of ego (vices-attachement to creation in different forms) would be removed/washed by bathing in Amritsar." Which Amritsar is that ? That

Amritsar (tank of nectar) is in the human body. Guru Amardass says "The tank of nectar (Amritsar) is in the body itself." So Amritsar, where Guru Nanak wants his disciples to bathe is not the Sarovar at Amritsar but the tank of Nectar in the body. The test has to remain one for religious places of all religions. Religious place where one should bathe has been defined by Satguru as follows. "The religious place, where one should bathe is Naam, God. It is done by understanding/obeying the God's Word and assimilating the knowledge/intelligence contained in the God's Word".

(c) The different things created by Him, which we see in this world, cannot be procured/obtained unless one is destined to enjoy them due to his past actions/deeds. "One obtains wealth as per the order written (by the Lord), which is based on ones past actions/deeds)."

(d) Jewels, jems, rubbies are in your intelligence if you hear and act upon the instructions of one Lord-God. His instruction is contained in Gurbani. If you hear and act upon gurbani, precious virtues would unfold in your intelligence i.e. you would obtain Naam.

(e) O' God please help me realise and believe that You are the only gifter to give gifts to creatures/creation and I may never forget You. The word Guru has been used to mean God as Guru of Guru Nanak Dev Ji is "Infinite, Boundless and the Greatest Lord."

ਜੇ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਆਰਜਾ ਹੋਰ ਦਸੂਣੀ ਹੋਇ ॥
ਨਵਾ ਖੰਡਾ ਵਿਚਿ ਜਾਣੀਐ
ਨਾਲਿ ਚਲੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
ਚੰਗਾ ਨਾਉ ਰਖਾਇ ਕੈ ਜਸੁ ਕੀਰਤਿ ਜਗਿ ਲੇਇ ॥
ਜੇ ਤਿਸੁ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵਈ ਤ ਵਾਤ ਨ ਪੁਛੈ ਕੇ ॥
ਕੀਟਾ ਅੰਦਰਿ ਕੀਟੁ ਕਰਿ ਦੋਸੀ ਦੋਸੁ ਧਰੇ ॥
ਨਾਨਕ ਨਿਰਗੁਣਿ ਗੁਣੁ ਕਰੇ ਗੁਣਵੰਤਿਆ ਗੁਣੁ ਦੇ ॥
ਤੇਹਾ ਕੋਇ ਨ ਸੁਝਈ ਜਿ ਤਿਸੁ ਗੁਣੁ ਕੋਇ ਕਰੇ ॥ ੭ ॥

ਅਰਥ :

(ੳ) ਜੋਗੀ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਲੰਬੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਨਾਲ, ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਸਾਲ-ਸਾਲ, ਪੰਜ-ਪੰਜ, ਦਸ-ਦਸ ਸਾਲ। ਹਜ਼ੂਰ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਇਕ ਨਹੀਂ ਚਾਰ ਜੁਗ ਲੰਬੀ ਉਮਰ ਹੋ ਜਾਏ, ਹੋਰ ਦਸ ਗੁਣਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਜਾਏ।

ਐਨਾਂ **leader** ਬਣ ਜਾਵੇ ਕਿ ਨੌਂ ਖੰਡਾ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛੇ ਤੁਰ ਪਏ। ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਉਹ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇ, ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨੇਤਾ (**leader**) ਮੰਨ ਲਵੇ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਰ ਪਵੇ। ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੇ ਨੌਂ ਖੰਡ ਗਿਣੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ **Asia, Africa, America** ਆਦਿ।

ਚੰਗਾ ਨਾਉਂ ਵੀ ਰਖਾ ਲਵੇ, ਉਸਦਾ ਜਸ (ਉਪਮਾ) ਵੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਵਾਹ ਵਾਹ, ਇਹ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਹੈ, ਇੰਨੀ ਉਸਦੀ ਨਾਮਵਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਜੇ ਉਹ ਨਦਰ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਨਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲ ਨਹੀਂ ਪੁਛੇਗਾ। ਨਦਰ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਨਜ਼ਰ (ਮਿਹਰ)। ਜੇ ਉਹ ਨਜ਼ਰ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹਦੀ ਕੋਈ ਅੱਗੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਪੁਛੇਗਾ।

ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਬੀਤੇਗੀ (ਜੋ ਐਨਾਂ ਵਡਾ ਨਾਮ ਵਾਲਾ **leader** ਹੋਇਆ, ਹੋਇਆ ਦੁਨੀਆ ਦਾ) ? ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ ਦਰਗਾਹ ਦੇ ਵਿੱਚ ? ਉਸ ਨੂੰ ਕੀੜਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀੜਾ ਥਾਪਿਆ ਜਾਏਗਾ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ। ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਦਸਦੇ ਨੇ। ਉਸ ਦੋਸ਼ੀ (ਅਪਰਾਧੀ) ਉੱਤੇ ਅਪਰਾਧ ਥਾਪੇ ਜਾਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਨਾਮ ਜਪ ਕੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਇਆ? ਇਹ ਹੈ ਅਸਲੀ ਗਲ। ਚੰਗੇ ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਪਰਵਾਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਕਹਿੰਦੇ ਇਹ ਤਾਂ ਕੁਛ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਨਾਮ ਜਪੋ। ਨਾਮ ਜਪੋਗੇ, ਚੰਗੇ ਕਰਮ ਆਪੇ ਹੀ ਬਣ ਜਾਣਗੇ। ਬਗੈਰ ਨਾਮ ਦੇ ਚੰਗੇ ਕਰਮ ਬਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਤਾਂ ਉਸ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕੀੜਾ ਬਣਾ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਥਾਪੇ ਜਾਣਗੇ ਕਿ ਤੂੰ ਨਾਮ ਜਪ ਕੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

(ਅ) ਹੇ ਨਾਨਕ, ਉਹ ਨਿਰਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਗੁਣਵਾਨ ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਗੁਣਵਾਨ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੁਣ ਦੇਂਦਾ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਰੱਬ।

ਮੈਂਨੂੰ ਉਸ ਰੱਬ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਐਸਾ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਦੀਹਦਾ ਜੋ ਐਨੇਂ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦੇਵੇ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਐਨੇਂ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦੇਵੇ (ਬਖਸ਼ ਦੇਵੇ)।

JE JUG CHAAREY AARJA HORE DASOONI HOYE.

NAWA KHANDA WICH JAANIYE

NAAL CHALLEY SABH KOYE.

CHANGA NAO RAKHAAYE KE JAS KIRAT JAG LEY.

JE TIS NADAR NA AAWAYEE TA WAAT NA PUCHEY KE.

KEETA ANDAR KEET KAR DOSI DOS DHAREY.

NANAK NIRGUN GUN KAREY GUNWANTIA GUN DEY.

TEHA KOYE NA SUJHYEE JE TIS GUN KOYE KARE.7.

TRANSLATION

(a) Jogi's extend their life by stopping breathing. Some of them may not breathe for five years or ten years. Satguru says even if one could live for four Yugas and ten times more i.e for forty Yugas and become a leader of the world and is known in all the nine regions/continets, Asia, Africa, Europe, America, Australia etc. etc. and all the people accept him as their leader and follow him and praise him and he obtains renown in the world, it would not help him if the gracious glannce (of the Lord) falls not on him. He won't get respect from any one in the next world. What would happen to him he who was such a big leader ? Satguru says that in the Lord's court he would be treated as a vermin amongst worms and on that accused person, accusations would be made and faults would be found in his conduct (as to why he did not repeat/recite Naam for which human life was given to him). This is the real essence of Guru's instruction. Satguru does not say that good actions would ferry you accross the ocean of creation as he says that these are of no help and you should recite Naam. If you recite Naam, your actions would become good and you would leave all bad actions and without reciting Naam good actions cannot be done. So that sinner would be treated as a vermin amongst worms and accused of not reciting Naam in his life.

(b) O' Nanak God grants virtues to the non-virtuous and bestows piety on the pious. I see no one else in creation who can give such virtues and piety to others. Only God can grant such virtues and can forgive the soul.

ਸੁਣਿਐ ਸਿਧ ਪੀਰ ਸੁਰਿ ਨਾਥ ॥
ਸੁਣਿਐ ਧਰਤਿ ਧਵਲ ਆਕਾਸ ॥
ਸੁਣਿਐ ਦੀਪ ਲੋਅ ਪਾਤਾਲ ॥
ਸੁਣਿਐ ਪੋਹਿ ਨ ਸਕੈ ਕਾਲੁ ॥
ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ ॥
ਸੁਣਿਐ ਦੂਖ ਪਾਪ ਕਾ ਨਾਸੁ ॥ ੮ ॥

ਅਰਥ :

(ੳ) ਹੁਣ ਹਜ਼ੂਰ ਚਾਰ ਸੁਣਿਆਂ ਦੀ ਤੇ ਚਾਰ ਮੰਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਕ ਕੰਨ ਚੋਂ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਦੂਜੇ ਕੰਨ ਚੋਂ ਕਢ ਦਿਤੀ। ਇਹ ਸੁਣਿਆ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਉਪਨਿਸ਼ਦ ਦੇ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਪਦ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਸੁਣਿਆ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਅਰਥ ਹੈ ਮੰਨੋ। ਨਾਮ ਮੰਨਣ ਨਾਲ ਕੀ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

(ਅ) ਨਾਮ ਦੇ ਸੁਨਣ ਨਾਲ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਸਿਧ ਪੀਰ ਤੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਨਾਥ ਹੋਏ ਨੇ ਉਹ ਨਾਮ ਜਪਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੋਏ ਹਨ।

ਨਾਮ ਦੇ ਸੁਨਣ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸੋਝੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੋਕਟ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬਲਦ ਨੇ ਚੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਯਾ ਬਲਦ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਨੇ ਚੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਭੁਲੇਖੇ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸੁਨਣ ਨਾਲ ਜਿਹੜੇ ਸਤ ਦੀਪ ਹਨ, ਪਾਤਾਲ (**underground**) ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਝੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਨਣ ਨਾਲ ਕਾਲ (ਮੌਤ) ਉਸਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਢੁਕਦੀ। ਉਹ ਅਮਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ੲ) ਹੇ ਨਾਨਕ, ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਸਦਾ ਖੇੜਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਨਾਮ ਦੇ ਸੁਨਣ ਨਾਲ ਦੁਖਾਂ ਦਾ, ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

SUNIYE SIDH PEER SUR NAATH.
SUNIYE DHART DHAWAL AAKAAS.
SUNIYE DEEP LOE PAATAAL.
SUNIYE POH NA SAKKEY KAAL.
NANAK BHAGTA SADA WIGAAS.
SUNIYE DOOKH PAAP KA NAAS.8.

TRANSLATION

(a) Now Satguru explains the virtues of hearing and obeying Naam i.e. God's Order/Gurbani. The word obeying has not been used in "Upinshadas" (Hindu phylosophies), only hearing has been used. Hearing here means obeying. What happens to the person who obeys 'Naam', 'Shabad', 'God's Word' (Gurbani).

(b) By hearing i.e. obeying Naam (God's Word-Gurbani) mortals become perfect persons, religious guides, spiritual heroes and master yogis. By hearing Naam, the reality of the earth, its supposed supporting bull and the skies is revealed unto the mortal and his superstition is removed. By hearing Naam the mortal obtains knowledge of the continents, worlds and the nether regions. By hearing Naam fear of death is destroyed as it cannot touch/torment the mortal and he becomes timeless/deathless.

(c) O' Nanak the devotees ever enjoy happiness as their sorrows/miseries and sins are destroyed by hearing Naam.

ਸੁਣਿਐ ਈਸਰੁ ਬਰਮਾ ਇੰਦੁ ॥
ਸੁਣਿਐ ਮੁਖਿ ਸਾਲਾਹਣ ਮੰਦੁ ॥
ਸੁਣਿਐ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਤਨਿ ਭੇਦ ॥
ਸੁਣਿਐ ਸਾਸਤ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਵੇਦ ॥
ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ ॥
ਸੁਣਿਐ ਦੂਖ ਪਾਪ ਕਾ ਨਾਸੁ ॥ ੯ ॥

ਅਰਥ :

ਈਸਰ (ਸ਼ਿਵ ਜੀ), ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੇ ਇੰਦ੍ਰ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਨਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪਦਵੀ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਨੇ (ਇਨੇ ਵਡੇ ਹੋਏ ਨੇ)।

ਨਾਮ ਦੇ ਸੁਨਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮੰਦਾ ਆਦਮੀ ਸਲਾਹੁਤਾ ਕਰਨ ਜੋਗਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭੈੜਾ ਆਦਮੀ ਜੇ ਨਾਮ ਜਪੇ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਾਮ ਦੇ ਸੁਨਣ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਤਨੇ ਵੀ ਭੇਦ ਹਨ (ਨਾੜੀਆਂ ਦੇ), ਉਹ ਸਭ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਜੋਗੀਆਂ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਜੁਗਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਨਾਮ ਸੁਨਣ ਕਰਕੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਠਿਨ ਤਪਸਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ, ਸਿਮ੍ਰਤੀਆਂ ਤੇ ਵੇਦ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਰੀ ਸੋਝੀ ਨਾਮ ਸੁਨਣ ਕਰਕੇ ਆਈ ਹੈ। ਨਾਮ ਸੁਨਣ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਸੁਤੇਸਿਧ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹੇ ਨਾਨਕ, ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸਦਾ ਖੇੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਨਾਮ ਸੁਨਣ ਕਰਕੇ ਦੁਖਾਂ ਤੇ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

SUNIYE ISAR BARMA IND.

SUNIYE MUKH SAALAHAN MAND.

SUNIYE JOG JUGAT TAN BHED.

SUNIYE SAASAT SIMRAT VED.

NANAK BHAGTA SADA WIGAAS.

SUNIYE DOOKH PAAP KA NAAS.9.

TRANSLATION

The god of death, god of creation and god of rain obtained their staus by hearing Naam. By hearing Naam even an evil person becomes good and praiseworthy. By hearing Naam one understands the secrets of the functionig of body organs and obtains knowledge, the yogies obtain by adopting very harsh/cumbersome means/methods. Those who wrote Vedas (four religious scriptures) Shastras (six schools of philosphy) and Simraties (twenty seven ceremonial treatises) obtained that knowledge by hearing Naam. This knowledge is easily obtained automatically by hearing Naam.

O' Nanak the devotees ever enjoy happiness as their sorrows/miseries and sins are destroyed by hearing Naam.

ਸੁਣਿਐ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਗਿਆਨੁ ॥
ਸੁਣਿਐ ਅਠਸਠਿ ਕਾ ਇਸਨਾਨੁ ॥
ਸੁਣਿਐ ਪੜਿ ਪੜਿ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨੁ ॥
ਸੁਣਿਐ ਲਾਗੈ ਸਹਜਿ ਧਿਆਨੁ ॥
ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ ॥
ਸੁਣਿਐ ਦੂਖ ਪਾਪ ਕਾ ਨਾਸੁ ॥ ੧੦ ॥

ਅਰਥ :

ਨਾਮ ਦੇ ਸੁਨਣ ਨਾਲ ਸਤ (**truth**), ਸੰਤੋਖ (**contentment**) ਤੇ ਗਿਆਨ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਾਮ ਦੇ ਸੁਨਣ ਨਾਲ ਅਠਾਠ ਤੀਰਥਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਕਿ ਵਿਦਿਆਵਾਨ ਪੜ ਪੜ ਕੇ ਮਾਨ ਤੇ ਇੱਜ਼ਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਨਣ ਵਾਲਾ ਉਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਨ ਤੇ ਇੱਜ਼ਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਨਾਮ ਸੁਨਣ ਨਾਲ ਸੁੱਤੇ ਸਿਧ ਹੀ (ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਕਠਿਨ ਤਪਸਿਆ ਦੇ) ਸਹਜ ਧਿਆਨ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹੇ ਨਾਨਕ, ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸਦਾ ਖੇੜਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਨਣ ਕਰਕੇ ਦੁਖਾਂ ਤੇ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

SUNIYE SAT SANTOKH GIAN

SUNIYE ATHSATH KA ISNAAN.

SUNIYE PAD PAD PAAVHEY MAAN.

SUNIYE LAAGEY SEHAJ DHIAN.

NANAK BHAGTA SADA WIGAAS.

SUNIYE DOOKH PAAP KA NAAS.10.

TRANSLATION

By hearing Naam, truth, contentment and divine knowledge are obtained. By hearing Naam, the fruits of the ablutions at sixty eight holy places (of Hindus) are obtained. By hearing Naam, one obtains more honour than scholars who read my books. By hearing Naam, man easily procures the Lord's meditation (and need not undergo tough body postures etc.).

O' Nanak the devotees ever enjoy happiness as their sorrows/miseries are destroyed by hearing Naam.

ਸੁਣਿਐ ਸਰਾ ਗੁਣਾ ਕੇ ਗਾਹ ॥
ਸੁਣਿਐ ਸੇਖ ਪੀਰ ਪਾਤਿਸਾਹ ॥
ਸੁਣਿਐ ਅੰਧੇ ਪਾਵਹਿ ਰਾਹੁ ॥
ਸੁਣਿਐ ਹਾਥ ਹੋਵੈ ਅਸਗਾਹੁ ॥
ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ ॥
ਸੁਣਿਐ ਦੂਖ ਪਾਪ ਕਾ ਨਾਸੁ ॥ ੧੧ ॥

ਅਰਥ :

ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਨਣ ਨਾਲ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਗਾਹਣ ਵਾਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਸ਼ੇਖ, ਪੀਰ ਤੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਹ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸ਼ੇਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪੀਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਅੰਨ੍ਹੇ (ਅਗਿਆਨੀ) ਵੀ ਰਾਹ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਨਣ ਨਾਲ।

ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਨਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਸਗਾਹ (**fathomless**) ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਦੀ ਕੀ ਡੂੰਘਾਈ ਹੈ।

ਹੇ ਨਾਨਕ, ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਸਦਾ ਖੇੜਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਨਣ ਨਾਲ ਦੁਖ ਤੇ ਪਾਪ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

SUNIYE SARA GUNA KE GAH.

SUNIYE SEIKH PEER PAATSAH.

SUNIYE ANDHEY PAAVHEY RAAH.

SUNIYE HAATH HOVEY ASGAAH.

NANAK BHAGTA SADA WIGAAS.

SUNIYE DOOKH PAAP KA NAAS.11.

TRANSLATION

By hearing Naam, man dives deep into the ocean of virtues i.e. obtains innumerable virtues. By hearing Naam, mortal becomes a saint, spiritual guide and a monarch. By hearing Naam, even the blind find their way i.e. ignorants obtain spiritual knowledge. By hearing Naam, the fathomless becomes fathomable.

O' Nanak the devotees ever enjoy happiness as their sorrows/miseries are destroyed by hearing Naam.

ਮੰਨੇ ਕੀ ਗਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥
ਜੇ ਕੋ ਕਹੈ ਪਿਛੈ ਪਛੁਤਾਇ ॥
ਕਾਗਦਿ ਕਲਮ ਨ ਲਿਖਣਹਾਰੁ ॥
ਮੰਨੇ ਕਾ ਬਹਿ ਕਰਨਿ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹੋਇ ॥
ਜੇ ਕੋ ਮੰਨਿ ਜਾਣੈ ਮਨਿ ਕੋਇ ॥ ੧੨ ॥

ਅਰਥ :

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਨਾਮ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿਚ ਮੰਨ ਲਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਜੇ ਕੋਈ ਕਹੇ ਵੀ ਕਿ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਇੰਝ ਹੈ, ਇੰਝ ਹੈ, ਹਜ਼ੂਰ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਨਹੀਂ, ਉਹ (ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ) ਬੇਅੰਤ ਦੇ ਨਾਲ **merge** ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਗਤੀ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜੇ ਕਹੇਗਾ ਤਾਂ ਪਿਛੋਂ ਪਛੁਤਾਹਿਗਾ, ਕਿ ਮੈਂ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਬਿਆਨ ਕਰ ਸਕਿਆ।

ਕੋਈ ਕਾਗਜ਼ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਕਲਮ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਲੇਖਾਰੀ ਨਹੀਂ, ਕਿ ਜੋ ਮੰਨੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਬੇਅੰਤ ਵਿਚ ਜੋ ਠਕਰਾਪਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਜੇ ਬੈਠ ਕੇ ਵੀਚਾਰ ਵੀ ਕਰਨ ਕਿ ਏਹੋ ਜੇਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾਮ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਤਰਚ; ਬੇਅੰਤ ਨਾਲ **merge** ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦ **soul Superme soul** ਨਾਲ **merge** ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ **Supereme soul** ਬਣ ਗਈ ਤੇ **Supereme soul** ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਕਿਸਦਾ ਨਾਮ ? ਕਿਸੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤੇ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਬ੍ਰਹਮਾ, ਇੰਦ੍ਰ, ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਨਿਰੰਜਨ ਦਾ ਨਾਮ।

ਜੇ ਕੋਈ ਨਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਕਰ ਲਵੇ ਮਨ ਵਿੱਚ (ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਘਟਾ ਲਵੇ) ਤਾਂ ਉਹ ਹੀ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਲੇਪ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਐਸੀ ਉਚੀ ਅਵਸਥਾ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ।

MANNEY KI GAT KAHI NA JAAYE.

JE KO KAHEY PICHHEY PACHHOTAAYE.

KAAGAD KALAM NA LIKHHANHAAR.

MANNEY KA BEH KARAN VEECHAAR.

AISA NAAM NIRANJAN HOYE

JE KO MANN JAANEY MANN KOYE.12.

TRANSLATION

Guru Nanak says that the condition/status of the mortal who obeys Naam (God's word) cannot be described (by him). If some one tries to describe his condition/status he repents afterwords as no body can describe his condition. Such a mortal merges with Infinite Lord and his condition cannot be described by any one. There is no paper, pen or scribe with whom to sit and reflect over the state of the God's obeyer, as the obeyer merges with the Infinite Lord and becomes infinte. When a soul merges with the Supereme soul it becomes the Supreme soul and the Supereme soul cannot be described. Whose Naam is to be obeyed ? Not of any god, goddess, god of creation. god of rain or god of death but Naam of the Immaculate Lord. If some one obeys Naam (God's word/instruction) and lives accordingly, only he knows in his mind that the Name of the Immaculate Lord grants such status to the obeyer.

ਮੰਨੈ ਸੁਰਤਿ ਹੋਵੈ ਮਨਿ ਬੁਧਿ ॥

ਮੰਨੈ ਸਗਲ ਭਵਣ ਕੀ ਸੁਧਿ ॥

ਮੰਨੈ ਮੁਹਿ ਚੋਟਾ ਨਾ ਖਾਇ ॥

ਮੰਨੈ ਜਮ ਕੈ ਸਾਥਿ ਨ ਜਾਇ ॥

ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹੋਇ ॥

ਜੇ ਕੋ ਮੰਨਿ ਜਾਣੈ ਮਨਿ ਕੋਇ ॥ ੧੩ ॥

ਅਰਥ :

ਨਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਨਾਲ ਸੁਰਤੀ, ਮਨ ਵਿਚ ਬੁੱਧੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਨਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਭਵਨਾ ਦੀ ਸੋਝੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਨਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਧਰਮ ਰਾਜੇ ਦੀਆਂ ਚੋਟਾਂ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ।

ਨਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਜਮਾਂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।

ਜੇ ਕੋਈ ਨਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਕਰ ਲਵੇ ਮਨ ਵਿਚ (ਜੀਵਣ ਵਿਚ ਘਟਾ ਲਵੇ) ਤਾਂ ਉਹ ਹੀ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਲੇਪ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਐਸੀ ਉਚੀ ਅਵਸਥਾ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ।

MAANEY SURT HOVEY MANN BUDH.

MANNEY SAGAL BHAWAN KI SUDH.

MANNEY MUH CHOTA NA KHAAYE.

MANNEY JUM KE SAATH NA JAAYE.

ASIA NAAM NIRANJAN HOYE.

JE KO MANN JAANEY MANN KOYE.13.

TRANSLATION

By obeying Naam comprehension and understanding wells up in the mind. By obeying Naam knowlege of all the spheres is acquired. The obeyer of Naam does not suffer the punishment in the court of the Justicier (Dharam raj). The obeyer of Naam is not taken to the court of Justicier by his ministers. If some one obeys Naam, only he understands in his mind that the Name of the Immaculate Lord grants such status to the obeyer.

ਮੰਨੈ ਮਾਰਗਿ ਠਾਕ ਨ ਪਾਇ ॥
ਮੰਨੈ ਪਤਿ ਸਿਉ ਪਰਗਟੁ ਜਾਇ ॥
ਮੰਨੈ ਮਗੁ ਨ ਚਲੈ ਪੰਥੁ ॥
ਮੰਨੈ ਧਰਮ ਸੇਤੀ ਸਨਬੰਧੁ ॥
ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹੋਇ ॥
ਜੇ ਕੋ ਮੰਨਿ ਜਾਣੈ ਮਨਿ ਕੋਇ ॥ ੧੪ ॥

ਅਰਥ :

ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿਤੇ ਵੀ।

ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਪਰਗਟ ਹੋਏਗਾ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ।

ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਹੋਰ ਰਸਤਿਆਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਚਲੇਗਾ। ਇਹ ਤੀਰਥ ਇਸ਼ਨਾਨ, ਇਹ ਪੁੰਨ ਦਾਨ, ਇਹ ਜਪ-ਤਪ। ਇੰਨਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਧਰਮਰਾਜੇ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ (ਸਾਂਝ, ਤੁਅਲਕ) ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਏਗਾ।

ਜੇ ਕੋਈ ਨਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਕਰ ਲਵੇ ਮਨ ਵਿਚ (ਜੀਵਣ ਵਿਚ ਘਟਾ ਲਵੇ) ਤਾਂ ਉਹ ਹੀ ਆਪਣੈ ਮਨ ਵਿਚ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਲੇਪ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਐਸੀ ਉਚੀ ਅਵਸਥਾ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ।

MAANEY MAARAG THAK NA PAAYE.

MAANEY PAT SYO PARGAT JAAYE.

MANNEY MUG NA CHALLEY PANTH.

MANNEY DHARAM SETI SANBANDH.

AISA NAAM NIRANJAN HOYE.

JE KO MAAN JAANEY MANN KOYE.14.

TRANSLATION

The obeyer meets no obstruction in the way. He is received with honour (in the Lord's court) and gets renown. He does not follow the other ways i.e. ritualistic religious paths such as ablutions at holies, giving alms, ritualistic recitation of religious scriptures etc. etc. The obeyer develops good relationship with the Justicier (and is honoured by him). If some body obeys Naam only he understands in his mind that the Name of the Immaculate Lord grants such status to the obeyer.

ਮੰਨੈ ਪਾਵਹਿ ਮੋਖੁ ਦੁਆਰੁ ॥

ਮੰਨੈ ਪਰਵਾਰੈ ਸਾਧਾਰੁ ॥

ਮੰਨੈ ਤਰੈ ਤਾਰੇ ਗੁਰੁ ਸਿਖ ॥

ਮੰਨੈ ਨਾਨਕ ਭਵਹਿ ਨ ਭਿਖ ॥

ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹੋਇ ॥

ਜੇ ਕੋ ਮੰਨਿ ਜਾਣੈ ਮਨਿ ਕੋਇ ॥ ੧੫ ॥

ਅਰਥ :

(ੳ) ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਦੁਆਰ ਪਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਹਣਾ ਆਧਾਰ (ਆਸਰਾ) ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਪਰਵਾਰ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਚਲਣਗੇ। ਜਿਹੜੇ ਪਰਵਾਰ ਬਾਗੀ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਪਰਵਾਰ ਬਾਗੀ ਹੋ ਗਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਛ ਨਾ ਹੋਇਆ।

(ਅ) ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲੇ ਆਪ ਤਰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਤਾਰਦਾ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਬਣ ਕੇ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ। ਕੋਈ ਵੀ, ਜਿਹੜਾ ਮੰਨ ਲਏਗਾ, ਉਹ ਕਹੇਗਾ, ਆ ਭਈ, ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਲੈ ਚਲਾਂ। ਉਹ ਆਪ ਤਰ ਗਇਆ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਰੇਗਾ।

(ੲ) ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਭੀਖਿਆ ਲਈ ਦਰ ਦਰ ਤੇ ਹਥ ਅਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਲਿਆ ਮੈਨੂੰ ਦੇ, ਲਿਆ ਮੈਨੂੰ ਦੇ ਦਸਵੰਧ, ਲਿਆ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੇ, ਇਹ ਦੇ। ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹੇਗਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਨਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਕਰ ਲਵੇ ਮਨ ਵਿਚ (ਜੀਵਣ ਵਿਚ ਘਟਾ ਲਵੇ) ਤਾਂ ਉਹ ਹੀ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਲੇਪ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਐਸੀ ਉਚੀ ਅਵਸਥਾ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ।

MAANEY PAAVHEY MOKH DUAAR.

MAANEY PARVAAREY SAADHAAR.

MAANEY TAREY TAAREY GUR SIKH.

MAANEY NANAK BHAWEY NA BHIKH.

AISA NAAM NIRANJAN HOYE.

JE KO MAAN JAANEY MANN KOYE.15.

TRANSLATION

(a) The obeyer (of the Lord's dictates i.e. Gurbani) obtains the door of salvation. He reforms his kith and kin, and others who obey him. Those members who do not obey him do not gain from him. Some family members of Guru Nanak Dev Ji did not obey him and so they were not reformed.

(b) The obeyer first himself crosses the ocean of creation, and then helps his followers to obtain salvation by becoming their guide. The obeyer would ask his followers to obey Naam and accompany him to the Lord's court. He is himself emancipated and would help his followers in obtaining emancipation.

(c) The obeyer goes not begging. He would not seek things of creation from others on one pretext or the other. If some body obeys Naam only he understands in his mind that the Name of the Immaculate Lord grants such status to the obeyer.

ਪੰਚ ਪਰਵਾਣ ਪੰਚ ਪਰਧਾਨੁ ॥
ਪੰਚੇ ਪਾਵਹਿ ਦਰਗਹਿ ਮਾਨੁ ॥
ਪੰਚੇ ਸੋਹਹਿ ਦਰਿ ਰਾਜਾਨੁ ॥
ਪੰਚਾ ਕਾ ਗੁਰੁ ਏਕੁ ਧਿਆਨੁ ॥
ਜੇ ਕੋ ਕਹੈ ਕਰੈ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ਕਰਤੇ ਕੈ ਕਰਣੈ ਨਾਹੀ ਸੁਮਾਰੁ ॥
ਧੌਲੁ ਧਰਮੁ ਦਇਆ ਕਾ ਪੂਤੁ ॥
ਸੰਤੋਖੁ ਥਾਪਿ ਰਖਿਆ ਜਿਨਿ ਸੂਤਿ ॥
ਜੇ ਕੋ ਬੁਝੈ ਹੋਵੈ ਸਚਿਆਰੁ ॥
ਧਵਲੈ ਉਪਰਿ ਕੇਤਾ ਭਾਰੁ ॥
ਧਰਤੀ ਹੋਰੁ ਪਰੈ ਹੋਰੁ ਹੋਰੁ ॥
ਤਿਸ ਤੇ ਭਾਰੁ ਤਲੈ ਕਵਣੁ ਜੋਰੁ ॥
ਜੀਅ ਜਾਤਿ ਰੰਗਾ ਕੇ ਨਾਵ ॥
ਸਭਨਾ ਲਿਖਿਆ ਵੁੜੀ ਕਲਾਮ ॥

ਏਹੁ ਲੇਖਾ ਲਿਖਿ ਜਾਣੈ ਕੋਇ ॥
ਲੇਖਾ ਲਿਖਿਆ ਕੇਤਾ ਹੋਇ ॥
ਕੇਤਾ ਤਾਣੁ ਸੁਆਲਿਹੁ ਰੂਪੁ ॥
ਕੇਤੀ ਦਾਤਿ ਜਾਣੈ ਕੌਣੁ ਕੂਤੁ ॥
ਕੀਤਾ ਪਸਾਉ ਏਕੋ ਕਵਾਉ ॥
ਤਿਸ ਤੇ ਹੋਏ ਲਖ ਦਰੀਆਉ ॥
ਕੁਦਰਤਿ ਕਵਣ ਕਹਾ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ਵਾਰਿਆ ਨ ਜਾਵਾ ਏਕ ਵਾਰ ॥
ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ ॥
ਤੂ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥ ੧੬ ॥

ਅਰਥ :

(ੳ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਾਰ ਸੁਣਿਆਂ ਤੇ ਚਾਰ ਮੰਨਿਆ ਦੀਆਂ ਪਉੜੀਆਂ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਘਟਾਈਆਂ ਉਹ ਪੰਚ ਪਰਵਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪੰਚ ਪਰਧਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਜਿਵੇਂ ਸਰਪੰਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਮੰਨੇ ਹੋਏ **leader**, ਆਗੂ)। ਪੰਚ ਉਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿੱਤਾ।

ਪੰਚਮਿ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਜਿਹ ਜਾਨਿਓ ਪਰਪੰਚੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੯੭)

ਜਿਸ ਨੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲਇਆ, ਉਹ ਪੰਚ ਬਣ ਗਇਆ। ਉਹ ਪਰਵਾਣ ਹੈ, ਉਹ ਪਰਧਾਨ ਹੈ।

(ਅ) ਪੰਚ ਹੀ ਦਰਗਾਹ ਦੇ ਵਿਚ ਮਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾਵ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਵਾਹਿਗੁਰੁ ਰਾਜੇ ਦੇ ਦਰਰਾਬ ਵਿਚ ਪੰਚ ਸੁਭਾਇਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਉਹ ਪੰਚਾਂ ਦਾ ਗੁਰੂ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਕ ਹੈ। ਉਹ ਉਹਦਾ ਧਿਆਨ ਧਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਧਰਦੇ।

(ੲ) ਅਗਰ ਕੋਈ ਵੀਚਾਰ ਕਰੇ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਉਹਦੀ ਕੁਦਰਤਿ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਬੜੇ ਬੜੇ ਸਾਂਇੰਸ ਵੇਤਾ ਬਿਰਲਾ ਬਿਰਲਾ ਕੇ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ।

(ਸ) ਓ ਤੁਸੀਂ ਮੂਰਖ ਹੋ, ਜੋ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਧੌਲ ਨੇ ਚੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੁਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਧੌਲ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੇ ਚੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ? ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਹੋ ਕਿ ਹੋਰ ਧਰਤੀ ਨੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਤਾ ਕਦੀ ਖਤਮ ਹੀ ਨਾ ਹੋਊ। ਅਖੀਰ ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਜ਼ੋਰ ਹੈ ਜਿਸ ਤੇ ਧੌਲ ਤੇ ਧਰਤੀ ਹੈ ? ਦਸੋ ਕੋਈ ਜਵਾਬ।

ਧੌਲ ਧਰਮ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਨਿਯਮ (**law**) ਹੈ। ਇਹ ਧੌਲ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਦਇਆ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਪੁਤ੍ਰ ਧੌਲ ਹੈ।

ਧਰਮ ਰੂਪੀ ਧੌਲ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਸੂਤਰ (ਮਰਯਾਦਾ) ਵਿਚ ਬੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

(ਹ) ਕਮਾਲ ਹੈ ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਜੀਅ, ਇਹ ਜੰਤ, ਇਹ ਰੰਗ, ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਮ, ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਵਗਦੀ ਕਲਮ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ (ਵਗਦੀ ਕਲਮ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ)।

ਇਸ ਲੇਖੇ ਨੂੰ ਕਉਣ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

ਕਿੰਨਾਂ ਕੁ ਹੋਏਗਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਲੇਖਾ ?

(ਕ) ਫਿਰ ਇਥੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿਫਤਿ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ। ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੁ, ਤੇਰੀ ਕਿੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਕਿੰਨਾ ਸੁੰਦਰ ਤੇਰਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ।

ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੁ, ਤੇਰੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਦਾਤਾਂ ਹਨ, ਕੌਣ ਉਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਤੁਸੀਂ ਸਾਰਾ ਕੁਛ ਇਕੋ ਵਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਕੋ ਵਾਕ ਬਚਨ ਨਾਲ।

ਤਿਸ ਤੇ ਲਖਾਂ ਹੀ ਦਰੀਆਉ (ਦਰੀਆਉ ਚਲਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ, ਜੀਵਨ ਆਇਆ, ਚਲਿਆ ਗਇਆ) ਲਖਾਂ ਜੀਵ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ।

(ਖ) ਇਥੇ ਕੁਦਰਤਿ ਹੈ :- **ਕੁਦਰਤਿ ਕਉਣ ਹਮਾਰੀ (ਪੰਨਾ–੧੧੯੧)** ਉਹ ਦੂਜੀ ਕੁਦਰਤਿ (**creation**) ਨਹੀਂ, ਇਥੇ ਅਰਥ ਹੈ ਮੇਰੀ ਕੀ ਕੁਦਰਤਿ (ਤਾਕਤ, ਸ਼ਕਤੀ) ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪ ਦੀ ਵੀਚਾਰ ਕਰ ਸਕਾਂ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ। ਮੇਰੀ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀਚਾਰ ਕਰਾਂ।

ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਇੰਨੀ ਤੁੱਛ ਹਸਤੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪ ਤੋਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਵੀ ਵਾਰਨ ਜੋਗੀ ਨਹੀਂ।

ਮਹਾਰਾਜ, ਜੋ ਤੈਨੂੰ ਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹੀ ਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਭਲੀ ਹੈ।

ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤ (**ever**, **ever eternal**) ਹੈਂ, ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ।

PANCH PARVAN PANCH PARDHAAN.
PANCHEY PAAVHEY DARGEH MAAN.
PANCHEY SOHHEY DAR RAAJAN.
PANCHAA KA GUR EK DHIAN.
JE KO KAHEY KARE VEECHAR.
KARTE KE KARNE NAAHI SUMAAR.
DHOAL DHARAM DAYAA KA POOT.
SANTOKH THAP RAKHYA JIN SOOT.
JE KO BUJHE HOVEY SACHIAAR.
DHAVLEY UPAR KETA BHAAR.
DHARTEE HORE PAREY HORE HORE.
TIS TE BHAR TALEY KAVAN JOR.
JEE JAAT RANGA KEY NAAV.
SABHNA LIKHIA VUDI KALAAM.
EH LEKHA LIKH JAANE KOYE.
LEKHA LIKHIYA KETA HOYE.
KETA TAAN SUALEHO ROOP.
KETI DAAT JAANE KONN KOOT.
KEETA PASAO EKO KAVAO.
TIS TE HOYE LAKH DARIAO
KUDRAT KAVAN KAHAA VEECHAAR.
VARIA NA JAAVA EK VAAR.
JO TUDH BHAAVE SAI BHALI KAAR.
TU SADA SALAMAT NIRANKAR.16.

TRANSLATION

(a) Those who have recast/remoulded their lives according to Naam, Guru's word, and have lived according to the four stanzas of hearing and four stanzas of obeying practically, become the elect i.e. accepted leaders/saints and such elected persons are acceptable and supreme. Satguru says "The elect are those who have experienced i.e. realised the Creator." They who experience the existence of God, are the elect. They are acceptable and they are supreme.

(b) The elect/saints obtain honour in the Lord's court. In the court of God the elect look beauteous. Those chosen/elected ones centre their attention on one God i.e. meditate on one God and not on any statues or forms.

(c) However much, some one may narrate and reflect, but there can be no enumeration of the Creator's doings. Extremely intelligent scientists have been trying to explore creation since ages but have failed to comprehend nature in its totality. They cannot understand or fully explore the creation.

(d) Those who say the earth is supported by a bull are fools. If their theory is accepted then who is supporting the bull. If they say another earth below this then this chain would continue and would never end. Which power is supporting every thing created by the Lord. If some body contemplates this he becomes a seeker and tries to understand the real situation. Satguru says that bull is the law created by the Lord, the off spring of His compassion, which is patiently holding the earth in its place. That law is keeping all creation in its place and maintaining it.

(e) The ever follwoing pen of God did inscribe the kinds, colours and names of all the creatures. If some one can understand this creation in totality and write this account, how voluminous would it be ? It means that no body can calculate/count the kinds, colours, spieces and creatures in creation, created by the Lord.

(f) Satguru praises the Lord. What might and facinating beauty are thine O' Lord ? How great are your gifts ? Who can asses its extent ? With one word/order you created all the creation on which lacs of rivers began to flow. A river continues flowing and so is life, it continues moving. Creatures come into being and go from this world. It means you made innumerable creatures who come into being and die and your game continues.

(g) What power have I to descibe You and Your creation ? I cannot even once be a sacrifice unto You. Whatever pleases You, that happens and is the only good pursuit. You are ever-eternal, O' Formless Lord.

ਅਸੰਖ ਜਪ ਅਸੰਖ ਭਾਉ ॥
ਅਸੰਖ ਪੂਜਾ ਅਸੰਖ ਤਪ ਤਾਉ ॥
ਅਸੰਖ ਗਰੰਥ ਮੁਖਿ ਵੇਦ ਪਾਠ ॥
ਅਸੰਖ ਜੋਗ ਮਨਿ ਰਹਹਿ ਉਦਾਸ ॥
ਅਸੰਖ ਭਗਤ ਗੁਣ ਗਿਆਨ ਵੀਚਾਰ ॥
ਅਸੰਖ ਸਤੀ ਅਸੰਖ ਦਾਤਾਰ ॥
ਅਸੰਖ ਸੂਰ ਮੁਹ ਭਖ ਸਾਰ ॥
ਅਸੰਖ ਮੋਨਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ਤਾਰ ॥
ਕੁਦਰਤਿ ਕਵਣ ਕਹਾ ਵਿਚਾਰੁ ॥
ਵਾਰਿਆ ਨ ਜਾਵਾ ਏਕ ਵਾਰ ॥
ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ ॥
ਤੂ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥ ੧੭ ॥

ਅਰਥ :

ਅਸੰਖ, ਸੰਖਿਆ (ਗਿਣਤੀ) ਤੋਂ ਰਹਿਤ, ਅਣਗਿਣਤ (**countless**) ਹੀ ਜਪ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਅਸੰਖ ਹੀ ਆਪ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਅਸੰਖ ਹੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਅਸੰਖ ਹੀ ਤਪ ਸਾਧ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅਸੰਖ ਹੀ ਗ੍ਰੰਥ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਜ਼ਬਾਨੀ ਪਾਠ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅਸੰਖ ਜੋਗੀ ਹਨ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਜਿਹੜੇ ਮਨ ਵਿਚ ਉਦਾਸ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ।

ਅਸੰਖ ਭਗਤ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਆਪ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਵੀਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅਸੰਖ ਅਚਾਰਵੰਤ ਤੇ ਦਾਨੀ ਹਨ, ਦਾਤਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਅਸੰਖ ਸੂਰਮੇ (ਬਹਾਦਰ) ਮੂੰਹ ਦੇ ਉਤੇ ਲੋਹਾ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ (ਵਾਰ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੇ)।

ਅਸੰਖ ਲਗਾਤਾਰ ਚੁਪ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਨ (ਮੋਨੀ) ਜੋ ਇਕ ਤਾਰ ਚੁਪ ਧਾਰੀ ਰਖਦੇ ਹਨ।

ਮੇਰੀ ਕੀ ਤਾਕਤ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪ ਦੀ ਵੀਚਾਰ ਕਰ ਸਕਾਂ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇੰਨੀ ਤੁਛ ਹਸਤੀ ਹਾਂ ਕਿ ਆਪ ਤੋਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਵੀ ਵਾਰਨ ਜੋਗੀ ਨਹੀਂ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੋ ਤੈਨੂੰ ਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹੀ ਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਭਲੀ ਹੈ। ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤ ਹੈਂ, ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ।

ASANKH JAP ASANKH BHAO.
ASANKH POOJA ASANKH TAPP TAO.
ASANKH GRANTH MUKH VED PAATH.
ASANKH JOG MANN RAHEY UDAAS.
ASANKH BHAGAT GUN GYAN VEECHAAR.
ASANKH SATI ASANKH DAATAAR.

ASANKH SOOR MUH BHAKH SAAR.

ASANKH MONE LIV LAAYE TAAR.

KUDRAT KAWAN KAHAA VEECHAAR.

VARIA NA JAVA EK VAAR.

JO TUDH BHAAVEY SAI BHALI KAAR.

TU SADA SALAMAT NIRANKAAR.17.

TRANSLATION

Countless people meditate on You and countless develop love and affection for You through meditation. Countless people worship You and countless practice penance. Countless are the scriptures and extempore reciters of these scriptures. Countless are those who have merged in You (jogies) and remain detached from the world.

Countless are the votaries who reflect on Your excellences/virtues. Countless are the men of piety and countless are the men of bounty. Countless are the brave warriors who bear on their faces the brunt of steel. Countless are the silent sages who do not speak at all and remain silent countinously.

What power have I to describe You and Your creation? I cannot even once be a sacrifice unto You. Whatever pleases You that happens and is the only good pursuit. You are ever eternal O' Formless Lord.

ਅਸੰਖ ਮੂਰਖ ਅੰਧ ਘੋਰ ॥
ਅਸੰਖ ਚੋਰ ਹਰਾਮਖੋਰ ॥
ਅਸੰਖ ਅਮਰ ਕਰਿ ਜਾਹਿ ਜੋਰ ॥
ਅਸੰਖ ਗਲਵਢ ਹਤਿਆ ਕਮਾਹਿ ॥
ਅਸੰਖ ਪਾਪੀ ਪਾਪੁ ਕਰਿ ਜਾਹਿ ॥
ਅਸੰਖ ਕੂੜਿਆਰ ਕੂੜੇ ਫਿਰਾਹਿ ॥
ਅਸੰਖ ਮਲੇਛ ਮਲੁ ਭਖਿ ਖਾਹਿ ॥
ਅਸੰਖ ਨਿੰਦਕ ਸਿਰਿ ਕਰਹਿ ਭਾਰੁ ॥
ਨਾਨਕੁ ਨੀਚੁ ਕਹੈ ਵਿਚਾਰੁ ॥
ਵਾਰਿਆ ਨ ਜਾਵਾ ਏਕ ਵਾਰ ॥
ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ ॥
ਤੂ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥ ੧੮ ॥

ਅਰਥ :

(ੳ) ਹੁਣ ਇਹਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੇ ਭੈੜੇ ਆਦਮੀ ਅਸੰਖ ਹਨ। ਮੂਰਖ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਵਡੇ ਮੂਰਖ। ਅਸੰਖਾਂ ਹਨ ਚੋਰ ਤੇ ਹਰਾਮ ਦੀਆਂ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਭਾਵ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਹਕ ਹੜਪ ਕਰਨ ਵਾਲੇ। ਅਸੰਖ ਹਨ ਜੋ ਜੋਰ ਨਾਲ ਰਾਜੇ ਬਣਦੇ ਹਨ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੰਖ ਹਨ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਗਲੇ ਵਢ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸੰਖ ਹਨ ਪਾਪੀ ਜੋ ਪਾਪ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸੰਖ ਹਨ ਝੂਠੇ ਜੋ ਝੂਠ ਵਿਚ ਹੀ ਖਜਲ ਖੁਆਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸੰਖ ਹਨ ਜੋ ਨ ਖਾਣ ਯੋਗ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੰਖ ਹਨ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਕੇ ਸਿਰ ਤੇ ਭਾਰ ਚੁਕ ਰਹੇ ਹਨ।

(ਅ) ਦੇਖੋ ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ। ਇਥੇ ਨਾਨਕੁ ਦੇ ਕੱਕੇ ਨੂੰ, ਨੀਚੁ ਦੇ ਚੱਚੇ ਨੂੰ ਔਂਕੜ ਹੈ। ਇਥੇ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ **nomiative case** (ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ) ਵਿਚ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਨੀਵਾਂ ਨਾਨਕ ਇਹ ਵੀਚਾਰ ਕਰ ਰਹਿਆ ਹੈ। ਮਤੇ ਇਹ ਨਾ ਕਹਿਨ ਕਿ ਨਾਨਕ ਹਉਮੈਂ ਵਿਚ ਆ ਗਇਆ। ਮੈਂ ਨੀਵਾਂ ਨਾਨਕ ਇਹ ਵੀਚਾਰ ਕਰ ਰਹਿਆਂ ਹਾਂ, ਨੀਵਿਆਂ ਦੀ ਵੀਚਾਰ ਜੋ ਦਸੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇੰਨੀ ਤੁਛ ਹਸਤੀ ਹਾਂ ਕਿ ਆਪ ਤੋਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਵੀ ਵਾਰਨ ਜੋਗੀ ਨਹੀਂ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੋ ਤੈਨੂੰ ਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹੀ ਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਭਲੀ ਹੈ। ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤ ਹੈਂ, ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ।

ASANKH MOORAKH ANDH GHORE.

ASANKH CHORE HARAAMKHOR.

ASANKH AMAR KAR JAAHEY JORE.

ASANKH GALWAD HATYA KAMAAHEY.

ASANKH PAAPI PAAP KAR JAAHEY.

ASANKH KOODIAAR KOODEY PHIRAAHEY.

ASANKH MALECH MAL BHAK KHAAHEY.

ASANKH NINDAK SIRE KARHE BHAAR.

NANAK NEECH KAHEY VEECHAAR.

VARIA NA JAAVA EK VAAR.

JO TUDH BHAAVEY SAI BHALI KAAR.

TU SADA SALAMAT NIRANKAAR.18.

TRANSLATION

(a) Countless are the fools, appallingly ignorant. Countless are the thieves and devourers of others wealth. Countless depart after establishing their sovereignty by force. Countless are the cut-threats who commit murders. Countless are the sinners who go on committing sins. Countless are the liars who wander in flasehood. Countless are dirty-wretch who partake filth as their food. Countless are the slanderers who carry on their heads, loads of sins by indulging in slander.

(b) Nanak, the lowly so describes and says I cannot even once be a sacrifice unto You. Whatever pleases You happens and is the only good pursuit. You are ever eternal O' Formless Lord.

ਅਸੰਖ ਨਾਵ ਅਸੰਖ ਥਾਵ ॥

ਅਗੰਮ ਅਗੰਮ ਅਸੰਖ ਲੋਅ ॥

ਅਸੰਖ ਕਹਹਿ ਸਿਰਿ ਭਾਰੁ ਹੋਇ ॥

ਅਖਰੀ ਨਾਮੁ ਅਖਰੀ ਸਾਲਾਹ ॥

ਅਖਰੀ ਗਿਆਨੁ ਗੀਤ ਗੁਣ ਗਾਹ ॥

ਅਖਰੀ ਲਿਖਣੁ ਬੋਲਣੁ ਬਾਣਿ ॥

ਅਖਰਾ ਸਿਰਿ ਸੰਜੋਗੁ ਵਖਾਣਿ ॥

ਜਿਨਿ ਏਹਿ ਲਿਖੇ ਤਿਸੁ ਸਿਰਿ ਨਾਹਿ ॥

ਜਿਵ ਫੁਰਮਾਏ ਤਿਵ ਤਿਵ ਪਾਹਿ ॥

ਜੇਤਾ ਕੀਤਾ ਤੇਤਾ ਨਾਉ ॥

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਨਾਹੀ ਕੋ ਥਾਉ ॥

ਕੁਦਰਤਿ ਕਵਣ ਕਹਾ ਵੀਚਾਰੁ ॥

ਵਾਰਿਆ ਨ ਜਾਵਾ ਏਕ ਵਾਰ ॥

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ ॥

ਤੂ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥ ੧੯ ॥

ਅਰਥ :

(ੳ) ਅਸੰਖ ਹਨ ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਟਿਕਾਣੇ। ਅਗੰਮ-ਮਨ ਬੁਧੀ ਦੀ ਗਮਤਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਅਸੰਖ ਹਨ ਲੋਅ, ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਹੁਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ **billions and billions** ਦੁਨੀਆਂ ਹਨ।

ਬੇਗਿਣਤ ਐਸੇ ਵੀ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰ ਤੇ ਭਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਾਂ ਜੀ, ਐਨੀਂ ਗਿਣਤੀ ਹੈ ਰੱਬ ਦੀ। ਨਾਂ, ਭਾਰ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ, ਉਹ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਬੇਅੰਤ, ਅਪਾਰ ਤੇ ਅਣਗਿਣਤ।

(ਅ) ਜੋ ਕੁਛ ਕਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਖਰਾਂ (ਸ਼ਬਦ) ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਖਰਾਂ (ਸ਼ਬਦਾਂ) ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਗੀਤ ਤੇ ਗੁਣ ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਅਖਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਬਾਣੀ ਲਿਖੀ ਤੇ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਸੰਜੋਗ ਵੀ ਅਖਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਹੇ ਜਾਣਗੇ ਕਿ ਭਾਈ ਇਹ ਹੈ।

ਜਿਸ ਰੱਬ ਨੇ ਇਹ ਅੱਖਰ ਸੰਜੋਗ ਦੇ ਲਿਖੇ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਕੋਈ ਲਿਖਤ ਨਹੀਂ।

ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਉਸ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋ ਰਹਿਆ ਹੈ ਉਸ ਤਰਾਂ ਹੋ ਰਹਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੀ ਹੈ :-

ਜੈਸਾ ਕਰੇ ਸੁ ਤੈਸਾ ਪਾਵੈ ॥

ਆਪਿ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ–੬੬੨)

ਬੀਜ ਬੋਵਸ ਭੋਗ ਭੋਗੈ ਕੀਆ ਆਪਣਾ ਪਾਵਏ ॥ (ਪੰਨਾ–੭੦੫)

ਇਹ ਉਸ ਦਾ **fundamental law** ਹੈ।

ਕਰ ਕਰ ਕਰਨਾ ਲਿਖਿ ਲੈ ਜਾਹੁ ॥

ਆਪੇ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਹੁ ॥ (ਪੰਨਾ–੪)

(ੲ) ਜਿਥੇ ਵੀ ਹੈ ਸਭ ਉਸ ਦਾ ਨਾਉ ਹੀ ਹੈ, ਆਪ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ।

ਬਗੈਰ ਨਾਮ ਦੇ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਕੀ ਤਾਕਤ ਹੈ ਮੈਂ ਆਪ ਦੀ ਵੀਚਾਰ ਕਰ ਸਕਾਂ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇੰਨੀ ਤੁਛ ਹਸਤੀ ਹਾਂ ਕਿ ਆਪ ਤੋਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਵੀ ਵਾਰਨ ਜੋਗੀ ਨਹੀਂ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੋ ਤੈਨੂੰ ਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹੀ ਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਭਲੀ ਹੈ। ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤ ਹੈਂ, ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ।

ASANKH NAAV ASANKH THAAV.

AGAM AGAM ASANKH LOE.

ASANKH KAHHEY SIR BHAAR HOYE.

AKHRI NAAM AKHRI SAALAH.

AKHRI GIAN GEET GUN GAAH.

AKHRI LIKKHAN BOLAN BAAN.

AKHRA SIR SANJOG VAKHAAN.

JIN EH LIKKHEY TIS SIR NAAHEY.

JIV FURMAAYE TIV TIV PAAHEY.

JETA KEETA TETTA NAO.

WIN NAAVEY NAAHI KI THAO.

KUDRAT KAWAN KAHAA VEECHAAR.

VARRIA NA JAAVA EK VAAR.

JO TUDH BHAAVEY SAI BHALI KAAR.

TU SADA SAMAMAT NIRANKAAR.19.

TRANSLATION

(a) Countless/innumerable are Your Names and Your abodes (universes in creation). Innumerables are Your realms (universes), inaccessible and inscrutable. Countless people describe God in finite terms and they commit sins by saying so as He is infinite/unlimited/boundless/countless etc. etc.

(b) Through words Your Name is uttered and through words You are praised. Through words the songs of Your thealogies and Your attributes/virtues are hymned. In letters the said words are writeen and hymned. Destiny of individuals is also explained through words or letters. But God who scribes the destinies of all creatures, does not bear any destiny. As He ordains so do creatures/individuals obtain. His orders are issued on the following prinicipal. "As one acts so he gets a reaction. As one sows so shall one reap." "One sows the seeds and eats its fruit and undergoes the reaction of ones own actions." "As one does he carries its writing along and eats the fruits of seeds sown by him." This is His fundamental law.

(c) Your Naam is prevading in all the creation and you are omnipresent. There is no place where You are not present/prevading. What power have I to describe You and Your creation. I cannot even

once be a sacrifice unto You. What ever pleases You that happens and is the only good pursuit. You are ever eternal O' Formless Lord.

ਭਰੀਐ ਹਥੁ ਪੈਰੁ ਤਨੁ ਦੇਹ ॥
ਪਾਣੀ ਧੋਤੈ ਉਤਰਸੁ ਖੇਹ ॥
ਮੂਤ ਪਲੀਤੀ ਕਪੜੁ ਹੋਇ ॥
ਦੇ ਸਾਬੂਣੁ ਲਈਐ ਓਹੁ ਧੋਇ ॥
ਭਰੀਐ ਮਤਿ ਪਾਪਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥
ਓਹੁ ਧੋਪੈ ਨਾਵੈ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥
ਪੁੰਨੀ ਪਾਪੀ ਆਖਣੁ ਨਾਹਿ ॥
ਕਰਿ ਕਰਿ ਕਰਣਾ ਲਿਖਿ ਲੈ ਜਾਹੁ ॥
ਆਪੇ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਹੁ ॥
ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੀ ਆਵਹੁ ਜਾਹੁ ॥ ੨੦ ॥

ਅਰਥ :

(ੳ) ਹੁਣ ਮਹਾਰਾਜ ਮਜ਼ਮੂਨ ਬਦਲਦੇ ਹਨ। ਹੱਥ, ਪੈਰ ਤੇ ਸਰੀਰ ਮਿਟੀ ਨਾਲ ਭਰੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਧੋਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਪੜੇ ਮੂਤ ਨਾਲ ਗੰਦੇ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਬਣ ਲਾ ਕੇ ਧੁਪਦੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਸਾਫ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ

ਇਵੇਂ ਹੀ ਮਤ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਪਾਪਾਂ ਨਾਲ ਜੇ ਭਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਨਾਮ ਦੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਧੋਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਮਤ ਪਾਪਾਂ ਨਾਲ ਮਲੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਭਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਉਹ ਸਾਬੁਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਧੋਈ ਜਾਂਦੀ, ਉਹ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਧੋਈ ਜਾਂਦੀ। ਉਹ ਨਾਮ ਦੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਧੋਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਅ) ਫਿਰ ਹਜ਼ੂਰ ਅਗੇ ਮਜ਼ਮੂਨ ਬਦਲਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕੋ, ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਕਾਹਦਾ ਪੁੰਨ ਪਾਪ, ਇਹ ਤਾਂ ਅਖੌਤ ਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਖੌਤ ਨਹੀਂ, ਅਸਲੀਅਤ (**reality**) ਹੈ।

ਜੋ ਤਸੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ, ਲਿਖ ਕੇ ਜਾਏਗਾ। **Computer** ਤੁਹਾਡੇ **deeds** ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਬ ਭਰ ਰਹਿਆ ਹੈ। ਜੋ ਜੀਵ ਕਰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਫਲ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਜੀਵ ਆਵਾਗਵਣ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ ਭੋਗਦਾ ਹੈ।

BHARIYE HATH PAER TANN DEH.

PAANI DHOTTEY UTRAS KHEH.

MOOT PALITEE KAPAD HOYE.

DE SAABOON LAHIYE OH DHOYE.

BHARIYE MATT PAAPA KEY SANG.

OH DOHPEY NAAVEY KEY RANG.

POONEE PAAPI AAKHAN NAAHEY.

KAR KAR KARNA LIKH LEH JAAHO.

AAPEY BEEJ AAPEY HI KHAHO.

NANAK HUKMI AAVHO JAAHO.20.

TRANSLATION

(a) In this stanza Satguru changes the subject. By washing with water, the dust of besmeared hands, feet and other parts of the body is removed. The garment polluted with urine is washed clean by using soap. Giving two examples which people experience in daily lives Satguru tells us that the soul defiled with sins is cleaned if one develops love and affection for God's Name. The soul cannot be cleaned by using water or soap.

(b) The Subject is again changed. Virtuous (good) or vicious (bad) actions/deeds is not just so called. They bear fruit. The actions (good or bad) are engraved in the mind and go with the soul. These are being recorded in the mind's computer and go with the soul. Himself one sows and himself one reaps, under God's order-which is based on one's actions-and one comes and goes i.e. remains in transmigration and undergoes the reaction of one's actions.

ਤੀਰਥੁ ਤਪੁ ਦਇਆ ਦਤੁ ਦਾਨੁ ॥
ਜੇ ਕੋ ਪਾਵੈ ਤਿਲ ਕਾ ਮਾਨੁ ॥
ਸੁਣਿਆ ਮੰਨਿਆ ਮਨਿ ਕੀਤਾ ਭਾਉ ॥
ਅੰਤਰਗਤਿ ਤੀਰਥਿ ਮਲਿ ਨਾਉ ॥
ਸਭਿ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਮੈ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
ਵਿਣੁ ਗੁਣ ਕੀਤੇ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥
ਸੁਅਸਤਿ ਆਥਿ ਬਾਣੀ ਬਰਮਾਉ ॥
ਸਤਿ ਸੁਹਾਣੁ ਸਦਾ ਮਨਿ ਚਾਉ ॥
ਕਵਣੁ ਸੁ ਵੇਲਾ ਵਖਤੁ ਕਵਣੁ
ਕਵਣ ਥਿਤਿ ਕਵਣੁ ਵਾਰੁ ॥
ਕਵਣਿ ਸਿ ਰੁਤੀ ਮਾਹੁ ਕਵਣੁ ਜਿਤੁ ਹੋਆ ਆਕਾਰੁ ॥
ਵੇਲ ਨ ਪਾਈਆ ਪੰਡਤੀ ਜਿ ਹੋਵੈ ਲੇਖੁ ਪੁਰਾਣੁ ॥
ਵਖਤੁ ਨ ਪਾਇਓ ਕਾਦੀਆ ਜਿ ਲਿਖਨਿ ਲੇਖੁ ਕੁਰਾਣੁ ॥
ਥਿਤਿ ਵਾਰੁ ਨਾ ਜੋਗੀ ਜਾਣੈ ਰੁਤਿ ਮਾਹੁ ਨਾ ਕੋਈ ॥
ਜਾ ਕਰਤਾ ਸਿਰਠੀ ਕਉ ਸਾਜੇ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਸੋਈ ॥
ਕਿਵ ਕਰਿ ਆਖਾ ਕਿਵ ਸਾਲਾਹੀ ਕਿਉ ਵਰਨੀ ਕਿਵ ਜਾਣਾ ॥
ਨਾਨਕ ਆਖਣਿ ਸਭੁ ਕੋ ਆਖੈ ਇਕ ਦੂ ਇਕੁ ਸਿਆਣਾ ॥
ਵਡਾ ਸਾਹਿਬੁ ਵਡੀ ਨਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਕਾ ਹੋਵੈ ॥
ਨਾਨਕ ਜੇ ਕੋ ਆਪੌ ਜਾਣੈ
ਅਗੈ ਗਇਆ ਨ ਸੋਹੈ ॥ ੨੧ ॥

ਅਰਥ :

(ੳ) ਤੀਰਥਾਂ ਤੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ, ਤਪ ਕਰਨ, ਦਇਆ ਕਰਨ ਤੇ ਦਾਨ ਦੇਣ ਨਾਲ ਜੀਵ ਨੂੰ ਥੋੜੀ ਇੱਜ਼ਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਣੋ, ਮੰਨੋ ਤੇ ਮਨ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਕਰੋ, ਇਹ ਅੰਤਰ ਦੀ ਗਤੀ (ਕਲਿਯਾਣ) ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤੀਰਥ ਹੈ। ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਨਣਾ, ਮੰਨਣਾ ਤੇ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਇਹ ਨਹਾਉਣਾ, ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

(ਅ) ਹੁਣ ਹਜ਼ੂਰ ਮਜ਼ਮੂਨ ਬਦਲਦੇ ਨੇ।

ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਤੇਰੇ ਦਿਤੇ ਗੁਣ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਗੁਣ ਨਹੀਂ।

ਪਰ ਜਦ ਤਕ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ, ਭਗਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

(ੲ) ਫਿਰ ਹਜ਼ੂਰ ਮਜ਼ਮੂਨ ਬਦਲਦੇ ਨੇ।

ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਦਾ ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਕਲਿਆਣ ਬ੍ਰਹਮ ਤੋਂ ਆਈ ਬਾਣੀ ਦਵਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਘਟਾਉਣ ਨਾਲ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਦਾ ਮਾਇਆ ਦੇ ਫੰਦੇ ਤੋਂ ਕਲਿਆਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕਿਹੜੇ ਬ੍ਰਹਮ ਦੀ ਬਾਣੀ ? ਜਿਹੜਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸਦਾ ਰਹਿਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਸੁੰਦਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸਦਾ ਖੇੜਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਵਾਰਾ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਦਾ ਕਲਿਯਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(ਸ) ਕਿਹੜਾ ਸਮਾਂ ਤੇ ਵੇਲਾ ਸੀ, ਕਿਹੜੀ ਥਿਤ ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਵਾਰ ਸੀ ? ਰੁਤ ਕਿਹੜੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪਰਗਟ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਬਣੀ ?

ਜੇ ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਵੇਲਾ ਸਮਝ ਲਿਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪੁਰਾਣ ਵਿਜ ਲੇਖ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਫਲਾਨੇ ਵੇਲੇ ਰੱਬ ਜੰਮਿਆਂ ਹੈ ਯਾ ਦੁਨੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਕਾਜ਼ੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਵਕਤ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਕਿ ਕਿਸ ਵੇਲੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਤਾਂ ਕੁਰਾਨ ਵਿਚ ਲਿਖ ਦੇਂਦੇ।

ਜੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਥਿਤ, ਵਾਰ, ਰੁਤੀ ਜਾਂ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਪਤਾ ਨਾ ਲਗਾ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਦੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਕਦੋਂ ਬਣੀ। ਜਿਸ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ਨੇ ਰਚਨਾ ਰਚੀ ਹੈ ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਹੀ ਇਸ ਪਰਥਾਏ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਮਤ ਹੈ।

(ਹ) ਮੈਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪ ਨੂੰ ਆਖਾਂ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪ ਦੀ ਸਿਫਤਿ ਕਰਾਂ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪ ਨੂੰ ਵਰਨਣ ਕਰਾਂ, ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਣਾਂ ? ਕਮਾਲ ਹੈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ।

ਹੇ ਨਾਨਕ, ਆਖਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਭ ਕੋਈ ਆਖਦਾ ਪਇਆ ਹੈ, ਇਕ ਤੋਂ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਿਆਣਾ ਬਣ ਕੇ ਸਭ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਭੂ ਵਡਾ ਮਾਲਿਕ ਹੈ ਤੇ ਵਡੀ ਉਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ, ਸੋਭਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਸਭ ਕੁਛ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਮਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਕਹੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲਇਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਬਿਆਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਐਸਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਗੇ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਸੁਭਾਇਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

TEERATH TAAP DAYA DUTT DAAN.

JE KO PAAVEY TIL KA MAAN.

SUNIYA MANIYA MANN KEETA BHAO.

ANTARGAT TEERATH MAL NAAO.

SABH GUN TERE MAI NAAHI KOYE.

WIN GUN KEETEY BHAGAT NA HOYE.

SUASTH AATH BAANI BARMAAO.

SAT SUHAAN SADA MAN CHAAO.

KAWAN SU WELA WAKHAT KAWAN

KAWAN THIT KAWAN WAAR.

KAWAN SI RUTI MAH KAWAN JIT HOAA AAKAR.

VELE NA PAYEAA PANDTI JE HOVEY LEKH PURAAN.

WAKHAT NA PAAYO KADIA JE LIKHAN LEKH KURAAN.

THIT WAAR NA JOGI JAANEY RUTT MAAH NA KOYEE.

JA KARTA SIRTHI KO SAAJEY AAPEY JAANEY SOYEE.

KIV KAR AAKHA KIV SAALAHEE KYO WARNI KIV JAANA.

NANAK AAKHAN SABH KO AAKHEY IK DOO IK SIAANA.

WADDA SAAHIB WADDI NAAYEE KEETA JA KA HOVAY.

NANAK JE KO AAPAO JAANEY

AGGEY GAYA NA SOHAY.21.

TRANSLATION

(a) Pilgrimage, penance, compassion and giving of alms fetch, if any, a sesame of honour. Whosoever heartely hears, obeys and loves God's Naam, obtains salvation. This is the real shrine, at which one should wash oneself.

(b) The subject is changed. All virtues are thine O' Lord I have none. Without acquiring virtues/excellences devotional service of the Lord cannot be performed.

(c) The Subject is changed. The soul is emancipated/obtains salvation by obeying the God's Word/instruction (Gurbani). One has to recast/remould one's life and live according to the instructions contained in God's Word. God, who is ever eternal, beauteous and always in bliss/happiness. By obeying His Word the soul is emancipated.

(d) What was the moment, lunar day, week day, season and month when God came into being or creation came into being. The Pandits (Brahmans) could not know it, otherwise they would have mentioned it in the Puranas (scriptures of Hindus). The Quazis (Muslim priests/scholars) also could not know this otherwise they would have mentioned it in Quran, holy book of Islam. Neither the Yogis came to know the lunar day, week day, season and month when the Creator or creation came into being. The Creator who created the world He himself knows it.

(e) How can I express, praise, describe or know You, O' Lord? O' Nanak all scholarly people try to describe the Lord with their intelligence/knowledge and each claims to be wiser than others. Great is the Master, great are His virtures and everything is being done by Him. What He wants, comes to pass. O' Nanak if some dody claims to understand God and His doings, he will not get respect on arrival in the world hereafter i.e. in the Lord's court.

ਪਾਤਾਲਾ ਪਾਤਾਲ ਲਖ ਆਗਾਸਾ ਆਗਾਸ ॥

ਓੜਕ ਓੜਕ ਭਾਲਿ ਥਕੇ ਵੇਦ ਕਹਨਿ ਇਕ ਵਾਤ ॥

ਸਹਸ ਅਠਾਰਹ ਕਹਨਿ ਕਤੇਬਾ ਅਸੁਲੂ ਇਕੁ ਧਾਤੁ ॥

ਲੇਖਾ ਹੋਇ ਤ ਲਿਖੀਐ ਲੇਖੈ ਹੋਇ ਵਿਣਾਸੁ ॥

ਨਾਨਕ ਵਡਾ ਆਖੀਐ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਆਪੁ ॥ ੨੨ ॥

ਅਰਥ :

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨਿਰੰਕਾਰ, ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਦਾ ਵਰਨਣ ਫੁਰਮਾਂ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਰੋੜਾਂ, ਅਰਬਾਂ, ਅਸੰਖ ਪਾਤਾਲ ਹਨ, ਲਖਾਂ ਹੀ ਆਗਾਸ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਭਾਲ ਕੇ ਹੁਟ ਗਏ, ਥਕ ਗਏ। ਵੇਦ ਵੀ ਇਕ ਗੱਲ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ **ਨੇਤ ਨੇਤ ਕਰ ਕੰਥਤਿ ਬੇਦਾ ॥ (ਪੰਨਾ–੧੩੫੯)**

ਬੇਅੰਤ ਹੈ, ਤੂੰ ਬੇਅੰਤ ਹੈਂ। ਵੇਦ ਵੀ ਏਹੀ ਗਲ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੇਅੰਤ, ਬੇਅੰਤ।

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਮੁਨੀ, ਰਿਸ਼ੀ, ਅਠਾਰਾਂ ਪੁਰਾਨ, ਚਾਰੋਂ ਕਤੇਬਾਂ, ਅੰਜੀਲ, ਬਾਈਬਲ ਆਦਿਕ ਵੀ ਇਕੋ ਗਲ ਕਹ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਤੂੰ ਬੇਅੰਤ ਹੈਂ, ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਤੂੰ ਬੇਅੰਤ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਤਾਂ ਮੁਲਕ ਗਲ ਇਕੋ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੇਅੰਤ ਹੈ, ਬੇਅੰਤ ਹੈ, ਬੇਅੰਤ ਹੈ।

ਕਿਉਂ ? ਜੇ ਉਸ ਦਾ ਲੇਖਾ ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਲਿਖੀਏ। ਲੇਖੇ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਜੋ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਲੇਖਾ ਲਿਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨਿਰੰਕਾਰ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਮੱਤ। ਹੇ ਨਾਨਕ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਡਾ ਆਖੋ, ਵਡਾ ਆਖੋ। ਇਹ ਆਖੋ ਕਿ ਉਹ ਆਪਨੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਉਹਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਦਾ ਹੀ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਤੇ ਉਸ ਕਰਤੇ ਦਾ ਕੀ ਅੰਤ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਮੱਤ ਹੈ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ, ਨਿਰੰਕਾਰ, ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ, ਧੰਨ ਹੋ, ਧੰਨ ਹੋ। **ਨਾਨਕ ਵਡਾ ਆਖੀਐ ਆਪੇ ਜਾਣੇ ਆਪੁ ॥** ਵਡਾ ਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਪ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂ ? ਅਸੀਂ ਅੰਤਕੀ ਜੀਵ ਹਾਂ, ਨਿਰੰਕਾਰ ਬੇਅੰਤ ਹੈ। ਬੇਅੰਤ ਦੀ ਬੇਅੰਤਤਾਈ ਦਾ, ਅੰਤ ਵਾਲਾ ਜੀਵ ਕਿਵੇਂ ਅੰਤ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀਉ।

PAATALA PAATAL LAKH AAGAASA AAGAAS.

ODAK ODAK BHAAL THAKKEY VED KEHAN IK VAAT.

SEHAS ATHAREH KEHAN KATEBA ASLOO IKO DHAAT.

LEKHA HOYE TA LIKHIYE LEKHEY HOYE WINAAS.

NANAK WADDA AAKHIYE AAPEY JAANEY AAP.22.

TRANSLATION

There are lacs of nether worlds and lacs of skies. That searching after creations limits and bounds the scholars have grown weary but could not succeed in finding the limits/boundries of creation. Vedas also say "God is infinite, infinite" i.e say the same thing as told above.

Thousand of sages, eighteen Puranas (Hindu scriptures), Four religious scriptures of the west (Quran, Angeel, Turat and Bible), also say one thing that You are limitless/infinite, O' Formless. In essence all scriptures of the world and sages say God is limitless/infinite. If some body can calculate/measure Him only then one can write about His total presonality, but any one who tries to

calculate/measure Him, dies in the process and He remains measureless. Wonderful is Guru Nanak's thesis. O' Nanak call Him great, great. He Himself knows His creation. When the totality of His creation cannot be known how can be Creator be calculated/measured. Wonderful is Guru Nanak and his thesis. So say God is great, great and He only knows how great He is. Why ? We are finite creatures and He is infinite. How can a finite creature understand, calculate and measure the infinite.

ਸਾਲਾਹੀ ਸਾਲਾਹਿ ਏਤੀ ਸੁਰਤਿ ਨਾ ਪਾਈਆ ॥
ਨਦੀਆ ਅਤੈ ਵਾਹ ਪਵਹਿ ਸਮੁੰਦਿ ਨਾ ਜਾਣੀਅਹਿ ॥
ਸਮੁੰਦ ਸਾਹ ਸੁਲਤਾਨ ਗਿਰਹਾ ਸੇਤੀ ਮਾਲੁ ਧਨੁ ॥
ਕੀੜੀ ਤੁਲਿ ਨ ਹੋਵਨੀ ਜੇ ਤਿਸੁ ਮਨਹੁ ਨ ਵੀਸਰਹਿ ॥ ੨੩ ॥

ਅਰਥ :

(ੳ) ਹਣ ਹਜ਼ੂਰ ਫਿਰ ਮਜ਼ਮੂਨ ਬਦਲਦੇ ਹਨ।

ਸਲਾਹੁਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪ ਦੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀਆਂ ਨੇ, ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਜੀ। ਪਰ ਏਤੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਤੂੰ ਕਿੰਨਾ ਵਡਾ ਹੈ, ਮਹਾਰਾਜ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਤੂੰ ਇੰਨਾ ਵਡਾ ਹੈ।

ਸਲਾਹੁਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਲਾਹੁਤਾ ਕਰਕੇ ਕਿਵੇਂ ਆਪ ਵਿਚ ਸਮਾ ਗਏ ਹਨ ? ਜਿਵੇਂ ਦਰਿਆ (**rivers**) ਤੇ ਦਰਿਆ ਦੇ ਨਾਲੇ (**rivulets**) ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ ? ਕਿਸ ਦਾ ? ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ। ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਸਮਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ। ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਜੀ, ਆਪ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ, ਆਪ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ, ਆਪ ਦੀ ਸਿਫਤਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪਦੀ ਸਿਫਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਆਪ ਵਿਚ ਸਮਾ ਗਏ, ਪਰ ਆਪ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਇਆ।

(ਅ) ਫਿਰ ਹਜ਼ੂਰ ਮਜ਼ਮੂਨ ਬਦਲਦੇ ਹਨ।

ਅਗਰ ਕੋਈ ਸਾਰੇ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਹਨਸ਼ਾਹ ਹੋ ਜਾਏ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਰਾਜਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਵਡਾ ਮਹਾਰਾਜ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਪਹਾੜਾਂ ਜਿੰਨੇ ਮਾਲ ਤੇ ਧੰਨ ਦੇ ਖਜਾਨੇ ਹੋ ਜਾਣ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ। ਪਰ ਉਹ ਐਨਾਂ ਸ਼ਹਨਸ਼ਾਹ, ਪਹਾੜਾਂ ਜਿੰਨੀ ਧਨ ਦੌਲਤਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਉਸ ਕੀੜੀ ਦੀ ਬਰਾਬਰਤਾ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ ਜਿਸ ਕੀੜੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚੋਂ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਵਿਸਰਦਾ, ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਜੀ। ਐਨਾਂ ਵਡਾ ਸ਼ਹਨਸ਼ਾਹ ਉਸ ਨਾ ਚੀਜ਼ ਗਰੀਬ ਦੇ ਮਕਾਬਲੇ ਤੇ ਤੁਛ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ, ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ।

SAALAHI SAALAHEY ETEE SURAT NA PAAYEEAA.

NADIA ATEY WAH PAWHEY SAMUND NA JAANIAHEY

SAMUND SAAH SULTAN GIRHA SETI MAAL DHAN

KEERI TUL NA HOVANI JE TIS MANO NA VEESREY.23.

TRANSLATION

(a) The Subject is changed. Those who sing praises of the Lord, praise him, but by prasing Him one cannot know His greatness/vastness. He remains limitless/boundless/unfathomable. But those who sing His praises/virtues merge with Him but do not know His extent as the streams, rivulets and rivers falling into the ocean merge with the ocean but do not know its extent. O' Formless Lord, those who sang your praises/virtues, those who recited your Naam only praised you and merged in You but could not know Your extent.

(b) The subject changes. If one becomes an emperor, king of kings, and rules over oceans/creation and have mountains of wealth and property, he equals not an ant if in her mind she forgets not the Lord. Such a big king of kings is inferior to an ant, a lowly creature, in whose heart God's Name abides.

ਅੰਤੁ ਨ ਸਿਫਤੀ ਕਹਣਿ ਨ ਅੰਤੁ ॥
ਅੰਤੁ ਨ ਕਰਣੈ ਦੇਣਿ ਨ ਅੰਤੁ ॥
ਅੰਤੁ ਨ ਵੇਖਣਿ ਸੁਣਣਿ ਨ ਅੰਤੁ ॥
ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਪੈ ਕਿਆ ਮਨਿ ਮੰਤੁ ॥
ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਪੈ ਕੀਤਾ ਆਕਾਰੁ ॥
ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਪੈ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥
ਅੰਤ ਕਾਰਣਿ ਕੇਤੇ ਬਿਲਲਾਹਿ ॥
ਤਾ ਕੇ ਅੰਤ ਨ ਪਾਏ ਜਾਹਿ ॥
ਏਹੁ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਣੈ ਕੋਇ ॥
ਬਹੁਤਾ ਕਹੀਐ ਬਹੁਤਾ ਹੋਇ ॥
ਵਡਾ ਸਾਹਿਬੁ ਊਚਾ ਥਾਉ ॥
ਊਚੇ ਉਪਰਿ ਊਚਾ ਨਾਉ ॥
ਏਵਡੁ ਊਚਾ ਹੋਵੈ ਕੋਇ ॥
ਤਿਸੁ ਊਚੇ ਕਉ ਜਾਣੈ ਸੋਇ ॥
ਜੇਵਡੁ ਆਪਿ ਜਾਣੈ ਆਪਿ ਆਪਿ ॥
ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਕਰਮੀ ਦਾਤਿ ॥ ੨੪ ॥

ਅਰਥ :

ਫਿਰ ਹਜ਼ੂਰ ਸਿਫਤਿ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ।

ਤੇਰੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ, ਤੇਰੇ ਕਹਨ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ।

ਤੇਰੇ ਕਰਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ, ਤੇਰੇ ਦੇਣ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ।

ਤੇਰੇ ਵੇਖਣ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਤੇਰੇ ਸੁਨਣ ਦਾ ਅੰਤ ਹੈ।

ਤੇਰਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਕਿ ਤੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕੀ ਗੱਲ (ਮਸ਼ਵਰਾ, ਸਲਾਹ) ਹੈ।

ਤੇਰੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਆਕਾਰ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਜਾਪ ਸਕਦਾ।

ਤੇਰੇ ਪਾਰਾਵਾਰ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਜਾਪ ਸਕਦਾ।

ਤੇਰਾ ਅੰਤ ਲੈਣ ਲਈ ਬੜੇ ਬੜੇ ਵਿਦਵਾਨ, ਸਾਈਂਸ ਵੇਤਾ ਬਿਲਲਾਹਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ (ਕੁਰਲਾ ਰਹੇ ਹਨ)।

ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਕਿਸੇ ਤੋਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਅੰਤਕੀ ਜੀਵ, ਬੇਅੰਤ ਦਾ ਅੰਤ ਕਿਵੇਂ ਪਾਈਐ। ਇਸ ਅੰਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਅਸੀਂ ਕਹੀਐ ਬਹੁਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਅਗੇਰਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਗੁਣਾਂ ਅਗੇ ਬਹੁਤਾ ਹੀ ਬਹੁਤਾ ਹੁੰਦਾ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨਿਰੰਕਾਰ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਮੱਤ ਹੈ ਕਿ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੇਰੇ ਮਾਲਕ, ਤੂੰ ਵਡਾ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਉੱਚਾ ਥਾਉ ਹੈ। ਕਿੰਨਾਂ ਉੱਚਾ, ਮਨ ਬੁੱਧੀ ਤੋਂ ਵੀ ਉੱਚਾ। ਦਸੋ, ਮਨ ਬੁਧੀ ਰਹਿ ਗਈ ਤਾਂ ਰਹਿ ਕੀ ਗਇਆ ? ਉਹੀ ਰਹਿ ਗਇਆ ਉਚਾ।

ਸਾਹਿਬ ਮੇਰਾ ਉਚਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਸ ਉਚੇ ਦਾ ਨਾਉ ਹੈ।

ਇੰਨਾਂ ਵਡਾ (ਉਚਾ) ਕੋਈ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਉਚੇ ਨੂੰ ਜਾਣੇ। ਪਰ ਉਸ ਜਿੰਨਾਂ ਕੋਈ ਵਡਾ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਅੰਤਕੀ ਜੀਵ, ਉਹ ਬੇਅੰਤ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦਾ ਮੱਤ ਹੈ ਕਿ ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਜੀ, ਜਿੰਨੇ ਵਡੇ ਆਪ ਹੋ, ਆਪ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਵਡੇ ਹੋ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨਿਰੰਕਾਰ।

ਹੇ ਨਾਨਕ, ਉਸ ਦੀ ਨਦਰ (ਬਖਸ਼ਿਸ਼) ਨਾਲ ਹੀ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਨਾਮ ਜਪ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੀਏ, ਨਹੀਂ। ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਦਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚ ਪਰਵੇਸ਼ ਉਸ ਦੀ ਮੇਹਰ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੇਹਨਤ ਅਸੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਆਪਣੀ ਮੇਹਨਤ (ਜ਼ੋਰ) ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਉਹਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ANT NA SIFTI KEHAN NA ANT.

ANT NA KARNEY DEIN NA ANT.

ANT NA WEKHAN SUNAN NA ANT.

ANT MA JAAPEY KYA MANN MANT.

ANT NA JAAPEY KEETA AAKAAR.

ANT NA JAAPEY PAARAVAAR.

ANT KAARAN KETEY BILLAAHEY.

TA KE ANT NA PAAYE JAAHEY.

EHO ANT NA JAANEY KOYE.

BAHUTA KAHIEY BAHUTA HOYE.

WADA SAHIB OOCHAA THAO.

OOCHEY UPAR OOCHAA NAAO.

EVAD OOCHAA HOVEY KOYE.

TIS OOCHEY KO JAANEY SOYE.

JEWAD AAP JAANEY AAP AAP.

NANAK NADRI KARMI DAAT.24.

TRANSLATION

Satguru praises the Lord. There is no limit to your praises/virtues and no limit to your description. Your creation/doings are limitless and gifts are countless. There is no limit to seeing or hearing God. What is in the Lord's mind or what is his motive, its limit is not known. The limit of His created creation is not discrened.

The bound of His, this or younder end is not known. Many scholars/sciencists bewail for knowing His bounds. But His limits are not found. No one knows the limits fo the Infinite. The more one describes Him, more he still remains to be described. We are finite beings and can never understand/describe the Infinite. He is the great Lord and high is his seat/status. His Name is higher than the high. Human wisdom cannot understand Him. Beyond human wisdom He remains. If some one be as great, as high as He is, then alone he would know that lofty Lord. But none is as great, as He is. So nobody can know Him. How great He is, He only Himself knows. O' Nanak the compassionate Lord by His grace bestows the gift of Naam. No body can obtain Naam by self effort. Human soul merges with the Lord with His grace, though man can make an effort to obtains Naam by trying to obey the Guru's word. His grace is an essential element to merge with Him.

ਬਹੁਤਾ ਕਰਮੁ ਲਿਖਿਆ ਨਾ ਜਾਇ ॥
ਵਡਾ ਦਾਤਾ ਤਿਲੁ ਨ ਤਮਾਇ ॥
ਕੇਤੇ ਮੰਗਹਿ ਜੋਧ ਅਪਾਰ ॥
ਕੇਤਿਆ ਗਣਤ ਨਹੀ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ਕੇਤੇ ਖਪਿ ਤੁਟਹਿ ਵੇਕਾਰ ॥
ਕੇਤੇ ਲੈ ਲੈ ਮੁਕਰੁ ਪਾਹਿ ॥
ਕੇਤੇ ਮੂਰਖ ਖਾਹੀ ਖਾਹਿ ॥
ਕੇਤਿਆ ਦੂਖ ਭੂਖ ਸਦ ਮਾਰ ॥
ਏਹਿ ਭਿ ਦਾਤਿ ਤੇਰੀ ਦਾਤਾਰ ॥
ਬੰਦਿ ਖਲਾਸੀ ਭਾਣੈ ਹੋਇ ॥
ਹੋਰੁ ਆਖਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਇ ॥
ਜੇ ਕੋ ਖਾਇਕੁ ਆਖਣਿ ਪਾਇ ॥
ਓਹੁ ਜਾਣੈ ਜੇਤੀਆ ਮੁਹਿ ਖਾਇ ॥
ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਆਪੇ ਦੇਇ ॥
ਆਖਹਿ ਸਿ ਭਿ ਕੇਈ ਕੇਇ ॥
ਜਿਸ ਨੋ ਬਖਸੇ ਸਿਫਤਿ ਸਾਲਾਹ ॥
ਨਾਨਕ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ॥ ੨੫ ॥

ਅਰਥ :

(ੳ) ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਆਪਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ (ਫਜ਼ਲ, ਕਰਮ, **grace**, ਕਿਰਪਾ, ਪ੍ਰਸਾਦੁ) ਬਹੁਤ ਵਡੀ ਹੈ, ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਡਾ ਦਾਤਾ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਇਕ ਤਿਲ ਜਿੰਨਾਂ ਵੀ ਤਮਾ (ਲਾਲਚ) ਨਹੀਂ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਡਾ ਦਾਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੈਣ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਨਹੀਂ। ਤਿਲ ਜਿੰਨਾਂ ਲੈਣ ਦੀ ਵੀ ਬਿਰਤੀ ਨਹੀਂ। ਹੋਇਆ ਜੋ ਵਡਾ ਦਾਤਾ (**great gifter**)।

ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ ਵਡੇ ਵਡੇ ਜੋਧੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ੁਮਾਰ ਨਹੀਂ। ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਖਪ ਖਪ ਕੇ ਤੁਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਖਜਲ ਖੁਆਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿੰਨੇ ਐਸੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਮੁਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿ ਕੁਛ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਕਿੰਨੇ ਐਸੇ ਹਨ ਮੂਰਖ ਜੋ ਖਾ ਹੀ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੂਰਖ ਕਹੀਦਾ ਹੈ ਗਵਾਰ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਕਲ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਹਾਰਾਜ ਦਾਤਾਰ ਹੈ, ਦਾਤਾਂ ਦੇ ਰਹਿਆ ਹੈ,

ਏਹੋ ਜੇਹੇ ਵੀ ਬੜੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁਖ, ਦੁਖ ਮਾਰ ਰਹਿਆ ਹੈ।

ਪਰ ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਏ ਵੀ ਤੇਰੀਆਂ ਦਾਤਾਂ ਹਨ। ਕਿਉਂ ? **ਦੁਖ ਦਾਰੂ ਸੁਖ ਰੋਗ ਭਇਆ (ਪੰਨਾ–੪੬੯)** ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਉਤੇ ਦੁਖ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਨਾਮ ਵਲ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਨਾਮ ਜਪਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਦੁਖ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੇ **ਇਹ ਭਿ ਦਾਤਿ ਤੇਰੀ ਦਾਤਾਰ ॥** ਹੇ ਦਾਤਾਰ, ਏਹ ਵੀ ਤੇਰੀ ਦਾਤਿ ਹੈ।

(ਅ) ਮਾਇਆ ਦੇ ਬੰਦੀ ਖਾਨੇ ਵਿਚੋਂ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਦੀ ਖਲਾਸੀ ਕਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ? ਜੇ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਭਾਣੇ (ਹੁਕਮ) ਅੰਦਰ ਹੋਵੇ। ਸਾਰਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ (ਰੱਬੀ ਬਾਣੀ) ਹੁਕਮ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਏਸ ਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਟੁਰੇਗਾ ਉਸ ਦੀ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਦੀ ਖਲਾਸੀ ਹੋ ਜਾਏਗੀ।

ਹੋਰ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਦੀ ਮਾਇਆ ਦੇ ਬੰਦੀ ਖਾਨੇ ਵਿਚੋਂ ਖਲਾਸੀ ਹੋ ਸਕੇ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਦਰਸਾਏ ਜਾਂਦੇ ਨੇ- ਜਪ, ਤਪ, ਸੰਜਮ, ਹਠ, ਨਿਗ੍ਰਹ, ਯੋਗ, ਸਿਧ, ਆਸਨ ਚਉਰਾਸੀ, ਤੀਰਥ, ਵਰਤ, ਸੁਚ, ਸੰਜਮ। ਇਹ ਸਾਧਨ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਮਾਇਆ ਦੇ ਬੰਦੀ ਖਾਨੇ ਵਿਚੋਂ ਸਵਤੰਤਰ (ਆਜਾਦ) ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਪਰ ਅਗਰ ਕੋਈ ਮੂਰਖ ਬਕਵਾਸੀ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਹੀਆ (ਦਲੇਰੀ, **courage**, ਸਾਹਸ) ਕਰੇ ਕਿ ਨਾ ਨਾ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਇਥੇ ਭੁਲੇਖਾ ਖਾ ਗਏ। ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਦੀ ਬੰਦਿ ਖਲਾਸੀ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਜਪ, ਤਪ, ਸੰਜਮ, ਹਠ, ਨਿਗ੍ਰਹ, ਪੁੰਨ, ਦਾਨ, ਤੀਰਥ, ਵਰਤ, ਸੁਚ, ਸੰਜਮ, ਇਸ਼ਨਾਨ ਆਦਿ ਨਾਲ।

ਹਜੂਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਫੁਰਮਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗੂ ਕਿ ਜਿੰਨੀਆਂ ਮੂੰਹ ਦੀਆਂ ਖਾਏਗਾ। ਮੂੰਹ ਦੀ ਖਾਏ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਮੁਹਾਵਰਾ ਹੈ, ਯਾਰ ਇਹ ਗਲ ਨਾ ਕਰੀ, ਮੂੰਹ ਦੀਆਂ ਖਾਏਗਾ। ਉਸ ਬਕਵਾਸੀ ਮੂਰਖ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਏਗਾ ਕਿ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਦੀ ਮਾਇਆ ਦੇ ਬੰਦੀ ਖਾਨੇ (ਕੈਦ ਖਾਨੇ ਵਿਚੋਂ ਖਲਾਸੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ)।

(ੲ) ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਪ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਆਪ ਹੀ ਦੇ ਰਹਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਟਾਂਵੇ ਟਾਂਵੇ ਆਖਦੇ ਹਨ।

ਹੇ ਨਾਨਕ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਪਨੀ ਸਿਫਤ ਸਲਾਹ (ਹਮਦੋਸਨਾ, ਗੁਣ ਗਾਉਣੇ) ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਡੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਨਾਮ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ, ਸਦਾ ਦਾਤਾ ਪਦ ਵਿਚ ਖੇਡੇਗਾ, ਮੰਗਤੇ ਪਦ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਖੇਡੇਗਾ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਰਤੀ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖੋਗੇ ਜੋ ਮੰਗਤੇ ਪਦ ਵਿਚ ਹੈ, ਫੌਰਨ **degree** ਦੇ ਦਿਉ, ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ, ਕਿ ਇਹ ਐਂਵੇ ਹੀ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾਮ ਦੀ ਕਣੀ ਨਹੀਂ। ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾਮ ਦੀ ਕਣੀ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉਹਦਾ ਲੱਛਣ ਕੀ ਹੈ ?

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਸੇ ਬੇਮੁਹਤਾਜੇ ॥

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਸੇ ਸਰਬ ਕੇ ਰਾਜੇ ॥ (ਪੰਨਾ–੨੬੩)

ਉਹ ਬੇ-ਮੁਹਤਾਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਾਤਾਂ ਦੇਂਦੇ ਹਨ, ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪ ਮੰਗਤੇ ਪਦ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਖੇਡਦੇ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਫੁਰਮਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਡੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕਦੀ ਮੰਗਦਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਦੇਂਦਾ ਹੈ)। ਤਾਂ ਤੇ ਅਸੀਂ ਸਦਾ ਹੀ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੀਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ, ਜਿਹੜੇ ਆਪਨੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਸੰਤ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਲੈਣ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਲੈਣ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਝਟ **degree** ਦੇ ਦਿਉ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਇਸ ਤੁਕ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ, ਕਿ ਇਥੇ **fraud** (ਫਰੇਬ, ਦਗਾ) ਹੈ, ਇਹ ਪੂਰਾ ਸੰਤ ਨਹੀਂ। ਕਿਉਂਕਿ **ਰਾਮ ਸੰਤ ਮਹਿ ਭੇਦ ਕਿਛ ਨਾਹੀ (ਪੰਨਾ–੨੦੮)**

ਅਸਲੀ ਸੰਤ ਤੇ ਰਾਮ ਵਿਚ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਸਲੀ ਸੰਤ ਰਾਮ ਰੂਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਦੇਣ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਵੇਖੋ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਉਤੇ ਨਿਰਨਾ ਕਰੋ। ਕਿ ਇਹ ਫੋਕਾ ਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਪਾਖੰਡ ਹੀ ਹੈ।

BAHUTA KARAM LIKHYA NA JAAYE.

WADDA DAATA TIL NA TAMAAYE.

KETEY MANGEH JODH APAAR.

KETIA GANAT NAHI VEECHAAR.

KETEY KHAPP TUTEH VEKAAR.

KETEY LEY LEY MUKAR PAAHEY.

KETEY MOORAKH KHAHI KHAHEY.

KETIA DOOKH BHOOKH SAD MAAR.

EH BHI DAAT TERI DAATAAR.

BAND KHALASI BHAANEY HOYE.

HORE AAKH NA SAKKEY KOYE.

JE KO KHAAYAK AAKHAN PAAHEY.

OH JAANEY JETIA MUHEY KHAYE.

AAPEY JAANEY AAPEY DEY.

AAKHEY SE BHI KEYEE KEY.

JIS NO BUKSEY SIFAT SAALAAH.

NANAK PAATSAHI PAATSAH.25.

TRANSLATION

(a) God's grace/bouties cannot be recorded/counted. He is a great gifter and has not even an iota of avrice. Does not require anything in return for his gifts. The multitudes of warriors, whose number cannot be counted, are begging from Him. Many pine away to extintion in wickedness. Many continuously obtain gifts from Him, and deny that they are receiving any gifts. Many foolish people devour His gifts and continue devouring. Good many endure distress, hunger and perpetual chastisment. Even these are your gifts O' Bestower. Why ? Distress becomes the medicine, becuase in distress one starts reciting God's Name. Comforts create misery as in comforts one forgets God's Name. So distress, hunger etc. are your gifts which reform an individual.

(b) The soul is liberated from the boundage of Maya (attachement to creation in one form or the other due to which one forgets God) by obeying the God's will/order. Gurbani i.e. God's Word is His order. Any one who would mould his practical life according ot God's Word (Gurbani) would obtain liberation from Maya. There is no other way to emancipation. All other ways such as repeating/reading scriptures, penance, efforts to control body organs or senses, difficult body postures, yoga, obtaining supernatural powers, eighty four body postures of yoga, ablutions at acepted holy places, fasting, cleaniness etc. etc., which are generally preached do not lead to emancipation of the soul. If any fool

dares to say that there is any other way out to get liberation from Maya, he shall know how many failures he has to face as all other methods mentioned above would not emancipate his soul.

(c) The Lord Himself knows and Himself gives but few are they who acknowledge God's gifts and say so. He , to whom the Lord grants praising and eulozing Him, is the king of kings O' Nanak. Any one who recites God's Name i.e. praises Him is always ready to give to others, and does not beg from others nor expects any thing from others. If you find some one in begging or expecting mode you can decide on the basis of Guru's word, that he is not a saint of the Lord. A saint's mode of life is explained by Satguru as "Those who remember God with love and affection, do not depend on or expect from others. Those who recite God's Name with love and affection, are like kings who give to other needy persons, and never expect or demand from others." The saints give gifts to others out of compassion. Those who claim to be saints, but beg on one pretext or the other, are not real saints. Saints are in unison with the Lord and are one with Him and hence never beg. The saints never beg, demand or expect from others but give to others. If some body claims to be a saint but has not got the above virtues, he is trying to play fraud with others.

ਅਮੁਲ ਗੁਣ ਅਮੁਲ ਵਾਪਾਰ ॥
ਅਮੁਲ ਵਾਪਾਰੀਏ ਅਮੁਲ ਭੰਡਾਰ ॥
ਅਮੁਲ ਆਵਹਿ ਅਮੁਲ ਲੈ ਜਾਹਿ ॥
ਅਮੁਲ ਭਾਇ ਅਮੁਲਾ ਸਮਾਹਿ ॥
ਅਮੁਲੁ ਧਰਮੁ ਅਮੁਲੁ ਦੀਬਾਣੁ ॥
ਅਮੁਲੁ ਤੁਲੁ ਅਮੁਲੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥
ਅਮੁਲੁ ਬਖਸੀਸ ਅਮੁਲੁ ਨੀਸਾਣੁ ॥
ਅਮੁਲੁ ਕਰਮੁ ਅਮੁਲੁ ਫੁਰਮਾਣੁ ॥
ਅਮੁਲੋ ਅਮੁਲੁ ਆਖਿਆ ਨ ਜਾਇ ॥
ਆਖਿ ਆਖਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
ਆਖਹਿ ਵੇਦ ਪਾਠ ਪੁਰਾਣ ॥
ਆਖਹਿ ਪੜੇ ਕਰਹਿ ਵਖਿਆਣ ॥
ਆਖਹਿ ਬਰਮੇ ਆਖਹਿ ਇੰਦ ॥
ਆਖਹਿ ਗੋਪੀ ਤੈ ਗੋਵਿੰਦ ॥
ਆਖਹਿ ਈਸਰ ਆਖਹਿ ਸਿਧ ॥
ਆਖਹਿ ਕੇਤੇ ਕੀਤੇ ਬੁਧ ॥
ਆਖਹਿ ਦਾਨਵ ਆਖਹਿ ਦੇਵ ॥
ਆਖਹਿ ਸੁਰਿ ਨਰ ਮੁਨਿ ਜਨ ਸੇਵ ॥

ਕੇਤੇ ਆਖਹਿ ਆਖਣਿ ਪਾਹਿ ॥

ਕੇਤੇ ਕਹਿ ਕਹਿ ਉਠਿ ਉਠਿ ਜਾਹਿ ॥

ਏਤੇ ਕੀਤੇ ਹੋਰਿ ਕਰੇਹਿ ॥

ਤਾ ਆਖਿ ਨ ਸਕਹਿ ਕੇਈ ਕੇਇ ॥

ਜੇਵਡੁ ਭਾਵੈ ਤੇਵਡੁ ਹੋਇ ॥

ਨਾਨਕ ਜਾਣੈ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥

ਜੇ ਕੋ ਆਖੈ ਬੋਲੁ ਵਿਗਾੜੁ ॥

ਤਾ ਲਿਖੀਐ ਸਿਰਿ ਗਾਵਾਰਾ ਗਾਵਾਰੁ ॥ ੨੬ ॥

ਅਰਥ :

(ਅ) ਹੁਣ ਹਜ਼ੂਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਿਫਤਿ ਦੇ ਵਿਚ ਆਂਦੇ ਹਨ। ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ, ਸਿਰਜਣਹਾਰ, ਪਾਲਣਹਾਰ, ਬਖਸ਼ਨਹਾਰ, ਦਾਤਾਰ ਪਿਤਾ ਆਪ ਦੇ ਗੁਣ ਅਮੁਲ (ਬੇਅੰਤ) ਹਨ, ਆਪ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਬੇਅੰਤ ਹਨ।

ਅਮੁਲ ਆਪ ਹੀ ਦੇ ਵਾਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ਤੇ ਅਮੁਲ ਹੀ ਆਪ ਦੇ ਭਰੇ ਹੋਏ ਭੰਡਾਰ ਹਨ।

ਅਮੁਲ ਹੀ ਨਾਮ ਦਾ ਸੌਦਾ ਖਰੀਦਨ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਮੁਲ ਹੀ ਇਸ ਸੌਦੇ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਮੁਲ ਐਸੇ ਹਨ ਜੋ ਆਪ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਬੇਅੰਤ, ਅਮੁਲ ਹਨ ਜੋ ਆਪ ਦੇ ਵਿਚ ਸਮਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਆਪ ਦਾ ਧਰਮ (ਨਿਯਮ, **law**) ਅਮੁਲ ਹੈ, ਆਪ ਦੀ ਕਚਿਹਰੀ ਦਾ ਦੀਬਾਣ (ਮਾਲਕ, ਨਿਆਇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ) ਵੀ ਅਮੁਲ ਹੈ।

ਅਮੁਲ ਹੀ ਆਪ ਦਾ ਤੋਲ (ਵੱਟੇ) ਹਨ, ਅਮੁਲ ਹੀ ਉਹ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਪਰਵਾਨ ਹਨ (ਆਪ ਦੇ ਵੱਟਿਆਂ ਤੇ ਤੁਲਦੇ ਹਨ)।

ਐਸੇ ਵੀ ਅਨੇਕ ਅਮੁਲ ਹਨ ਜਿਨਾਂ ਤੇ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਮੁਲ ਹੀ ਆਪ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ, ਅਮੁਲ ਹੀ ਆਪ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ (ਹੁਕਮ) ਹੈ।

(ਅ) ਆਪ ਕੀ ਹੋ ? ਹੇ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਆਪ ਬੇਅੰਤ ਹੋ, ਕੀਮਤਿ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋ, ਆਪ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁਲ (ਕੀਮਤਿ) ਨਹੀਂ। ਆਪ ਦਾ ਮੁਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਆਖ ਸਕਦਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਦੇ ਗੁਣ ਗਾਏ ਹਨ, ਉਹ ਗੁਣ ਗਾ ਕੇ ਆਪ ਵਿਚ ਸਮਾ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਆਪ ਦੀ ਅੰਤਤਾਈ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕੇ।

ਚੁਪ ਕਰ ਕੇ ਹੁਣ ਆਪ ਦੇ ਵਿਚ **merge** ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਕੌਣ ਕੌਣ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ ? ਵੇਦ, ਵੇਦਾਂ ਦੇ ਪਾਠ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਰਾਨ (ਅਠਾਰਾਂ ਪੁਰਾਨ) ਆਪ ਨੂੰ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ)।

ਬੜੇ ਬੜੇ ਪੜਾਕੂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਖਿਆਨ ਦਵਾਰਾ ਆਪ ਨੂੰ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੇ ਇੰਦ੍ਰ ਵਰਗੇ ਵੀ ਆਪ ਨੂੰ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ (ਗੋਵਿੰਦ) ਤੇ ਗੋਪੀਆਂ ਵੀ ਆਪ ਨੂੰ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਵੀ ਆਪ ਨੂੰ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਧ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਆ ਗਈਆ ਹਨ ਨਾਮ ਜਪ ਕੇ, ਉਹ ਵੀ ਆਪ ਨੂੰ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅਨੇਕ ਐਸੇ ਹਨ ਬੁਧ ਵਰਗੇ ਮਹਾਤਮਾ, ਜੋ ਆਪ ਨੂੰ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦੇਵਤੇ ਵੀ ਤੇ ਦਾਨਵ (ਰਾਖਸ਼ਸ਼) ਵੀ ਆਪ ਨੂੰ ਆਪ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ, ਆਪਨੀ ਬਿਰਤੀ ਅਨੁਸਾਰ।

ਬੜੇ ਬੜੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠ ਮੁਨੀ, ਬੜੇ ਬੜੇ ਸੇਵਕ ਆਪ ਨੂੰ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹੋਰ ਵੀ ਅਗਣਤ ਹਨ ਜੋ ਆਪ ਨੂੰ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ, ਐਸੇ ਵੀ ਅਗਣਤ ਹਨ ਜੋ ਆਪ ਨੂੰ ਆਖਣ ਤੇ ਲਗੇ ਹਨ)।

ਐਸੇ ਵੀ ਅਗਣਤ ਹਨ ਜੋ ਆਪ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕਹਿ ਕੇ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਆਪ ਦੀ ਅੰਤਤਾਈ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ।

ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਜੀ, ਜਿੰਨੇ ਆਪ ਨੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਇੰਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦੇਉ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਆਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਜੀ, ਕਿ ਆਪ ਕਿੰਨੇ ਵਡੇ ਹੋ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦਾ ਮੱਤ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ। ਜਿੰਨਾਂ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਉਨੇ ਵਡੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹੋ।

ਹੇ ਨਾਨਕ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਖ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਵਡਾ ਹੈ। ਕਿਉਂ ? ਅਸੀਂ ਅੰਤਕੀ ਜੀਵ ਹਾਂ, ਨਿਰੰਕਾਰ ਬੇਅੰਤ ਹੈ। ਬੇਅੰਤ ਦੀ ਬੇਅੰਤਤਾਈ ਦਾ ਅੰਤ, ਅੰਤਕੀ ਜੀਵ ਕਿਵੇਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਹੇ ਨਾਨਕ, ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿੰਨ ਵਡਾ ਹੈ।

ਜਿਹੜਾ ਇਹ ਦਮ ਗੱਜੇ ਮਾਰੇ ਕਿ ਮੈਂ ਸੰਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਣ ਲਿੱਤਾ ਏ ਉਸ ਰੱਬ ਨੂੰ, ਉਹ ਬੋਲ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਹ ਕੌਣ ਹੈ ? ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਨ ਕਿ ਐਸੇ ਦਮ ਗੱਜੇ ਮਾਰਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਖੋ ਗਾਵਾਰਾ ਦਾ ਗਾਵਾਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਮੂਰਖ ਹੈ।

AMUL GUN AMUL VAAPAAR.

AMUL VAAPAARIYE AMUL BHANDAAR.

AMUL AAVHEY AMUL LEY JAAHEY.

AMUL BHAAYE AMULA SAMAAHEY.

AMUL DHARAM AMUL DEEBAAN.

AMUL TUL AMUL PARVAAN.

AMUL BAKHSEES AMUL NEESAAN.

AMUL KARAM AMUL FURMAAN.

AMMULLO AMUL AAKHYA NA JAAYE.

AAKH AAKH RAHEY LIV LAAYE.

AAKHEY VED PAATH PURAAN.

AAKHEY PADEY KARHEY WAKHIYAAN.

AAKHEY BARME AAKHEY IND.

AAKHEY GOPI TE GOVIND.

AAKHEY ISAR AAKHEY SIDH.

AAKHEY KETEY KEETEY BUDH.

AAKHEY DANAV AAKHEY DEV.

AKHEY SUR NAR MUNI JAN SEV.

KETEY AAKHEY AAKHAN PAAHEY.

KETEY KEH KEH UTH UTH JAAHEY.

ETTEY KEETEY HORE KAREY.

TA AAKH NA SAKKEH KEYEE KEY.

JEVED BHAAVEY TEVAD HOYE.

NANAK JAANEY SAACHA SOYE.

JE KO AAKHEY BOLE VIGAAD.

TA LIKHIYE SIR GAAVAARA GAAVAAR.26.

TRANSLATION

(a) Satguru praises the Lord. Priceles are your merits/virtues O' Formless creator, sustainer, forgiving (garceful/merciful) gifter. Priceless is the trade of Your merits/virtues. Priceless are the dealers who deal in those virtues and priceless are Your treasures. Priceless are those who come to obtain Your virtues and priceless who obtain that. Priceless are those who love You and priceless who merge in You O' Lord. Priceless is Your divine law and priceless is Your court. Priceless are your weights/measures and priceless are those who are accepted as per those standards (weights/measures). Priceless are Your gifts/grace and priceless are those who obtain the mark of Yours grace/acceptance. Priceless is Your benevolence and priceless is Your order.

(b) Beyond price and invaluable Lord cannot be expressed and no body can measure Him or calculate His price. Those who sang Your praises they merged in You by singing Your praises, but could not find your limits/boundries, and remain merged in You. How many are praising You ? The reciters of the Vedas and Puranas (Hindu scriptures) proclaim You. The scholars recite Your Name, deliver discourses about You and Your creation. Brahamas (gods of creation), Indras (gods of rain) speak about You. Krishna (incarnation of Vishnu-god of sustenance) and his milk-maids speak of Your virtues. The Shivas (gods of death) and the miracle mongers speak about You. All the Budhas (who preach Budhism) created by You speak about You as well. The demons and the gods proclaim Thee. The demi god's, the men, the silent persons and those who serve You speak about Your virtues. Good many describe You and attempt to describe You. Many have tried to describe You and have departed from the world. You have created many (as counted above) and if you create many more even then they cannot describe even a few virtues of Thee. The Lord becomes as great as it pleases Him. O' Nanak His greatness that True Lord Himself knows. No body can describe Him as we are finite beings and He is infinite. A finite entity can never understand an infinite entity. If some prater says that he has understood God and can describe Him, then he should be considered to be the most foolish of the foolish.

ਸੋ ਦਰੁ ਕੇਹਾ ਸੋ ਘਰੁ ਕੇਹਾ
ਜਿਤੁ ਬਹਿ ਸਰਬ ਸਮਾਲੇ ॥
ਵਾਜੇ ਨਾਦ ਅਨੇਕ ਅਸੰਖਾ
ਕੇਤੇ ਵਾਵਣਹਾਰੇ ॥
ਕੇਤੇ ਰਾਗ ਪਰੀ ਸਿਉ ਕਹੀਅਨਿ
ਕੇਤੇ ਗਾਵਣਹਾਰੇ ॥
ਗਾਵਹਿ ਤੁਹਨੋ ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ
ਗਾਵੈ ਰਾਜਾ ਧਰਮੁ ਦੁਆਰੇ ॥
ਗਾਵਹਿ ਚਿਤੁ ਗੁਪਤੁ ਲਿਖਿ ਜਾਣਹਿ
ਲਿਖਿ ਲਿਖਿ ਧਰਮੁ ਵੀਚਾਰੇ ॥
ਗਾਵਹਿ ਈਸਰੁ ਬਰਮਾ ਦੇਵੀ
ਸੋਹਨਿ ਸਦਾ ਸਵਾਰੇ ॥
ਗਾਵਹਿ ਇੰਦ ਇਦਾਸਣਿ ਬੈਠੇ
ਦੇਵਤਿਆ ਦਰਿ ਨਾਲੇ ॥
ਗਾਵਹਿ ਸਿਧ ਸਮਾਧੀ ਅੰਦਰਿ
ਗਾਵਨਿ ਸਾਧ ਵਿਚਾਰੇ ॥
ਗਾਵਨਿ ਜਤੀ ਸਤੀ ਸੰਤੋਖੀ
ਗਾਵਹਿ ਵੀਰ ਕਰਾਰੇ ॥
ਗਾਵਨਿ ਪੰਡਿਤ ਪੜਨਿ ਰਖੀਸਰ
ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਵੇਦਾ ਨਾਲੇ ॥
ਗਾਵਹਿ ਮੋਹਣੀਆ ਮਨੁ ਮੋਹਨਿ
ਸੁਰਗਾ ਮਛ ਪਇਆਲੇ ॥
ਗਾਵਨਿ ਰਤਨ ਉਪਾਏ ਤੇਰੇ
ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨਾਲੇ ॥
ਗਾਵਹਿ ਜੋਧ ਮਹਾਬਲ ਸੂਰਾ
ਗਾਵਹਿ ਖਾਣੀ ਚਾਰੇ ॥
ਗਾਵਹਿ ਖੰਡ ਮੰਡਲ ਵਰਭੰਡਾ
ਕਰਿ ਕਰਿ ਰਖੇ ਧਾਰੇ ॥
ਸੇਈ ਤੁਧੁਨੋ ਗਾਵਹਿ ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵਨਿ
ਰਤੇ ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਰਸਾਲੇ ॥
ਹੋਰ ਕੇਤੇ ਗਾਵਨਿ ਸੇ ਮੈ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਨਿ
ਨਾਨਕੁ ਕਿਆ ਵੀਚਾਰੇ ॥

ਸੋਈ ਸੋਈ ਸਦਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ
ਸਾਚਾ ਸਾਚੀ ਨਾਈ ॥
ਹੈ ਭੀ ਹੋਸੀ ਜਾਇ ਨ ਜਾਸੀ
ਰਚਨਾ ਜਿਨਿ ਰਚਾਈ ॥
ਰੰਗੀ ਰੰਗੀ ਭਾਤੀ ਕਰਿ ਕਰਿ
ਜਿਨਸੀ ਮਾਇਆ ਜਿਨਿ ਉਪਾਈ ॥
ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਕੀਤਾ ਆਪਣਾ
ਜਿਵ ਤਿਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ॥
ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਕਰਸੀ
ਹੁਕਮੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਈ ॥
ਸੋ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਸਾਹਾ ਪਾਤਿਸਾਹਿਬੁ
ਨਾਨਕ ਰਹਣੁ ਰਜਾਈ ॥ ੨੭ ॥

ਅਰਥ :

(ੳ) ਸਿਫਤਿ ਦੇ ਵਿਚ ਹਜ਼ੂਰ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਹਜੂਰ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਨਿਰੰਕਾਰ, ਆਪ ਦਾ ਉਹ ਦਰ ਕੇਹਾ ਹੈ, ਆਪ ਦਾ ਉਹ ਘਰ ਕੇਹਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਬਹਿ ਕੇ ਆਪ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਨਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ।

ਇਥੇ ਪੰਜ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ, ਅਨੇਕ (ਬੇਗਿਨਤ) ਸ਼ਬਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਆਪ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਹਨ, ਇਹ ਆਪ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਹੀ ਗਿਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (ਇਹ ਲੋਕੀ ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇਂਦੇ ਹਨ-ਰਾਧਾ ਸਵਾਮੀ) ਉਥੇ ਪੰਜ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ, ਅਨੇਕ ਸ਼ਬਦ ਹਨ। ਜੋ ਲੋਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਥੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਸ਼ਬਦ ਵਜ ਰਹੇ ਹਨ, ਹਜੂਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ, ਅਨੇਕ ਸ਼ਬਦ ਵਜ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੇਤੇ ਤੇਰੇ ਵਜਾਵਣ ਵਾਲੇ ਕਿਹੜੇ ? ਸਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ! ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ, ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ, ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ।

ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਕਿੰਨੇ ਤੇਰੇ ਰਾਗ ਹਨ ਤੇ ਰਾਗਨੀਆਂ (ਰਾਗ ਦੀਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ) ਤੈਨੂੰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਇਕ ਗਾਵਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ, ਬੇਗਿਣਤ ਆਪ ਨੂੰ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ।

(ਅ) ਕੌਣ ਕੌਣ ? ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ, ਆਪ ਨੂੰ ਪਵਨ, ਪਾਣੀ ਤੇ ਅਗਨੀ ਗਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਧਰਮਰਾਜਾ ਵੀ ਆਪ ਦੇ ਦਵਾਰੇ ਤੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਾ ਰਹਿਆ ਹੈ। ਚਿਤਰ ਤੇ ਗੁਪਤ ਜੋ ਜੀਵ ਦੇ ਚੰਗੇ ਤੇ ਮਾੜੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ਤੈਨੂੰ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਧਰਮ ਰਾਜ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ, ਤੈਨੂੰ ਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਵ ਜੀ, ਬ੍ਰਹਮਾ, ਦੇਵੀਆਂ ਤੈਨੂੰ ਗਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਨਾਂ ਨੂੰ ਤੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਸਵਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਤੈਨੂੰ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਆਪ ਨੂੰ ਇੰਦ੍ਰ ਆਪਣੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਤੇ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਗਾ ਰਹਿਆ ਹੈ, ਦੇਵਤੇ ਤੇਰੇ ਦਰ ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬੜੇ ਬੜੇ ਸਿਧ ਸਮਾਧੀ ਅੰਦਰ ਵੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੂੰ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੜੇ ਬੜੇ ਸਾਧ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਤੇ ਪੂਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਨ ਕਰ ਲਇਆ ਹੈ), ਉਹ ਵੀ ਆਪ ਨੂੰ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬੜੇ ਬੜੇ ਜਤੀ, ਬੜੇ ਬੜੇ ਸਤੀ, ਬੜੇ ਬੜੇ ਸੰਤੋਖੀ, ਬੜੇ ਬੜੇ ਬਹਾਦੁਰ, ਆਪ ਨੂੰ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ।

ਬੜੇ ਬੜੇ ਪੰਡਿਤ, ਇੰਦ੍ਰਿਆਂ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਣ ਵਾਲੇ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਇੰਦ੍ਰਿਆਂ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਇਆ) ਉਹ ਵੀ ਆਪ ਨੂੰ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੁਗਾਂ ਜੁਗਾਂ ਤੋਂ ਤੈਨੂੰ ਵੇਦ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਮਨ ਨੂੰ ਮੋਹ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਆਪ ਨੂੰ ਗਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਸਵਰਗ ਦੇ, ਮੱਛ ਦੇ ਤੇ ਪਤਾਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਹੜੀਆਂ ਮੋਹਨੀਆਂ? ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਸੁਰਗਾਂ ਵਿਚ, ਪਾਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਔਰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਵਸਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੋਹ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਗਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਹੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ।

ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਇਹ ਤੇਰੇ ਨੌ ਰਤਨ, (ਜਿਹੜੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਨੂੰ ਰਿੜਕਨ ਤੇ ਨਿਕਲੇ ਹਨ) ਉਹ ਵੀ ਆਪ ਨੂੰ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅਠਾਠ ਤੀਰਥ ਆਪ ਨੂੰ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ।

ਬੜੇ ਬੜੇ ਜੋਧੇ, ਮਹਾਬਲੀ ਸੂਰਮੇ ਵੀ ਆਪ ਨੂੰ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਚਾਰੋ ਖਾਣੀਆਂ ਵੀ ਆਪ ਨੂੰ ਗਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ, ਖੰਡ (ਹਿੱਸੇ) ਮੰਡਲ (ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ) ਵਰਭੰਡਾ (ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਇਹ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਨਹੀਂ, ਕਰੋੜਾਂ ਬ੍ਰਹਮੰਡ) ਵੀ ਆਪ ਨੂੰ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਆਪ ਨੇ ਬਨਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਨ (**control**) ਵਿਚ ਰਖੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਹੋਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਉਹ ਤੈਨੂੰ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਤੈਨੂੰ ਭਾਉਣ। ਕੌਣ ? ਰਸ ਭਰਪੂਰ ਭਗਤ, ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਹੋ ਕੇ ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ)।

ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ, ਇਹ ਮੈਂ ਜਿੰਨੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਮੈਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਜਿਹੜੇ ਹਨ, ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਆਏ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ, ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ। ਨਾਨਕ ਕੀ ਵੀਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਆਪ ਦੀ। ਨਾਨਕ ਤਾਂ ਇਕ ਤੁੱਛ ਹਸਤੀ ਹੈ। ਨਾਨਕ ਦੀ ਤਾਂ ਇੰਨੀ ਕੀਮਤਿ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰੀ ਆਪ ਤੋਂ ਵਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

(ੲ) ਸਿਫਤਿ ਦੇ ਵਿਚ ਹਜ਼ੂਰ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਵੀ ਆਖਿਆ ਹੈ ਉਹੀ ਉਹੀ। ਨਾਂ ਕੀ ਰਖਦੇ ਨੇ ਨਿਰੰਕਾਰ (ਰੱਬ) ਜੀ ਦਾ, ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਉਹੀ ਉਹੀ। ਉਹੀ ਉਹੀ ਸਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਕੌਣ ? ਜਿਹੜਾ ਸਚਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਵਡਿਆਈ ਵੀ ਸੱਚੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਕੌਣ ਹੈ ? ਜਿਹੜਾ ਹੈ, ਭੀ, ਹੋਸੀ, ਜਾਇ ਨ ਜਾਸੀ। ਸਦਾ ਸਥਿਰ ਜੋ ਹੋਇਆ, ਸਤਿਨਾਮ ਜੋ ਹੋਇਆ। ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ, ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ, ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ।

ਕੈਸੀ ਰਚਨਾ ? ਰੰਗਾਂ ਰੰਗਾਂ ਦੀ, ਭਾਤਾਂ ਭਾਤਾਂ ਦੀ, ਜਿਨਸਾਂ ਜਿਨਸਾਂ ਦੀ, ਕਿਸਮਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਜਿਸ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ।

ਫਿਰ ਦੁਨੀਆਂ ਕਰਕੇ ਲਾਂਬੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਬੈਠਿਆ ਰੱਬ। ਆਪਣੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਨੂੰ ਆਪ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਕਰ ਰਹਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬਜ਼ੁਰਗੀ ਹੈ।

ਪਰ ਚੇਤੇ ਰਖੋ ਭਾਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਜੋ ਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹੀ ਹੋਸੀ। ਉਸ ਤੇ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਰੁਕ **cannot impose our will on Him. Him ? That Lord God.**

ਉਹ ਕੌਣ ਹੈ ? ਉਹ ਮੇਰਾ ਰੱਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੈ, **emperor of emperors, king of kings** ਹੈ, ਸ਼ਹਨਸ਼ਾਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਹਨਸ਼ਾਹ ਹੈ। ਕੌਣ ? ਮੇਰਾ ਰੱਬ। ਹੇ ਨਾਨਕ, ਉਸ ਦੀ ਰਜ਼ਾ (ਹੁਕਮ) ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਫਬਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਉਹ ਮੂੰਹ ਦੀਆਂ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਈਉ, ਤਾਂ ਤੇ ਰਜ਼ਾ ਵਿਚ ਰਹੀਏ, ਵੀਰੋ, ਰਹੋ ਰਜ਼ਾ ਵਿਚ।

SO DAR KEHA SO GHAR KEHA

JIT BEH SARAB SAMALEY.

WAAJEY NAAD ANEK ASANKHA

KETEY WAAWAN HAAREY.

KETE RAAG PARI SYO KAHIAN

KETE GAAVAN HAAREY.

GAAVHEY TUHNO POWN PANI BESANTAR

GAAVHEY RAAJAA DHARAM DUAREY.

GAAVHEY CHIT GUPAT LIKH JAANHEY

LIKH LIKH DHARAM VEECHAREY.

GAAVHEY ISAR BARHMA DEVI

SOHAN SADA SAVARREY

GAAVHEY IND IDAASAN BETHEY

DEWTIA DAR NAALEY.

GAAVHEY SIDH SAMADHI ANDAR

GAAVAN SADH VICHAAREY.

GAAVEN JATI SATI SANTOKHI

GAAVHEY VEER KARAAREY.

GAAVAN PANDAT PADAN RAKHISAR

JUGE JUGE VEDA NAALEY.

GAAVHEY MOHANIYA MAN MOHAN

SURGA MACH PAYALEY.

GAAVAN RATAN UPPAYE TERE

ATHSATH TEERATH NAALEY.

GAAVHEY JODH MAHABAL SOORA

GAAVHEY KHANI CHAAREY.

GAAVHEY KHAND MANDAL VARBHANDA

KAR KAR RAKHEY DHAREY.

SAEE TUDHNO GAAVHEY JO TUDH BHAAVAN

RATTEY TERE BHAGAT RASAALEY.

HOR KETEY GAAVAN SE MAI CHIT NA AAVAN

NANAK KYA VEECHAREY.

SOEE SOEE SADAA SACH SAHIB

SAACHAA SAACHI NAAYEE.

HAI BHI HOSSEE JAAYE NA JAASI

RACHNA JIN RACHAAYEE.

RANGI RANGI BHAATI KAR KAR

JINSI MAAYA JIN UPAAYEE.

KAR KAR VEKHEY KEETA AAPNA

JIV TIS DI WADIAYEE.

JO TIS BHAAVEY SOEE KARSI

HUKUM NA KARNA JAAYEE.

SO PAATSAHO SAHA PAATSAHIB

NANAK REHAN RAJAEE.27.

TRANSLATION

(a) Satguru praises the lord. Of what type/style is the masnsion and its gate, O' Lord, sitting wherein you are mainting all the creation. Countless muscial sound of various types resound in your court and countless are the origins of these sounds. (How many sounds are originating by the movement of air, water, earth, planetory bodies, fire, blood in vessels, brain, lungs, kidneys etc. etc. ? No body can ever cout these.) All these sounds are resounding in the Lord's presence, under His control and in His court. Satguru is rejecting the theorey that only five sounds (shabads) are emanating in His presence as claimed by Rahdasoamies and some other sects. Satguru says that countless sounds are emanating from innumberable sources and these cannot be counted. Good many measures (raag) with many consorts (ragnies) and good many ministrels (raagies) sing Your praises.

(b) Who are singing Your praises ? The air, water, fire, the righteous justicier sing Your praises at Your door. The recording angels (chitar and gupt) who know how to record actions, (good or bad) of individuals and on the basis of whose records the justicier adjudicates, sing Your praises. Shiva (god of death) Brahma (god of creation), goddesses and those adorned by you sing Your praises. Indra (god of rain) seated on his throne and the deities sing Your virtues at Your gate. The miracle-mongers, in their meditative mood and the saints in their contemplation, sing Your praises. The continent (who do not indulge in sex at all), those who give alms, contented individuals and deauntless warriors sing Your praises. The scholars, the persons who have control over their body organs and senses/desires and the readers of Vedas admire You and have been admiring You since ages. The captivating entities (She-seraphs) who beguile the heart in paradise, this world and nether-regions, admire and exalt You. The invaluable objects (found by deities on churning the ocean) created by You and sixty eight places of pilgrimage (of Hindus) admire You. The supermely mighty warriors, divine heroes and four sources of creation sing Your praises. The continents, worlds and solar systems, created, installed and coutrolled by You, sing Your praises. The saints who are pleasing to You and are steeped in Your bliss-impairing love chant Your glories. Many others, whom I cannot recollect in my mind admire and exalt You and Nanak cannot count all of them. What power have I to describe You and Your creation. I cannot even once be a sacrifice unto You.

(c) He, the Lord is ever eternal and ever-eternal is His greatness. He, who created the creation, is, was and shall also be. He shall not ever depart (even when creation is destroyed). He who has fashioned the world, and by diverse contrivances has created the creation of various colours and kinds. Having created the creation, He, as it pleases this honour, beholds his handiwork. What ever pleases

Him, He always does that. To Him no one can issue an order. He is the king emperor of kings. O' Nanak remain subject to His will i.e. obey His order. Those who do not obey His order (Gurbani) always suffer. So all should obey His order.

ਮੁੰਦਾ ਸੰਤੋਖੁ ਸਰਮੁ ਪਤੁ ਝੋਲੀ
ਧਿਆਨ ਕੀ ਕਰਹਿ ਬਿਭੂਤਿ ॥
ਖਿੰਥਾ ਕਾਲੁ ਕੁਆਰੀ ਕਾਇਆ
ਜੁਗਤਿ ਡੰਡਾ ਪਰਤੀਤਿ ॥
ਆਈ ਪੰਥੀ ਸਗਲ ਜਮਾਤੀ
ਮਨਿ ਜੀਤੈ ਜਗੁ ਜੀਤੁ ॥
ਆਦੇਸੁ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ ॥
ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ
ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸੁ ॥ ੨੮ ॥

ਅਰਥ :

ਸਿਫਤਿ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਜੋਗੀਆਂ ਵਲ ਆਂਦੇ ਹਨ। ਓ ਜੋਗੀਓ, ਕੀ ਮੁੰਦਰਾ ਪਾਂਦੇ ਹੋ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ, ਨਾ ਪਾਉ। ਕਾਹਦੀ ਮੁੰਦਰਾਂ ਪਾਉ ? ਸੰਤੋਖ ਦੀਆਂ ਮੁੰਦਰਾਂ ਪਾਉ। ਓਹ ਇਹ ਕੀ ਝੋਲੀ ਲੈ ਕੇ ਅਡਦੇ ਹੋ, ਸ੍ਰਮ ਕਰੋ (ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਖਾਉ), ਇਹ ਝੋਲੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਦੁਨੀਆਦਾਰਾ ਦੇ ਨਾ ਜਾਉ, ਦੁਨੀਆਂ ਤਾਂ ਛਡ ਕੇ ਆਏ ਹੋ ਤੁਸੀ। ਮੇਹਨਤ ਕਰਕੇ ਖਾਉ। ਇਹ ਕੀ ਬਿਭੂਤਾਂ ਲਾਂਦੇ ਹੋ। ਰੱਬ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਹਿਆ ਕਰੋ ਕਿ ਰੱਬ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਭੂਤ ਲਗਾਓ।

ਖਿੰਥਾਂ ਝੋਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੌਤ ਦਾ ਚੇਤਾ ਰਖੋ ਤੇ ਕਾਇਆ (ਸਰੀਰ) ਨੂੰ ਕੁਆਰੀ ਰਖੋ ਯਾਨਿ ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ, ਹੰਕਾਰ ਤੋ ਬਚਾਉ। ਬਸ ਏਹ ਬਨਾਉ ਖਿੰਥਾ। ਜੋਗੀ ਤਾਂ ਡੰਡਾ ਵੀ ਰਖਦੇ ਹਨ। ਹਜ਼ੂਰ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਇਹ ਡੰਡਾ ਕੀ ਰਖਦੇ ਹੋ, ਪਰਤੀਤ (ਸਿਦਕ) ਦਾ ਡੰਡਾ ਬਨਾਉ ਕਿ ਰੱਬ ਹੈ, ਉਸ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ। ਇਹ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੀ ਡੰਡਾਂ ਰੱਖਦੇ ਹੋ ?

ਬਾਰਾਂ ਪੰਥੀਆਂ ਹਨ ਜੋਗੀਆਂ ਦੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਪੰਥ ਆਈ ਪੰਥ ਹੈ। ਓ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉੱਤਮ (ਸ੍ਰੇਸਟ) ਸਮਝਦੇ ਹੋ, ਨਾ ਕਰੋ ਇਹ, ਸਭ ਨੂੰ ਇਕੋ ਜੇਹਾ ਜਾਣੋ (ਸਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਆਵੋ)। ਮਨ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲਉ ਤਾਂ ਜਗ ਜਿਤਿਆ ਜਾਏਗਾ।

ਆਦੇਸ ਜੋਗੀਆਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਅਰਥ ਹੈ ਨਮਸਕਾਰ, ਕਿ ਤੁਸੀ ਗੋਰਖ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤੇ ਮੈਂ ਕਿਹਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ?

ਜਿਹੜਾ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਰੂਪ, ਰੇਖ, ਰੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਰਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਹਤਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜੋ ਮਰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਗੋਰਖ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਹੋ (ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ)। ਜਿਹੜਾ ਮੇਰਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ, ਸਦਾ ਸਦਾ ਇਕੋ ਵੇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਜੰਮਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਮਰਦਾ ਹੈ।

ਨਾ ਉਹ ਮਰੈ ਨਾ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
ਨਾਨਕ ਸਦ ਹੀ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ–੧੧੭੪)

ਉਹ ਮੇਰਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

MUNDA SANTOKH SARAM PAT JHOLI
DHIAN KI KARHEY BIBHUT.
KHINTHA KAAL KUAAREE KAAYA
JUGAT DANDA PARTEET.
AAYEE PANTHI SAGAL JAMAATI
MANN JEETEY JAG JEET.
AADES TEESEY AADES.
AAD ANEEL ANAAD ANAAHAT
JUGE JUGE EKO VESE.28.

TRANSLATION

Satguru explains true life style to the jogies. Make contentment Your ear-rings, earn and eat, do not beg from others and don't keep the begging bowl and wallet. Don't besmear your body with ashes and make Lord's meditation your ashes. Wear the patched coat of remembering death and keeping your mind neat and clean from the thoughts of sex, wrath, avrice, attachment and pride so that your body remains chaste like that of a virgin and carry the staff of faith in God. Adopt this way of life. Just wearing a patched coat and carrying a staff to scare away dogs won't help. There are twelve sects of jogies one of which is a sect which is considered to be the highest. Satguru says, Make the brotherhood with all, the highest sect of the yogi's order i.e. treat every body as equal to you and if one controls the mind one conqures the world. Obeisance, my obeisance is to the Lord (and not to Gorakhnath, the head of yogic system). The Lord is primal, pure, sans begining, imperishable and remains the same in all ages. He has no form, shape or colour. He is unborn and never dies. "Neither he dies nor comes or goes. O' Nanak, He is ever eternal and all prevading."

ਭੁਗਤਿ ਗਿਆਨੁ ਦਇਆ ਭੰਡਾਰਣਿ
ਘਟਿ ਘਟਿ ਵਾਜਹਿ ਨਾਦ ॥
ਆਪਿ ਨਾਥੁ ਨਾਥੀ ਸਭ ਜਾ ਕੀ
ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਅਵਰਾ ਸਾਦ ॥
ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਦੁਇ ਕਾਰ ਚਲਾਵਹਿ
ਲੇਖੇ ਆਵਹਿ ਭਾਗ ॥
ਆਦੇਸੁ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ ॥
ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸੁ ॥੨੯॥

ਅਰਥ :

ਓ ਤੁਸੀਂ ਜਿਹੜੇ ਭੰਡਾਰੇ ਬਿਠਾ ਦੇਂਦੇ ਹੋ (ਭੰਡਾਰਾ ਕਰ ਕੇ)। ਖਾਨਾ (ਭੰਡਾਰਾ) ਕਿਹਨੂੰ ਬਨਾਉ ? ਗਿਆਨ ਦਾ। ਭੰਡਾਰਨ ਦਇਆ ਦੀ ਬਨਾਉ। ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਹਰ ਇਕ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਉਸਦਾ ਨਾਦ ਵਜ ਰਹਿਆ ਹੈ। ਨਾਦ ਯਾਨਿ ਰੁਮਕ ਰਹਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਹੜੀ, ਜੋ ਉਸਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਹਰ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ।

ਉਹ ਆਪ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਨਥੀ ਹੋਈ ਦੁਨੀਆ ਸਭ ਉਸ ਦੇ ਹਥ ਵਿਚ ਹੈ। ਓ ਜੋਗੀਓ, ਕੀ ਰਿਧੀਆਂ, ਸਿਧੀਆਂ, ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਹੋ। ਰਿਧੀਆਂ ਸਿਧੀਆਂ ਦਿਖਾਣਾ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਦਾ ਸਵਾਦ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਮ ਵਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾਏਗਾ। ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਧ ਸਿਧ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾਮ ਨਹੀਂ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰ, ਸੰਜੋਗ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ, ਵਿਜੋਗ ਉਸ ਤੋਂ ਵਿਛੜਨਾ, ਇਹ ਕਾਰ ਚਲਾ ਰਹਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਏ, ਉਹ ਨਾਮ ਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਗਏ। ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵਿਛੁੜ ਗਏ, ਉਹ ਜਨਮ ਮਰਨ (ਆਵਾਗਵਨ) ਵਿਚ ਪੈ ਗਏ। ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲ ਰਹਿਆ ਹੈ।

ਜੋ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੈ, ਨਿਰਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਢ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਮਰਦਾ ਨਹੀਂ ਤੇ ਜੁਗਾਂ ਜੁਗਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਰਸ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨਸਮਕਾਰ ਹੈ।

BHUGAT GIAN DAYA BHANDAARAN

GHAT GHAT VAAJEY NAAD.

AAP NAATH NAATHI SABH JA KI

RIDH SIDH AVRA SAAD.

SANJOG VIJOG DOYE KAAR CHALAVHEY

LEKHEY AAVHEY BHAAG.

AADES TISEY AADES

AAD ANEEL ANAAD ANAAHAT JUGE JUGE EKO VESE.29.

TRANSLATION

Make Divine knowledge your food and mercy your steward and listen to the divine music that beats in every heart. He Himself is supreme Lord who controls all. Riches and miracles are the relishes of other types and not of Naam. Do not get attached to them and meditate on Naam alone. Any body who indulges in performing miracles cannot obtain Naam i.e. cannot merge in Naam. His laws of union and seperation regulate the world's business and by destiny, according to one's account, one obtains his share. Those who unite with Him merge with Him and those who remain seperated from Him, remain in transmigration. Every one is getting his share as per his destiny. Obeisance my obeisance is to the Lord. The Lord is primal, pure, sansbegining, indestructible and remains the same in all the ages.

ਏਕਾ ਮਾਈ ਜੁਗਤਿ ਵਿਆਈ

ਤਿਨਿ ਚੇਲੇ ਪਰਵਾਣੁ ॥

ਇਕੁ ਸੰਸਾਰੀ ਇਕੁ ਭੰਡਾਰੀ ਇਕੁ ਲਾਏ ਦੀਬਾਣੁ ॥

ਜਿਵ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਵੈ

ਜਿਵ ਹੋਵੈ ਫੁਰਮਾਣੁ ॥

ਓਹੁ ਵੇਖੈ ਓਨਾ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵੈ

ਬਹੁਤਾ ਏਹੁ ਵਿਡਾਣੁ ॥

ਆਦੇਸੁ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ ॥

ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸੁ ॥੩੦॥

ਅਰਥ :

ਓ ਜੋਗੀਉ, ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਕ ਮਾਈ ਜੁਗਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਈ ਗਈ (ਸੂ ਪਈ, ਪ੍ਰਸੂਤ ਹੋ ਗਈ) ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਉਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਚੇਲੇ ਹੋ ਗਏ -ਇਕ ਬ੍ਰਹਮਾ, ਇਕ ਵਿਸ਼ਸ਼ ਤੇ ਇਕ ਮਹੇਸ਼। ਓ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ। ਤੁਸੀਂ ਆਖਦੇ ਹੋ, ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਹਮਤ ਨਹੀਂ। ਮੇਰੇ ਇਕ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੀ ਰਚਨਾ ਦੀ ਕਾਰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਹ ਤਾਂ ਭਾਈ ਦੁਨੀਆਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਰਹਿਆ ਹੈ ਪਰ ਦੁਨੀਆਦਾਰ ਉਹਨੂੰ ਵੇਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਅਚਰਜ ਏਹੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਵੇਖ ਰਹਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਵੇਖਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

ਉਸ ਅਸਚਰਜ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੈ, ਨਿਰਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਢ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਮਰਦਾ ਨਹੀਂ ਤੇ ਜੁਗਾਂ ਜੁਗਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਰਸ ਹੈ।

EKAA MAAYEE JUGAT VIAEE

TIN CHELEY PARVAAN.

IK SANSAARI IK BHANDAARI IK LAAYE DEEBAAN.

JIV TIS BHAAVEY TIVEY CHALAVEY

JIV HOVEY FURMAAN.

OH VEEKHEY ONA NADAR NA AAVEY

BAHUTA EH VIDAAN.

AADES TISEY AADES.

AAD ANEEL ANAAD ANAAHAT JUGE JUGE EKO VESE.30.

TRANSLATION

O' jogies You say that unique mother got pregnant and gave birth to three sons. One of her sons is god of creation (Brahma), one, god of sustenance (Vishnu) and one, god of death (Shiva). I do not accept this theory and disagree with you o' jogies. As it pleases my Lord, He makes all the creation and creatures walk/do things under His order. He beholds all of them (creation and creatures) but they see

him not. This is the greatest wonder. Obeisance, my obeisance is to that Lord. The Lord is primal, pure, sans begining, indestructible and remains the same in all the ages.

ਆਸਣੁ ਲੋਇ ਲੋਇ ਭੰਡਾਰ ॥
ਜੋ ਕਿਛੁ ਪਾਇਆ ਸੁ ਏਕਾ ਵਾਰ ॥
ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ॥
ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਕੀ ਸਾਚੀ ਕਾਰ ॥
ਆਦੇਸੁ ਤਿਸੈ ਆਦੇਸੁ ॥
ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਅਨਾਹਤਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੋ ਵੇਸੁ ॥੩੧॥

ਅਰਥ :

ਜੋਗੀਓ, ਮੇਰਾ ਮੱਤ ਕੀ ਹੈ ? ਉਸ ਦਾ ਆਸਣ ਤੇ ਭੰਡਾਰ ਹਰ ਇਕ ਲੋਕ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ।

ਜੋ ਕੁਛ ਵੀ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਇਕੋ ਵਾਰ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਾਲਨ ਵਾਲਾ ਵਖਰਾ, ਬਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਖਰਾ, ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਵਖਰਾ ਹੈ।

ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਮੱਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਆਪ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਕਰ ਰਹਿਆ ਹੈ।

ਉਸ ਸੱਚੇ ਦੀ ਸੱਚੀ ਕਾਰ ਹੈ।

ਉਸ ਸੱਚੇ, ਸੱਚੀ ਕਾਰ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੈ, ਨਿਰਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁਢ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਮਰਦਾ ਨਹੀਂ ਤੇ ਜੁਗਾਂ ਜੁਗਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਰਸ ਹੈ।

AASAN LOYE LOYE BHANDAAR.
JO KICH PAAYA SO EKA VAAR.
KAR KAR VEKHEY SIRJANHAAR.
NANAK SACHEY KI SAACHI KAAR.
AADES TISEY AADES.
AAD ANEEL ANAAD ANAAHAT JUGE JUGE EKO VESE.31.

TRANSLATION

O' jogies the Lord's store houses are in all the worlds. What ever was put into them, was put once for all times. Having created the creation the Creator is beholding it. O' Nanak true is the work of the True Lord. I do not believe that there is one creator, one sustainer and one destroyer and they act independently/seperately. There is only one Lord who Himself, having created the creation, is beholding it. Obeisance, my Obeisance is to that Lord. The Lord is primal, pure, sans begining, impersishable and remains the same in all the ages.

ਇਕ ਦੂ ਜੀਭੌ ਲਖ ਹੋਹਿ

ਲਖ ਹੋਵਹਿ ਲਖ ਵੀਸ ॥

ਲਖੁ ਲਖੁ ਗੇੜਾ ਆਖੀਅਹਿ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਜਗਦੀਸ ॥

ਏਤੁ ਰਾਹਿ ਪਤਿ ਪਵੜੀਆ ਚੜੀਐ ਹੋਇ ਇਕੀਸ ॥

ਸੁਣਿ ਗਲਾ ਆਕਾਸ ਕੀ ਕੀਟਾ ਆਈ ਰੀਸ ॥

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਪਾਈਐ ਕੂੜੀ ਕੂੜੈ ਠੀਸ ॥ ੩੨ ॥

ਅਰਥ :

(ੳ) ਹੁਣ ਮਜ਼ਮੂਨ ਬਦਲਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਜੀਭ ਤੋਂ ਲਖ ਜੀਭ ਹੋ ਜਾਣ। ਲਖ ਜੀਭਾਂ ਲਖ ਵੀਸ ਹੋ ਜਾਣ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੀਭਾਂ ਨਾਲ ਲਖ ਲਖ ਵਾਰੀ ਗੇੜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਰੰਤਰ ਉਹਦਾ ਨਾਮ ਜਪੀਏ। ਕਿਸ ਦਾ ? ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਹੈ, ਨਾਮ ਹੈ, ਔਰ ਜਗਤ ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਹੈ। ਉਸ ਜਗਦੀਸ਼ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਜਪੀਏ।

ਓ ਜੋਗੀਓ, ਉਹ ਇਹ ਰਾਹ ਹੈ। ਪਤੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਪੌੜੀਆਂ ਇਹ ਹਨ। ਇਸ ਰਾਹ ਤੇ ਸਿਰਮਨ ਕਰੋ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸੁੰਨ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾ ਬੈਠੇ ਹੋ ? ਇਸ ਰਾਹ ਤੇ ਹਨ ਪਤੀ ਤਕ ਅਪੜਨ ਦੀਆਂ ਪਉੜੀਆਂ, ਜੋ ਚੜ ਕੇ ਈਸ਼ਵਰ ਨਾਲ ਇਕ ਮਿਕ ਹੋਈਦਾ ਹੈ।

(ਅ) ਪਰ ਜੋਗੀਓ, ਏਹੇ ਜੇਹੀਆਂ ਆਕਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਕੀੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੀਸ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਤੁਰੀਏ। ਪਰ ਉਹ ਤੁਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਜਦ ਤਕ ਕਿ ਇਹ ਸਿਮਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ।

ਹੇ ਨਾਨਕ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪਾਈਦਾ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਤਾਂ ਝੂਠਿਆਂ ਦੀਆਂ ਝੂਠੀਆਂ ਗੱਪਾ ਹੀ ਹਨ।

IK DOO JEEBHO LAKH HOHEY

LAKH HOVAHEY LAKH VEES.

LAKH LAKH GEDA AAKHIYE EK NAAM JAGDEES.

EIT RAAH PATT PAVARIA CHADIYE HOYE IKEES.

SUN GALLA AAKAS KEE KEETA AAYEE REES.

NANAK NADRI PAAEEAE KOODI KOODEY THEES.32.

TRANSLATION

(a) The subject changes. From one tongue let my tongues become a lakh and those hundred thousands tongues become twenty lacs each. With each tongue, lacs over lacs of times I would repeat the Name of the world's Lord. In this way of the Lord, there are steps, by ascending which, one would unite with the Lord i.e. merge with the Lord. Repeat the Lord's Name with love and affection like this, as training the mind to remain in vaccum (without thought wave) is not useful. The mind must think of the Lord always with love and affection. This is the way to merge with Him.

(b) By hearing celestial things even worms i.e. the vile wish to emulate but they cannot walk on this way unless they adopt the method of remembering the Lord with love and affection continuously. O' Nanak by His grace God is obtained and false is the boasting of the false (who claim to be His devouts due to self effort).

ਆਖਣਿ ਜੋਰੁ ਚੁਪੈ ਨਹ ਜੋਰੁ ॥
ਜੋਰੁ ਨ ਮੰਗਣਿ ਦੇਣਿ ਨ ਜੋਰੁ ॥
ਜੋਰੁ ਨ ਜੀਵਣਿ ਮਰਣਿ ਨਹ ਜੋਰੁ ॥
ਜੋਰੁ ਨ ਰਾਜਿ ਮਾਲਿ ਮਨਿ ਸੋਰੁ ॥
ਜੋਰੁ ਨ ਸੁਰਤੀ ਗਿਆਨਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥
ਜੋਰੁ ਨ ਜੁਗਤੀ ਛੁਟੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥
ਜਿਸੁ ਹਥਿ ਜੋਰੁ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਸੋਇ ॥
ਨਾਨਕ ਉਤਮੁ ਨੀਚੁ ਨ ਕੋਇ ॥ ੩੩ ॥

ਅਰਥ :

ਫਿਰ ਹਜ਼ੂਰ ਮਜ਼ਮੂਨ ਬਦਲਦੇ ਹਨ। ਆਖਣਿ ਵਿਚ ਜੋਰ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ। ਚੁਪ ਰਹਿਣ ਵਿਚ ਵੀ ਜੋਰ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ ਇਨਸਾਨ ਦਾ।

ਮੰਗਣ ਵਿਚ ਜੋਰ ਨਹੀਂ, ਦੇਣ ਵਿਚ ਵੀ ਜੋਰ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ ਇਨਸਾਨ ਦਾ।

ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਤੇ ਮਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਜੋਰ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ।

ਰਾਜ ਲੈਣ ਵਿਚ ਵੀ ਜੋਰ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ, ਜਿਸ ਲਈ ਕਿ ਮਨ ਵਿਚ ਸਦਾ ਜ਼ੋਰ ਪਇਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਬਣ ਜਾਵਾਂ ਰਾਜਾ।

ਸੁਰਤੀਆਂ ਜੋੜਨ ਵਿਚ, ਗਿਆਨ ਤੇ ਵੀਚਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਜੋਰ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ ਭਾਈਓ, ਜੋਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਇਹ ਮਿਲਦੀਆਂ।

ਜੋਰ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ (ਮਾਇਆ) ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਛੁਟੀਂਦਾ ਜੀਵ।

ਜਿਸ ਦੇ ਹਥ ਵਿਚ ਇਹ ਜੋਰ ਹੈ, ਉਹੀ ਕਰ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਰਹਿਆ ਹੈ।

ਨਾ ਕੋਈ ਨੀਵਾਂ ਹੈ, ਨਾ ਕੋਈ ਉੱਤਮ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਮੱਤ ਹੈ, ਜੋਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੰਮ ਬਣਦਾ, ਜੋਰ ਨਾਲ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਜਪਿਆ ਜਾਂਦਾ।

AAKHAN JORE CHUPPEY NEH JORE.
JORE NA MANGAN DEN NA JORE.
JORE NA JEEVAN MARAN NA JORE.
JORE NA RAAJ MAAL MAN SORE.
JORE NA SURTI GIAN VEECHAAR.
JORE NA JUGTI CHUTEY SANSAAR.
JIS HATH JORE KAR VEKHEY SOYE.
NANAK UTTAM NEECH NA KOYE.33.

TRANSLATION

The subject changes. One has no powers to speak and no power to remain silent. One has no power to beg and no power to give. One has no power to live and no strength to die. One has no strength to acquire an empire and wealth which stir up commotions in the mind. One has no power to meditate on the Lord, gain understanding of divine knowledge and to obtain divine knowledge. One has no power to find the way to escape from worldly attachements (Maya). The Lord in whose hands

the power to do every thing is, He is beholding His creation. By one's own strenght, O' Nanak none can be good or bad. One cannot obtain results by his own strength and cannot recite Naam with self effort. His help/grace is an essential element in this.

ਰਾਤੀ ਰੁਤੀ ਥਿਤੀ ਵਾਰ ॥
ਪਵਣ ਪਾਣੀ ਅਗਨੀ ਪਾਤਾਲ ॥
ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਧਰਤੀ ਥਾਪਿ ਰਖੀ ਧਰਮ ਸਾਲ ॥
ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਜੀਅ ਜੁਗਤਿ ਕੇ ਰੰਗ ॥
ਤਿਨ ਕੇ ਨਾਮ ਅਨੇਕ ਅਨੰਤ ॥
ਕਰਮੀ ਕਰਮੀ ਹੋਇ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ਸਚਾ ਆਪਿ ਸਚਾ ਦਰਬਾਰੁ ॥
ਤਿਥੈ ਸੋਹਨਿ ਪੰਚ ਪਰਵਾਣੁ ॥
ਨਦਰੀ ਕਰਮਿ ਪਵੈ ਨੀਸਾਣੁ ॥
ਕਚ ਪਕਾਈ ਓਥੈ ਪਾਇ ॥
ਨਾਨਕ ਗਇਆ ਜਾਪੈ ਜਾਇ ॥ ੩੪ ॥

ਅਰਥ :

ਹੁਣ ਮਹਾਰਾਜ ਖੰਡਾਂ ਵਿਚ ਆ ਗਏ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੰਡ ਹਨ, ਰਾਤ ਦਿਨ ਹੈ, ਤਰ੍ਹਗ ਤਖਤਵਕਠ ਹੈ। ਥਿਤਾਂ, ਵਾਰ ਹਨ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਵਨ ਵੀ ਹੈ, ਪਾਣੀ ਵੀ ਹੈ, ਪਾਤਾਲ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਅਗਨੀ (**electricity**) ਵੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਧਰਤੀ ਧਰਮ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਹਨ। ਵਖਰੇ ਵਖਰੇ ਰੰਗਾਂ ਵਾਲੇ। ਬੇਅੰਤ ਨਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਜੀਵ ਜਿਹੜੇ ਕਰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਾਂ ਤੇ ਧਰਮਰਾਜ ਵੀਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਪ ਸੱਚਾ ਹੈ, ਉਹਦਾ ਦਰਬਾਰ ਵੀ ਸੱਚਾ ਹੈ।

ਤਿੱਥੈ, ਇੱਥੇ ਨਹੀ (ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਨਹੀਂ) ਕਿਤੇ ਹੋਰ (ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਥਾਂ)। ਉਥੇ ਸੋਹੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਪੰਚ (ਜਿਨਾਂ ਨੇ ਚਾਰ ਮੰਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤੇ ਚਾਰ ਸੁਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪਉੜੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਘਟਾਇਆ ਹੈ)। ਤਿਥੇ ਨਾਮ ਰਸੀਏ ਸੋਂਹਦੇ ਹਨ।

ਉਸ ਨਦਰ ਵਾਲੇ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਂ ਭਾਈ, ਇਹ ਨਾਮ ਜਪ ਕੇ ਆਏ ਹਨ। ਕਬੂਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਹੇ ਨਾਨਕ, ਕੱਚਿਆਂ ਤੇ ਪੱਕਿਆਂ ਦਾ ਉਥੇ ਪਤਾ ਲਗੂ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਕੱਚੇ ਹਨ ਤੇ ਕਿਹੜੇ ਪੱਕੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਚੁੰਚ ਗਿਆਨੀ ਇਥੇ ਪੱਕੇ ਬੱਣੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ ਕੱਚੇ। ਜਿਹੜੇ ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ਉਹ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਪੱਕੇ।

ਹੇ ਨਾਨਕ, ਇਹ ਗੱਲ ਅੱਗੇ ਜਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗੇਗੀ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਕਾਹਦਾ ਪੁੰਨ ਤੇ ਪਾਪ। ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਮਿੱਠਾ, ਅਗਲਾ ਕਿੰਨੇ ਡਿੱਠਾ। ਹੁਣ ਤੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਚੁਪ ਕਰ ਜਾਈਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਦੇਂਦੇਂ ਹਨ।

RAATI RUTI THITTI VAAR.

PAWAN PAANI AGNI PAATAAL.

TIS VICH DHARTI THAP RAKHHI DHARAM SAAL.

TIS VICH JEE JUGAT KEY RANG.

TIN KEY NAAM ANEK ANANT.

KARMI KARMI HOYE VEECHAAR.

SACHAA AAP SACHAA DARBAAR.

TITHEY SOHAN PANCH PARVAAN.

NADRI KARAM PAVEY NISAAN.

KACH PAKAYEE UTHEY PAAYE.

NANAK GAYA JAAPEY JAAYE.34.

TRANSLATION

Satguru explains creation. God created nights, seasons, lunar days, week days, wind, water, fire and nether lands. In the midest of these He established earth as a transitory home for individuals, for Lord's meditation. There in He placed beings of various types and colours. Many and countless are thier names. They are judged (by the Justicier) according to thier deeds and actions done by them in this world. The Lord Himself is true and true is His court. It means complete justice is being dispensed to all creatures. There (not here on this earth but where the souls go after completing their journey of life) the accepted saints, who have lived their lives as per the four stanzas of hearing and four stanzas of obeying - look graceful and the mark of the grace of the merciful Master is stamped on them. The bad ones and good ones are assayed there in His court and decisions are taken on the basis of their deeds and actions done in this wolrd and there who are approved as good ones, who had obyed God's Word, obtain the mark of grace of the merciful Lord. O' Nanak on arrival at that place these facts shall be seen by everyone. Those who just appear/show to otheres that they are good ones, but are actually not good will not be approved there and the devouts shall get honour there. Those who say this is the best place to enjoy as per ones desires and the next world has not been seen by any one, shall have to repent.

ਧਰਮ ਖੰਡ ਕਾ ਏਹੋ ਧਰਮੁ ॥

ਗਿਆਨ ਖੰਡ ਕਾ ਆਖਹੁ ਕਰਮੁ ॥

ਕੇਤੇ ਪਵਣ ਪਾਣੀ ਵੈਸੰਤਰ

ਕੇਤੇ ਕਾਨ ਮਹੇਸ ॥

ਕੇਤੇ ਬਰਮੇ ਘਾੜਤਿ ਘੜੀਅਹਿ

ਰੂਪ ਰੰਗ ਕੇ ਵੇਸ ॥

ਕੇਤੀਆ ਕਰਮ ਭੂਮੀ ਮੇਰ ਕੇਤੇ

ਕੇਤੇ ਧੂ ਉਪਦੇਸ ॥

ਕੇਤੇ ਇੰਦ ਚੰਦ ਸੂਰ ਕੇਤੇ

ਕੇਤੇ ਮੰਡਲ ਦੇਸ ॥

ਕੇਤੇ ਸਿਧ ਬੁਧ ਨਾਥ ਕੇਤੇ

ਕੇਤੇ ਦੇਵੀ ਵੇਸ ॥

ਕੇਤੇ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਮੁਨਿ ਕੇਤੇ

ਕੇਤੇ ਰਤਨ ਸਮੁੰਦ ॥

ਕੇਤੀਆ ਖਾਣੀ ਕੇਤੀਆ ਬਾਣੀ ਕੇਤੇ ਪਾਤ ਨਰਿੰਦ ॥

ਕੇਤੀਆ ਸੁਰਤੀ ਸੇਵਕ ਕੇਤੇ ਨਾਨਕ ਅੰਤੁ ਨ ਅੰਤੁ ॥ ੩੫ ॥

ਅਰਥ :

ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਧਰਮ ਖੰਡ ਦਾ ਮੈਂ ਦਸ ਦਿਤਾ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਗਿਆਨ ਖੰਡ ਦਾ ਕਰਮ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਕਰਮ ਹੈ ?

ਗਿਆਨ ਖੰਡ ਵਿਚ ਇਕ ਨਹੀਂ, ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਪਵਨ, ਪਾਣੀ, ਬੈਸੰਤਰ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੇ ਮਹੇਸ਼ (ਸ਼ਿਵ ਜੀ) ਹਨ ? ਕਿੰਨੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂ, ਕਿੰਨੇ ਰੰਗਾਂ, ਰੂਪਾਂ ਪਹਿਰਾਵਿਆਂ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ ? ਕਿੰਨੀਆਂ ਹਨ ਕਰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਧਰਤੀਆਂ, ਕਿੰਨੇ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਹਨ ਧ੍ਰੂ ਤਾਰੇ ? ਕਿੰਨੇ ਹਨ ਇੰਦਰ, ਚੰਦਰਮਾ, ਸੂਰਜ, ਮੰਡਲ ਤੇ ਦੇਸ਼ ? ਕਿੰਨੇ ਹਨ ਸਿਧ, ਬੁੱਧ, ਵਡੇ ਸਿਧ ਤੇ ਦੇਵੀਆਂ ? ਕਿੰਨੇ ਹਨ ਦੇਵਤੇ, ਰਾਕਸ਼, ਮੁਨੀ ਤੇ ਰਤਨ ? ਕਿੰਨੀਆਂ ਹਨ ਖਾਣੀਆਂ, ਬੋਲੀਆਂ ਕਿੰਨੇ ਹਨ ਖਾਨਦਾਨ ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ? ਕਿੰਨੀਆਂ ਹਨ ਸੁਰਤਾਂ ਤੇ ਸੇਵਕ? ਹੇ ਨਾਨਕ, ਇਹਨਾਂ ਸਭ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਦਮ ਨਹੀਂ ਭਰਿਆ, ਕਿੰਨੇ ਸੂਰਜ, ਸ਼ਿਵ ਜੀ, ਖੰਡ, ਮੰਡਲ, ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਹਨ। ਉਥੇ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ, ਬੇਅੰਤ ਹਨ।

DHARAM KHAND KA EHO DHARAM.

GIAN KHAND KA AAKHO KARAM.

KETEY PAWAN PAANI VAISANTAR

KETEY KAAN MAHES.

KETEY BARME GHADAT GHADIYE

ROOP RANG KE VES.

KETIA KARAM BHOOMI MER KETEY

KETEY DHOO UPDES.

KETEY IND CHAND SOOR KETEY

KETEY MANDAL DES.

KETEY SIDH BUDH NATH KETEY

KETEY DEVI VES.

KETEY DEV DAANAV MUN KETEY

KETEY RATAN SAMUND.

KETIA KHAANI KETIA BAANI KETEY PAAT NARIND.

KETIA SURTI SEWAK KETEY NANAK ANT NA ANT.35.

TRANSLATION

The aforesaid is the law of Dharam khand (the place for living according to guru's word and resluts there of) as have been explained above. Now I describe the doings of the realm of Gyan (knowledge). How many are winds, waters, fire and how many Kirhnas and Shivas (Hindu gods) ? How many are Brahmas (Hindu god) who are fashioning forms, beauties, colours and raiments ? How many are the earths and the mountains for doing various deeds and how many are north stars to indicate directions ? How many are Indras (Hindu god), moons, suns and how many are universes and countries ? How many are proficients (miracle-mongers) Gutam Budhas, great jogies and the forms of goddesses ? How many are the dieties, demons, silent sages, and how many are the jewels and oceans ? How many are the systems of production, the languages and how many are the dynasties and the kings ? How many are the men of divine knowledge, and the devout servents of God ? O' Nanak all of them are countless and there is not limit to His bounds and His creation. Satguru does not claim that he can count them or knows the limits of His creation.

ਗਿਆਨ ਖੰਡ ਮਹਿ ਗਿਆਨੁ ਪਰਚੰਡੁ ॥

ਤਿਥੈ ਨਾਦ ਬਿਨੋਦ ਕੋਡ ਅਨੰਦੁ ॥

ਸਰਮ ਖੰਡ ਕੀ ਬਾਣੀ ਰੂਪੁ ॥

ਤਿਥੈ ਘਾੜਤਿ ਘੜੀਐ ਬਹੁਤੁ ਅਨੂਪੁ ॥

ਤਾ ਕੀਆ ਗਲਾ ਕਥੀਆ ਨਾ ਜਾਹਿ ॥

ਜੇ ਕੋ ਕਹੈ ਪਿਛੈ ਪਛੁਤਾਇ ॥

ਤਿਥੈ ਘੜੀਐ ਸੁਰਤਿ ਮਤਿ ਮਨਿ ਬੁਧਿ ॥

ਤਿਥੈ ਘੜੀਐ ਸੁਰਾ ਸਿਧਾ ਕੀ ਸੁਧਿ ॥ ੩੬ ॥

ਅਰਥ :

ਗਿਆਨ ਖੰਡ (ਹਿੱਸਾ, ਦਰਜਾ, ਆਤਮਿਕ, ਉਨਤੀ ਦਾ ਦਰਜਾ) ਵਿਚ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭੁਲੇਖਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ।

ਕਰੋੜਾਂ ਅਰਬਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਹਨ ਉਥੇ, ਕਰੋੜਾਂ ਪਵਨ, ਬੈਸੰਤਰ, ਕਰੋੜਾਂ ਹਨ।

ਉਸ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਵਿਚ, ਜਿਹੜਾ ਨਾਮ ਰਸੀਆ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇ, ਸਦਾ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਨੰਦ, ਹੁਲਾਸ ਐਸਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰੋੜਾ ਤਮਾਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਉਸ ਅਨੰਦ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ।

ਤੀਸਰਾ ਦਰਜਾ ਸ਼੍ਰਮ (ਮੇਹਨਤ) ਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਆਦਮੀ ਮੇਹਨਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਜ਼ੂਰ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਮੈਂ ਸ਼੍ਰਮ ਖੰਡ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਰੂਪ ਵਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ (ਪਰਗਟ ਕਰ ਰਹਿਆ ਹਾਂ)।

ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਵਿਚ ਅਨੂਪਮ (ਬੇ-ਨਜ਼ੀਰ) ਘਾੜਤ ਘੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਹਦੀ ?

ਸੁਰਤ (ਸੋਝੀ) ਦੀ, ਮੱਤ (ਗੁਰਮਤਿ) ਦੀ ਮਨ ਵਿਚ ਬੁਧੀ (ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਬੁਧੀ) ਦੀ, ਇਹ ਤਿੰਨ ਚੀਜਾਂ ਦੀ ਘਾੜਤ ਘੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਾਲੀ ਸੋਝੀ ਹੈ, ਉਹ ਘੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

GIAN KHAND MEH GIAN PARCHAND.

TITHEY NAAD BINOD KOD ANAND.

SARAM KHAND KEE BAANI ROOP.

TITHEY GHAADAT GHADIYE BAHUT ANOOP.

TA KEEYA GALLA KATHIYAA NAA JAAHEY.

JE KO KAHEY PICHEY PACHHOTAAEY.

TITHEY GHADIYE SURAT MATT MANN BUDH.

TITHEY GHADIYE SURA SIDHA KI SUDH.36.

TRANSLATION

In the domain of knowledge the divine deliberation is greatly resplendent and doubt departs from the mind. One starts believing that God's creation is infinite and there are billions and billions of worlds/universes and countless winds, fires, water etc. etc. in these worlds. Any soul which reaches this level of understanding and experiences the facts, enjoys such celestial music from which myraids of amusements, joys and bliss proceeds. The third khand (level) is the realm of spiritual effort. Satugru explains this level now. There in, the mind is moulded/recast in an extremely incomparable mould and stage of the mind cannot be described. If some one endeavours to describe, he shall after words repent. There, inner consciousness, intelect and intelligence/understanding are moulded/recast in the mind/soul. There the intelligence/understaning of the angles (pious persons) and men of occult powers is moulded.

ਕਰਮ ਖੰਡ ਕੀ ਬਾਣੀ ਜੋਰੁ ॥
ਤਿਥੈ ਹੋਰੁ ਨ ਕੋਈ ਹੋਰੁ ॥
ਤਿਥੈ ਜੋਧ ਮਹਾਬਲ ਸੂਰ ॥
ਤਿਨ ਮਹਿ ਰਾਮੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰ ॥
ਤਿਥੈ ਸੀਤੋ ਸੀਤਾ ਮਹਿਮਾ ਮਾਹਿ ॥
ਤਾ ਕੇ ਰੂਪ ਨ ਕਥਨੇ ਜਾਹਿ ॥
ਨਾ ਓਹਿ ਮਰਹਿ ਨ ਠਾਗੇ ਜਾਹਿ ॥
ਜਿਨ ਕੈ ਰਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
ਤਿਥੈ ਭਗਤ ਵਸਹਿ ਕੇ ਲੋਅ ॥
ਕਰਹਿ ਅਨੰਦੁ ਸਚਾ ਮਨਿ ਸੋਇ ॥
ਸਚ ਖੰਡਿ ਵਸੈ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥
ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ॥
ਤਿਥੈ ਖੰਡ ਮੰਡਲ ਵਰਭੰਡ ॥
ਜੇ ਕੋ ਕਥੈ ਤ ਅੰਤ ਨ ਅੰਤ ॥
ਤਿਥੈ ਲੋਅ ਲੋਅ ਆਕਾਰ ॥
ਜਿਵ ਜਿਵ ਹੁਕਮੁ ਤਿਵੈ ਤਿਵ ਕਾਰ ॥
ਵੇਖੈ ਵਿਗਸੈ ਕਰਿ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ਨਾਨਕ ਕਥਨਾ ਕਰੜਾ ਸਾਰੁ ॥ ੩੭ ॥

ਅਰਥ :

ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਘੜ ਜਾਈਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਕਰਮ (ਫਜਲ) ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਰਮ ਦਾ ਇਥੇ ਅਰਥ ਫਜਲ (ਬਖਸ਼ਿਸ਼) ਹੈ, ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਕਰਮ ਖੰਡ ਦੀ ਬਾਣੀ, ਜੋ ਬੜੀ ਬਲਵਾਨ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕਰ ਰਹਿਆ ਹਾਂ, ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ।

ਇਸ ਕਰਮ (ਫਜ਼ਲ) ਦੇ ਉੱਤੇ ਪੁਜੇ ਹੋਏ ਕੌਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ? ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਬਖਿਸ਼ਸ਼ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪੈ ਗਇਆ। ਹੋਰ ਉਥੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

ਉਥੇ ਬੜੇ ਬੜੇ ਬਹਾਦੁਰ ਜੋਧੇ, ਸੂਰਮੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਇਆ ਦੇ ਨਾਲ ਦੰਗਲ ਕਰਕੇ ਮਾਇਆ ਤੇ ਫਤਿਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ, ਨਾਮ ਜਪ ਜਪ ਕੇ ਉਥੇ ਪੁੱਜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਰਾਮ ਐਨ ਵਿਆਪਕ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਿਹੜਾ ਰਾਮ ? ਦਸ਼ਰਥ ਜੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਨਹੀਂ। ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ ਰਾਮ, ਰਮਤ ਰਾਮ।

ਉਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਮਹਿਮਾ ਵਿਚ ਸੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਥੇ ਸੀਤਾ, ਰਾਮ ਜੀ ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਉਸ ਨਿਰੰਕਾਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਸੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੈਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਉਹ ਕੌਣ ਹਨ ? ਉਥੇ (ਕਰਮ ਖੰਡ ਵਿਚ) ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਨਾ ਆਵਾਗਮਨ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਉਹ ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਠਗੀਂਦੇ ਹਨ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ।

ਉਹ ਸਦਾ ਉਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਲ ਸਮਾਏ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਕੌਣ ? ਬਖਸਿਸ ਦੇ ਦਰ ਤੇ ਅਪੜੇ ਹੋਏ।

ਉਥੇ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਗਤ ਵਸਦੇ ਨੇ।

ਉਹ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸੱਚਾ ਨਿਰੰਕਾਰ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪੰਜਵਾਂ ਖੰਡ-ਸਚਖੰਡ ਦੇ ਵਿਚ ਨਿਰੰਕਾਰ ਹੈ ਜਿਥੇ ਨਿਰੋਲ ਸਚ ਹੈ।

ਜੋ ਕੁਛ ਉਸ ਨੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਆਪਨੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਨਦਰ ਨਿਹਾਲ ਨਾਲ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਕਰ ਰਹਿਆ ਹੈ ਸਚਖੰਡ ਵਿਚ।

ਸਚਖੰਡ ਦੇ ਵਿਚ ਖੰਡ, ਮੰਡਲ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਸਚਖੰਡ ਦੇ ਵਿਚ ਹਨ।

ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਕਥਨਾ ਕਰੇ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਹਨ, ਬੇਅੰਤ, ਕਰੋੜਾਂ, ਅਰਬਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਹਨ।

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲੋਕ, ਆਕਾਰਾਂ ਦੇ ਆਕਾਰ ਪਏ ਹਨ ਸਚਖੰਡ ਵਿਚ।

ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨਿਰੰਕਾਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਤਿਵੇਂ ਤਿਵੇਂ ਉਹ ਖੰਡ, ਮੰਡਲ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਹ ਵੇਖ ਰਹਿਆ ਹੈ, ਵਿਗਸ ਰਹਿਆ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧ ਆਖਣਾ ਲੋਹਾ ਚੱਬਣਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ। ਅਨੁਭਵ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਜੋ ਹੋਇਆ।

KARAM KHAND KI BAANI JORE.

TITHEY HORE NA KOYEE HORE.

TITHEY JODH MAHABAL SOOR.

TIN MEH RAM RAHAYAA BHARPOOR.

TITHEY SEETO SEETA MEHMAA MAAHEY.

TAA KE ROOP NA KATHNEY JAAHEY.

NA OH MAREY NA THAGEY JAAHEY.

JIN KEY RAAM VASSEY MANN MAAHEY.

TITHEY BHAGAT VASSEY KEY LOE.

KARHEY ANAND SACHAA MANN SOYE.

SACH KHAND VASSEY NIRANKAAR.

KAR KAR VEKHEY NADAR NIHAAL.

TITHEY KHAND MANDAL VARBHAND.

JE KO KATHEY TA ANT NA ANT.

TITHEY LOE LOE AAKAAR.

JIV JIV HUKAM TIVEY TIV KAAR.

WEIKHE WIGSE KAR VICHAAR.

NANAK KATHNA KARDA SAAR.37.

TRANSLATION

When a soul is moulded as explained above, then it obtains His grace. The spiritual force of the realm of grace is extremely potent/powerful. In this realm of grace, only those who have obtained the

mark of His grace, reside and no one else can reside in that domain. Only the very powerful warriors and heroes, who have conquered Maya (attachement to creation) by reciting/repeating God's Name and have reached in this domain, reside there. Within them Ram, the preavding Lord and not Sh. Rama son of Sh. Dasrath-remains fully filled. They in the admiration/praises of the Lord, abide there. Sita here does not mean wife of Sh. Rama, son of Sh. Dasrath but means completely sewn in the admiration of the Lord. I cannot describe them further as they are beyond description. They who live in this realm, in whose heart God abides, do not die nor are they hoodwinked by attachement to any form of creation. They who have obtained His grace always remain merged with God. The saints of various worlds dwell there. They are always happy and in bliss and that True Lord is in their hearts. In Sachkhand, the realm of Truth, Eternal Lord, God beholds the creation, which He has created and renders them happy on whom He casts this merciful glance. In that realm there are continets, worlds, solar systems. If some one tries to describe/count them, know that there is no limit or count of them. There are billions and billions of worlds, solar systems and glaxies. There are universes upon universes and creations up on creations. As is the Master's mandate so are their functions. The Lord beholds His creation and enjoys by contemplating over it. O' Nanak to describe Him and His doings further is like chewing iron and it not possible to describe Him and His creation.

ਜਤੁ ਪਾਹਾਰਾ ਧੀਰਜੁ ਸੁਨਿਆਰੁ ॥
ਅਹਰਣਿ ਮਤਿ ਵੇਦੁ ਹਥੀਆਰੁ ॥
ਭਉ ਖਲਾ ਅਗਨਿ ਤਪ ਤਾਉ ॥
ਭਾਂਡਾ ਭਾਉ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਤਿਤੁ ਢਾਲਿ ॥
ਘੜੀਐ ਸਬਦੁ ਸਚੀ ਟਕਸਾਲ ॥
ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰਮੁ ਤਿਨ ਕਾਰ ॥
ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ॥ ੩੮ ॥

ਅਰਥ :

ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ? ਅਲੰਕਾਰ ਹੈ ਸੁਨਿਆਰੇ ਦੀ ਹੱਟੀ ਦਾ। ਸੁਨਿਆਰੇ ਦੀ ਹੱਟੀ ਵਿਚ ਇਕ ਭੱਠੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਕੀ ਕਰੋ। ਜਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਰਮ। ਇਹ ਤਾਂ ਬਨਾਉ ਭੱਠੀ। ਜਤ ਦੀ ਭੱਠੀ ਬਨਾਉ। ਸੁਨਿਆਰ ਕਾਹਦਾ ? ਧੀਰਜ ਦਾ ਬਨਾਉ। ਸੁਨਿਆਰ ਦਾ ਧੀਰਜ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸਾਵਨ ਭਾਦੋਂ ਦੀਆਂ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਅੰਦਰ ਬੈਠਾ ਅੱਗ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੜਕੋ ਮੁੜਕੀ ਹੋਇਆ ਵੀ ਆਪਣਾ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਛਡਦਾ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਗਹਿਨੇ ਘੜੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁਨਿਆਰ ਵਰਗਾ ਧੀਰਜ ਬਨਾਉ। ਜਤ ਦੀ ਭੱਠੀ ਬਨਾਉ। ਧੀਰਜ ਸੁਨਿਆਰ ਬਣਾਉ।

ਸੁਨਿਆਰ ਦੇ ਅਗੇ ਇਕ ਅਹਰਨ (ਲੋਹੇ ਦੀ ਚਪਟੀ ਜਿਹੀ) ਜਿਸ ਦੇ ਉਤੇ ਸੁਨਿਆਰਾ ਹਥੌੜੀ ਨਾਲ ਗਹਿਣਾ ਘੜਦਾ ਹੈ। ਅਪਨੀ ਮਤ ਨੂੰ ਅਹਰਨ ਬਨਾਉ। ਵੇਦ ਦਾ ਅਖਰੀ ਅਰਥ ਹੈ ਗਿਆਨ। ਗਿਆਨ ਦਾ ਹਥੌੜਾ ਬਨਾਉ। ਗਿਆਨ ਰੂਪੀ ਹਥੌੜੇ ਨਾਲ ਅਹਰਨ ਰੂਪੀ ਮੱਤ ਨੂੰ ਚੰਡੋ।

ਖਲਾ (ਧਉਕਣੀ) ਡਰ ਦੀਆਂ ਬਨਾਉ ਕਿ ਜੋ ਅਸੀਂ ਕਰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਅਵਸ਼ ਹੀ ਲੇਖਾ ਪੱਤਾ ਦੇਣਾ ਪਉਗਾ। ਇਹ ਡਰ ਦੀਆਂ ਧਉਕਣੀਆਂ ਬਨਾਉ। ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਅਗਨੀ ਪਈ ਹੈ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹ ਕੀ ਹੈ ? ਤਪ ਸਾਧਨੇ। ਹੁਣ ਤਪ ਤੇ ਜਪ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜ ਖੰਡਨ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਕਿਹੜਾ ਤਪ ਹੈ ਇਥੇ ?

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਇਹੁ ਤਪੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥ (ਪੰਨਾ–੯੪੮)

ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਗੁਰੂ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ।

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੁ ॥ (ਪੰਨਾ–੨੨੩)

ਤਾਂ ਇਹ ਤਪ ਕਰ ਭਾਈ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਤਪ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ। ਕਿਉਂ ਦੇਹ ਨੂੰ ਦੁਖ ਦੇ ਰਹਿਆ ਹੈ ? ਦੇਹ ਨੇ ਕੀ ਵਿਗਾੜਿਆ ਹੈ ? ਜੋ ਕੁਛ ਵਿਗਾੜਿਆ ਹੈ, ਮਨ ਨੇ ਵਿਗਾੜਿਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰ, ਇਹ ਤਪ ਕਰ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਭਾਣੇ ਵਿਚ ਰਹੋ।

ਭਾਂਡਾ (ਕੁਠਾਲੀ) ਕਿਸ ਦਾ ਬਨਾ ? ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਕੁਠਾਲੀ ਬਨਾ। ਉਸ ਵਿਚ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਸੋਨਾ ਢਾਲ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਅਰਥ ਸੋਨਾ ਵੀ ਹੈ, ਕਈ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚੋਂ।

ਫਿਰ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸੋਨਾ ਢਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਸੁਨਿਆਰ ਘਾੜਤ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ੇਵਰ (ਗਹਿਨਾ) ਬਨਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪੀ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਸੋਨਾ ਬਣ ਗਇਆ, ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਘੜ।

ਕਿਸ ਨੂੰ ਘੜ ? ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਜੀਵਨ, **character.**

ਅੰਦਰਹੁ ਜਿਨ ਕਾ ਮੋਹੁ ਤੁਟਾ ਤਿਨ ਕਾ ਸਬਦੁ ਸਚੇ ਸਵਾਰਿਆ ॥ (ਪੰਨਾ–੯੧੭)

ਅੰਦਰੋਂ ਜਿਨਾਂ ਦਾ ਮੋਹ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਚਾਰ (ਰਹਿਨੀ-ਬਹਿਨੀ) ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਵਾਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਘੜ ਇਸ ਸੱਚੀ ਟਕਸਾਲ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਉੱਤੇ ਦਸੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਘੜ।

ਹੇ ਨਾਨਕ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਘਾੜਤ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਜਦ ਘੜਦੇ ਹਨ, ਨਦਰੀ ਦੀ ਨਦਰ ਸਦਕਾ ਨਿਹਾਲ, ਨਿਹਾਲ, ਨਿਹਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਨੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

JATT PAAHAARA DHEERAJ SUNIAAR.
EHRAN MATT VED HATHIYAAR.
BHO KHALAA AGAN TAPP TAO.
BHANDA BHAO AMRIT TITT DHAAL.
GHADIYE SABAD SACHHI TAKSAAL.
JIN KO NADAR KARAM TIN KAAR.
NANAK NADRI NADAR NIHAAL.38.

TRANSLATION

How Naam is obtained ? Satguru explains by giving the metaphor of the shop of a gold smith who fashions gold ornaments. In the gold smith's shop there is a furnace. Make furnace of continence, keeping the body organs/senses under control, and make patience the gold smith. Patience of a gold smith is known the world our as even is summers he sits closest to the furnace/fire to fashion gold ornaments. Develop patience like that of a gold smith. Make understanding/intelligence your anvil and divine knowledge your tools. With divine knowledge i.e. Guru's Word you sharpen your understanding/intelligence and live according to Guru's Word/instruction. Make bellows of God's fear

i.e. believe and accept that God is obeserving everything that you are doing and would make you undergo the reaction of your actions. Only in this manner you would save yourself from bad deeds. Make practising of penance your fire in the furnace. Satguru explains that penance is, "Obey the Guru's Word/instruction in day today i.e. practicle life. Understand the Guru's Word - Gurbani - and obey the instruction i.e. live accordingly." All other penances, like torturing the body is useless and one should control one's mind by obeying Guru's Word. Make love the pot, where in melt and mould the gold to fashion the ornament of God's Name. When in this pot of love and affection for God, your mind melts and merges in Naam, then your mind would be refashioned according to Guru's Word and your life would be refashioned/moulded. Shabad here means practical life. "From whose heart the love/attachement to creation is destroyed his life is refashioned by the Lord as per God's Word". This is the true mint to remould one's life. On whom the Lord casts His gracious glance, they can remould their lives in this mint. O' Nanak the merciful Master with his grace makes them extremely happy.

ਸਲੋਕੁ ॥
ਪਵਣੁ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਧਰਤਿ ਮਹਤੁ ॥
ਦਿਵਸੁ ਰਾਤਿ ਦੁਇ ਦਾਈ ਦਾਇਆ
ਖੇਲੈ ਸਗਲ ਜਗਤੁ ॥
ਚੰਗਿਆਈਆ ਬੁਰਿਆਈਆ ਵਾਚੈ ਧਰਮੁ ਹਦੂਰਿ ॥
ਕਰਮੀ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਕੇ ਨੇੜੈ ਕੇ ਦੂਰਿ ॥
ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਗਏ ਮਸਕਤਿ ਘਾਲਿ ॥
ਨਾਨਕ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਕੇਤੀ ਛੁਟੀ ਨਾਲਿ ॥ ੧ ॥

ਅਰਥ :

(ੳ) ਗੁਰੂ ਅੱਠ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਵਡਾ। ਸੰਸਾਰਿਕ ਪਦਾਰਥਾ ਵਿਚੋਂ ਪਵਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵਡਾ ਹੈ। ਕਿਉਂ ? ਕਿਉਂਕਿ ਪਵਨ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕੋਈ ਸ਼ੈ ਜਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵਡਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਗੁਰੂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਯਾ ਸਿਖਿਆ ਦਾਤਾ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ। ਇਥੇ ਗੁਰੂ ਪਦ ਵਡੇ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਡਾ ਪਵਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਬਗੈਰ ਕੋਈ ਚੀਜ ਰਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਤਾਂ ਪਵਨ ਗੁਰੂ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਬਗੈਰ ਜਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ (ਪਿਆਸਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਤਾਂ ਤੇ ਪਵਨ ਗੁਰੂ ਹੈ ਤੇ ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਮਾਤਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਮਹਾਰਾਜ ਅਲੰਕਾਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਸੰਸਾਰ ਦਾ।

Solar system ਬਨਾ ਦਿਤਾ। ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖੇਡ ਰਹਿਆ ਹੈ, **solar system** ਅੰਦਰ। ਦਿਨ ਤੇ ਰਾਤ ਦਾਈਆਂ ਹਨ, ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਖਡਾਉਣ ਵਾਸਤੇ।

ਜੋ ਅਸੀਂ ਚੰਗੇ ਤੇ ਮੰਦੇ ਕਰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਇਥੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਉਤੇ, ਧਰਮਰਾਜ ਹਜੂਰੀ ਵਿਚ ਵਾਚ ਰਹਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ **computer** ਜੋ ਲਗਿਆ ਹੈ। ਜੋ ਅਸੀਂ ਚੰਗੇ ਤੇ ਭੈੜੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਹ ਦਬਾ ਦਬ ਫੋਰਨ ਅੰਦਰ ਉਕਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕੋਈ ਸ਼ੁਭ ਕਰਮਾਂ ਕਰਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ, ਕੋਈ ਭੈੜੇ ਕਰਮਾਂ ਕਰਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੈ।

(ਅ) ਪਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੇ ਨਾਨਕ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਮ ਧਿਆਇਆ ਹੈ। ਜਪਿਆ ਨਹੀਂ, ਸਿਮਰਿਆ ਨਹੀਂ, ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਪਕਾਇਆ ਹੈ। ਜਪ ਤੇ ਸਿਮਰਨ ਹੇਠਲੀ ਅਵਸਥਾ ਹਨ, ਧਿਆਨ ਪਕਾਨ ਤੋਂ। ਇਹ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਅਖੀਰ ਧਿਆਨ ਹੈ, ਫਿਰ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਮ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਪਕਾ ਲਿਆ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਮੇਹਨਤਾਂ ਕਰ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਐਵੇਂ ਹੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਭੰਬਲ ਭੂਸੇ ਖਾ ਕੇ, ਨਰਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹੇ ਨਾਨਕ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਹੋ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੇਤੀ ਹੋਰ ਦੁਨੀਆਂ ਵੀ ਛੁਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂ ? ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਨੇ ਆਉ ਨਾਮ ਜਪੀਏ, ਆਉ ਨਾਮ ਜਪੀਏ, ਆਉ ਨਾਮ ਜਪੀਏ। ਕੌਣ ?

ਹੇ ਨਾਨਕ, ਉਹ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਮ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ, ਪਕਾਇਆ, ਮਸ਼ਕਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਵਿਭਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚੇ ਰਹੇ, ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ, ਹੰਕਾਰ ਤੋਂ ਵਜਈ ਹੋ ਗਏ। ਉਹ ਮਸ਼ਕਤ (ਘਾਲ) ਕਰ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੇ ਨਾਨਕ, ਉਹ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਹਨ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਦੁਨੀਆਂ ਛੁਟਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਆਉ ਭਾਈ ਨਾਮ ਜਪੀਏ।

(ੲ) ਹੁਣ ਸਿਟਾ ਕੀ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਜਦ ਤਕ ਅਸੀਂ ਅਠਤਵੀਂ ਪਉੜੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਨਹੀਂ ਬਨਾਂਵਾਂਗੇ (ਢਾਲਾਂਗੇ) ਤਦ ਤਕ ਸਾਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਤਾਂ ਤੇ ਕੀ ਕਰੀਏ ? ਜਤ ਪਹਾਰਾ ਬਨਾਉ, ਧੀਰਜ ਸੁਨਿਆਰ ਬਨਾਉ, ਅਹਰਨ ਮਤ ਬਨਾਉ, ਗਿਆਨ ਹਥਿਆਰ (ਹਥੋੜਾ) ਬਨਾਉ, ਡਰ ਦੀਆਂ ਖਲਾ ਬਨਾਉ (ਕਿ ਅਸੀਂ ਜੋ ਕੁਛ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਲੇਖਾ ਪਤਾ ਅਵਸ਼ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ)। ਅਗਨੀ ਕੀ ਹੈ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਉਤੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਢਾਲਨਾ। ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਕੁਠਾਲੀ (ਭਾਂਡਾ) ਬਨਾਉ, ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਢਾਲੋ। ਫਿਰ ਉਸ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਘੜੋ। ਇਸ ਸੱਚੀ ਟਕਸਾਲ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਘੜੋ।

SALOK.

PAWAN GURU PAANI PITA MAATA DHARAT MAHATT.

DIVAS RAAT DOYE DAAYEE DAAYA

KHELEY SAGAL JAGAT.

CHAGYAEEA BURYAEEA VAACHEY DHARAM HADOOR.

KARMI AAPO AAPNI KE NEDEY KE DOORE.

JINNI NAAM DHIAYEEAA GAYE MASAKAT GHAAL.

NANAK TE MUKH UJJLEY KETI CHUTTI NAAL.1.

TRANSLATION

(a) Saloka. The word guru has been used in many meanings in gurbani. Here guru means great. Amongst creation air/wind is great. Why ? Because without air creatures/creation cannot exist. Therefore air is the greatest of all elements of creation. The word guru does not mean God, teacher or one who dispels ignorance or doubt. Because nothing can survive without air, so air is great/greatest of all elements of creation. Water is the father as everything props up with the help of water and is maintained by it. Satguru is explaining through a metaphor the creation of the world. Day and night are like two female and male nurses in whose lap the entire world is playing in the solar system. The good or bad deeds, being done by individuals in this world, are being watched/recorded by the justicier in the presence/under the control of God. All actions are being recorded/engraved in the mind, like information stored in a computer. Some due to their good actions shall be near the Lord and others due to their bad actions, shall be distant from Him.

(b) Satguru says, those who pondered on Naam, i.e. fixed the attention on the Lord with the help of Guru's Word (Gurbani) and have departed after putting in this toil, O' Nanak their faces shall be bright (in the Lord's court) and many others shall be emancipated alongwith them. Fixing attention on the Lord, through Guru's Word is a higher level then repeating/reciting God's Name and reciting Naam with love and affection for the Lord. These two are the means to fix attention on the Lord. When one's attention continuously remains fixed on the Lord even while doing things connected with creation, he develops deep love for the Lord and remains imbued to His Lotus feet and merges with Him with His grace. Those whose attention remains fixed on the Lord and depart after putting in this toil, their faces shall be bright in His court and many others shall be emanicipated along with them. Why ? They always persuade, guide, beseach, request and lead others in reciting God's Name and inspire others to obey Guru's Word/instruction and help them believe that this is the only way to cross the ocean of creation. Hence under the guidence of such persons and in their company others are also ferried accross.

(c) The end result is that it is essential for a disciple of Satguru to recast/remould his practical life as per instruction in the last (38th) Stanza of "Jap" ji and only then one can merge with God. So one should make continence the shop and furnace in it, patience the gold smith, understanding/intelligence the anvil, divine knowledge the tools, fear (of reaction of every action) the bellows, practicing of penanance (obeying Guru's word) the fire, and Lord's love the pot and recast and remould his practical life according to Guru's Word and melt the gold i.e. the mind in this mint and refashion one's life in this true mint.

ਗੁਰਸਿੱਖ ਸੰਗਤਿ ਵਲੋਂ ਨਾਮ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਗਮ ਦਿਲੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਗਰ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਨਾਮ ਜਪਣ ਦੀ ਰੀਝ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦਾਸ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨਾ ਜੀ।

The believers assemble at intervals in Delhi and Punjab and recite Naam. If you are interested in reciting Naam you are welcome to contact me.

ਸੂਚਨਾ

ਇਹ ਸਟੀਕ ਗੁਰਮੱਤਿ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਾਸਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਭੇਟਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਸੰਸਥਾ, ਸੁਸਾਇਟੀ, ਟਰਸਟ, ਸਭਾ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਆਦਿ ਇਹ ਸਟੀਕ ਛਪਵਾ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਭੇਟਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਦਾਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਐਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਦਾਸ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸਟੀਕ ਮੁਲ ਵੇਚਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੀ।

ਅਗਰ ਆਪ ਜੀ ਇਹ ਸਟੀਕ ਖੁਦ ਛਪਵਾ ਕੇ ਸੰਗਤਿ ਵਿਚ ਨਾ ਵੰਡ ਸਕੋ, ਪਰ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣਾ ਚਾਹੋ, ਤਾਂ ਆਪ ਨੇ ਸ੍ਵੈ ਇਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਇਆ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਤੇ ਤੇ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰਨੀ ਜੀ। ਤੁਸੀਂ ਮਾਇਆ ਸਿਧੀ ਮੇਰੇ ਅਕਾਊਂਟ ਨੰਬਰ DCSB-000010364, ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ, ਸੈਕਟਰ ਨੰਬਰ-35, ਚੰਡੀਗੜ (ਭਾਰਤ) ਵਿਚ Electronically ਵੀ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੀ।

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਕ
ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਆਈ. ਪੀ. ਐਸ. (ਰਿਟਾ.)
ੴ ਸਤਿਸੰਗ,
1119, ਫੇਜ਼-1, ਅਰਬਨ ਅਸਟੇਟ, ਜਲੰਧਰ-144022
E-mail :- ikoankarsatsang@rediffmail.com
Website :- www.ikoankarsatsang.com
Phone :- 98152-79600